

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI ÉRTESÍTŐ

A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

	Oldal
Kormányrendeletek	
136/2006. (VI. 26.) Korm. r. Az állami vezetők és az államigazgatási szervek köztisztviselői számára biztosított juttatásokról és azok feltételeiről.	1242
137/2006. (VI. 28.) Korm. r. A Magyar Köztársaság Kormánya és a Meteorológiai Múholdak Hasznosításának Európai szervezete (EUMETSAT) közötti együttműködési megállapodás módosításának kihirdetéséről.	1245
140/2006. (VI. 29.) Korm. r. A 2006. évi központi költségvetés céltartalékának felhasználásáról.	1247
145/2006. (VII. 11.) Korm. r. A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet módosításáról.	1249
Miniszteri rendelet	
30/2006. (VI. 27.) KvVM r. A környezet- és természetvédelem, a vízügy, továbbá a meteorológia területén adományozható miniszteri elismerésekről szóló 6/2003. (IV. 28.) KvVM rendelet módosításáról.	1252
A Miniszterelnök rendelete	
5/2006. (VII. 13.) ME r. A miniszterek helyettesítésének rendjéről szóló 4/2006. (VI. 22.) ME rendelet módosításáról.	1252
Az Alkotmánybíróság határozatai	
33/2006. (VII. 13.) AB h. Az Alkotmánybíróság határozata.	1253
34/2006. (VII. 13.) AB h. Az Alkotmánybíróság határozata.	1265
35/2006. (VII. 13.) AB h. Az Alkotmánybíróság határozata.	1269
Kormányhatározatok	
1068/2006. (VII. 13.) Korm. h. A Kormány kabinetjeiről.	1273
1069/2006. (VII. 13.) Korm. h. A kormányzati (köz)alapítványok felülvizsgálatáról.	1274
2116/2006. (VI. 29.) Korm. h. Az Üröm-Csókavár gáztisztító massa veszélyes hulladékkal szennyezett karsztos bányáüregének mentesítése projekt projektjavaslatnak a Kohéziós Alap támogatási kérelmének az Európai Unió Bizottságához történő benyújtásáról.	1275
A Miniszterelnök határozata	
41/2006. (VII. 7.) ME h. Szakállamtitkárok kinevezéséről.	1276
A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata	
4/2006. PJE szám.	1276
Miniszteri tájékoztató	
8002/2006. (K. V. Ért. 8.) KvVM táj. Az Európa Diplomával rendelkező területekről.	1278
Közlemény	
A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Környezetbarát Termék Közhasznú Társaság közleménye környezetbarát termék minősítésről.	1291
Cikkek, tanulmányok	
Dr. Julesz Máté: Adalékok a természetvédelmi és a környezeti jog történetéhez.	1291

Kormányrendeletek

**A Kormány
136/2006. (VI. 26.) Korm.
rendelete
az állami vezetők és az államigazgatási szervek
köztisztviselői számára biztosított juttatásokról
és azok feltételeiről**

A Kormány a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Ksztv.) 76. §-ának (1) és (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

A rendelet hatálya

1. §

(1) E rendelet hatálya a miniszterre, az államtitkára, a szakállamtitkára (a továbbiakban együtt: állami vezető), a kormánybiztosra, a miniszteri biztosra, a miniszteri kabinetet vezető kabinetfőnökre, a Ksztv. 27. §-ának (2) bekezdésében meghatározott személyre, a Kormány által felügyelt, a Kormány vagy a Kormány tagja irányítása alá tartozó államigazgatási szervnél foglalkoztatott vezetői megbízással rendelkező köztisztviselőre, a politikai főtanácsadóra és a politikai tanácsadóra terjed ki.

(2) E rendeletben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell a Ksztv. 72. §-ának (5)–(7) bekezdésében, valamint 81. §-ának (3)–(4) bekezdésében foglaltak alapján államtitkári vagy szakállamtitkári illetményre, illetve juttatásokra jogosultak juttatásaira is.

A juttatásokra vonatkozó közös szabályok

2. §

(1) Az állami vezető juttatásokra való jogosultsága az állami vezetői megbízatás időtartamára és a Ksztv. 11. §-ának (1) bekezdésében meghatározott időtartamra áll fenn.

(2) Az e rendelet hatálya alá tartozó, állami vezetői szolgálati jogviszonnyal nem rendelkező személyek juttatásokra való jogosultsága – ha e rendelet eltérően nem rendelkezik – megbízatásuk teljes időtartamára áll fenn.

(3) A juttatások költségvetési fedezetét – ha törvény, kormányrendelet vagy e rendelet eltérően nem rendelkezik – annak a szervezetnek a költségvetéséből kell biztosítani, amelyben a jogosult a tisztségéből (megbízatásából) adódó feladatait teljesíti (a továbbiakban: munkáltató).

(4) A külföldi kiküldetéssel kapcsolatos kiadásokat a miniszterelnök esetében a Külügyminisztérium költségvetésében kell biztosítani és elszámolni.

3. §

Az e rendelet szerinti juttatások igénybevételére vonatkozó jogosultságot az állami vezetők esetében a Ksztv. 6. §-ának (6) bekezdése szerinti igazolvány, a kormánybiztos esetében a miniszterelnök által kiadott igazolvány, a többi jogosult esetében a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter által kiállított igazolás igazolja.

Hivatali lakás használata, lakásfenntartási térítés

4. §

(1) A miniszter és az államtitkár részére hivatali lakás használatát lehet biztosítani, ha – a vele közös háztartásban élő házastársa (élettársa) lakásviszonyait is figyelembe véve – Budapesten vagy közvetlen vonzáskörzetében megfelelő lakással nem rendelkezik.

(2) A megfeleléség szempontjából a lakás szobaszámát, alapterületét, komfortfokozatát és műszaki állapotát, az együttlakók számát, valamint az állami vezetői tisztség, illetőleg egyéb megbízatás ellátásával összefüggő sajátos biztonsági és egyéb követelményeket kell figyelembe venni.

(3) Hivatali lakásként egy személy beköltözése esetén kettő, egyéb esetben az együttlakó személyek számának megfelelő, de legkevesebb három lakószobával rendelkező, legalább komfortos, a műszaki, fenntartási, üzemeltetési és a biztonsági követelmények szempontjából állami vezetői lakásnak, illetőleg a jogosult feladatkörének ellátására alkalmas budapesti vagy Budapest közvetlen vonzáskörzetében lévő lakást kell biztosítani.

(4) A juttatás igénybevételére jogosultat terhelik a lakáshasználattal összefüggésben felmerülő karbantartási és kisebb javítási költségek, az energiaszolgáltatási és közüzemi díjak, valamint a távbeszélő szolgáltatások díjai. A lakbért és a jogosultat a bérlettel kapcsolatban terhelő külön szolgáltatások díját a munkáltató biztosítja.

(5) A hivatali lakáshasználat e rendeletben foglaltak szerinti juttatásáról – a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszternek a jogosultság fennállására vonatkozó igazolása alapján, védett személyek esetében a rendőrség illetékes szervével együttműködve – a munkáltató gondoskodik.

(6) A hivatali lakás használata iránti igényt a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszternél kell írásban bejelenteni, aki gondoskodik az igényjogosultság feltételeinek ellenőrzéséről.

5. §

(1) A lakásnak az állami vezetői tevékenység, illetőleg a jogosult feladatkörének ellátásához szükséges technikai eszközökkel való felszereléséről, ezek karbantartásáról és javításáról – az érintett szervek megállapodása szerint – a munkáltató, illetőleg a Központi Szolgáltatási Főigazgatóság gondoskodik.

(2) Ha az épület karbantartásával, felújításával, helyreállításával, átalakításával, bővítésével kapcsolatos munkák csak a bentlakók átmeneti kiköltöztetése esetén végezhetők el, továbbá, ha a lakásbérleti jogviszony az igényjogosultság fennállása alatt a jogosult érdekkörén kívülálló okból szűnik meg, részére a 4. §-ban írt feltételeknek megfelelő másik lakást kell biztosítani.

(3) A védett személy lakásának technikai védelmére külön jogszabály rendelkezései az irányadók.

(4) A jogosult a lakásellátás keretében használt lakást nem cserélheti el.

(5) A hivatali lakással való ellátás keretében használt lakás a jogosult részére nem idegeníthető el, a lakásra vonatkozó tartási szerződéshez hozzájárulás nem adható, illetőleg a jogosult halála esetén a bérleti jogviszony nem folytatható.

(6) A lakásellátás keretében létrejövő lakásbérleti jogviszonyra egyebekben a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló törvény rendelkezései megfelelően irányadók.

6. §

(1) Ha a 4. § szerinti, hivatali lakás használatára jogosult állami vezető hivatali lakásra nem tart igényt, kérelmére lakásfenntartási térítést kell fizetni.

(2) A lakásfenntartási térítés iránti kérelmet a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszternél kell írásban előterjeszteni, aki gondoskodik az igényjogosultság feltételeinek ellenőrzéséről.

(3) A lakásfenntartási térítés havi összege a budapesti (vonzáskörzeti) lakásmegoldással összefüggésben felmerült, számlával igazolt lakbérnek megfelelő összeg, legfeljebb azonban a köztisztviselői illetményalap hatszorosa. A lakásfenntartási térítés egy összegben, havonta utólag, a tárgyhót követő hónap 15. napjáig esedékes.

A külföldön tartózkodással kapcsolatos juttatások

7. §

(1) Az ideiglenes külföldi kiküldetést teljesítő állami vezetőt, valamint az állami vezetői szolgálati jogviszonyban nem álló kormánybiztost és a Ksztv. 27. §-ának (2) be-

kezdésében meghatározott személyt külföldi tartózkodása idejére, ellátmányként, költségtérítés illeti meg.

(2) A költségtérítés magában foglalja

a) a külföldi napidíjat, valamint

b) a szállás, a járműhasználat és a kiküldetés teljesítésével összefüggésben felmerülő egyéb indokolt, legfeljebb a kiküldetés naptári napjai és a (4) bekezdésben meghatározott összeg szorzatáig terjedő összegű költségek számlával igazolt összegét.

(3) A külföldi napidíj felhasználását számlával kell igazolni.

(4) A külföldi napidíj egy napra eső összegének országok közötti és valutánemek szerinti mértékét – az egyes országok ár- és jövedelmi viszonyainak alapulvételével, 40 és 100 euró közötti összegben – a külügyminiszter állapítja meg.

(5) Ha a kiküldött a kiküldetés időtartama alatt külföldön élelmezésben és elszállásolásban részesül, napidíjra nem tarthat igényt.

(6) A közszolgálati jogviszonyban álló, e rendelet hatálya alá tartozó személyt a köztisztviselőkre vonatkozó szabályok szerint illeti meg költségtérítés.

Utazással kapcsolatos juttatások

8. §

(1) Ha a külföldre utazás repülőgéppel történik,

a) a Kormány tagja részére első osztálynak,

b) az e rendelet hatálya alá tartozó más személyek részére Európán belüli utazásnál „turista”, a négy óra repülési időt meghaladó tengerentúli utazásnál, illetőleg más hosszú távú járatoknál magasabb komfortosztálynak megfelelő árú repülőjegy vásárolható.

(2) Vonattal történő utazás esetén az állami vezető, a kormánybiztos, a miniszteri biztos és a Ksztv. 27. §-ának (2) bekezdésében meghatározott személy első osztályt vehet igénybe.

(3) Az állami vezető és a kormánybiztos külföldre utazás és külföldről történő hazautazás esetén, illetőleg külföldi állami vezetők fogadása (kísérése) céljából jogosult a kormányváro-helyiségek használatára. Magáncélú utazás esetén a kormányváro használatára vonatkozó jogosultság a Kormány tagját illeti meg.

Személygépkocsi használata

9. §

(1) Az állami vezetőt, a kormánybiztost, a kormányhivatalok vezetőhelyetteseit, a központi hivatalok vezetőit és a külföldre akkreditált magyar külképviseleti vezetőket személyes gépkocsihasználat illeti meg.

(2) A személyes gépkocsihasználat keretében biztosított személygépkocsi hivatalos és magáncélú utazásra egyaránt igénybe vehető.

(3) A személyes gépkocsihasználatra jogosultnak gépjármű-vezetési pótlék nem fizethető.

(4) A személygépkocsi menetlevél nélkül, érvényes forgalmi engedéllyel vehet részt a közúti forgalomban.

10. §

(1) Személyes gépkocsihasználat címén a minisztert, az államtitkárt és a kormánybiztost egy, felső közép kategóriájú (8. kategória), a 9. § (1) bekezdésében meghatározott többi személyt egy, legfeljebb felső közép kategóriájú (7. kategória) személygépkocsi használata illeti meg.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott személyek számára a személyes gépkocsihasználathoz gépkocsivezetőt kell biztosítani.

(3) A személygépkocsi kategóriákra a 168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet felhatalmazása alapján kiadott 1/2004. (MK 108.) MeHVM tájékoztató az irányadó.

Rádiótelefon és az internet használata

11. §

A minisztériumot vezető, a kormányhivaltal felügyelő vagy a központi hivaltal irányító miniszter, továbbá a Kormány által közvetlenül felügyelt kormányhivaltal vezetője – a Miniszterelnöki Hivaltal vezető miniszter egyetértését követően – belső szabályzatban állapítja meg a vezetése, felügyelete vagy irányítása alá tartozó szerv állományába tartozó személyek számára biztosított rádiótelefon- és internethasználati jogosultság részletes szabályait.

Egészségügyi ellátás

12. §

(1) Az állami vezetőt és a kormánybiztost a Miniszterelnöki Hivaltal és a szolgáltatást nyújtó egészségügyi intézmény külön megállapodása szerint, térítésmentesen, egészségügyi ellátás illeti meg. A megállapodás megkötéséről és folyamatos fennállásáról a Miniszterelnöki Hivaltal gondoskodik.

(2) Az (1) bekezdés szerinti megállapodásban meg kell határozni különösen:

a) az ellátást nyújtó, illetőleg az abban közreműködő egészségügyi intézményt,

b) az ellátások körét, pontos tartalmát, igénybevételük feltételeit,

c) a járóbeteg-ellátás helyét, valamint az ezzel kapcsolatos orvosi és szakorvosi rendelési óraszámokat,

d) az ellátás igénybevételének rendjét és az igényjogsultság igazolásának módját,

e) az állami vezetők személyéhez kötött biztonsági, készségi és egyéb indokolt többlétszolgáltatásokat,

f) a szolgáltatás díját és a díj átutalásának rendjét,

g) az ellátáshoz szükséges eszközök biztosításának módját és feltételeit,

h) a megállapodás időtartamát és megszüntetésének szabályait.

(3) Az egészségügyi ellátás fedezetét a központi költségvetésből, a Miniszterelnökség költségvetési fejezetben kell biztosítani.

A Kormány központi üdülőjének használata

13. §

(1) Az állami vezető, a kormánybiztos, a miniszteri biztos és a Ksztv. 27. §-ának (2) bekezdésében meghatározott személy jogosult a Kormány központi üdülőjének (a továbbiakban: üdülő) használatára.

(2) A Miniszterelnöki Hivaltal vezető miniszter az (1) bekezdésben fel nem sorolt személy számára is engedélyezheti az üdülő használatát.

(3) Az üdülőt az igényjogsulttal együtt üdülő házastársa (élettársa), gyermeke, gyermekének házastársa, továbbá szülője és unokája is igénybe veheti.

(4) Az igényjogsult a saját és hozzátartozója üdülésével összefüggésben térítési díjat fizet.

(5) A térítési díj a szállás- és étkezési költséget, valamint az üdülési szolgáltatások díját foglalja magában.

14. §

A miniszterelnök az e rendelet szerinti juttatásokat a rendelet hatálya alá tartozó személy részére, a rendelet keretei között megállapított feltételek szerint, egyéni elbírálás alapján, egyedileg is engedélyezheti.

Záró rendelkezések

15. §

(1) Ez a rendelet 2006. július 1-jén lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az állami vezetői juttatások jogosultsági feltételeiről szóló 131/1997. (VII. 24.) Korm. rendelet, valamint az azt módosító 284/2003. (XII. 29.) Korm. rendelet és 15/2004. (II. 5.) Korm. rendelet.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány
137/2006. (VI. 28.) Korm.
rendelete**

**a Magyar Köztársaság Kormánya és a Meteorológiai
Műholdak Hasznosításának Európai Szervezete
(EUMETSAT) közötti együttműködési megállapodás
módosításának kihirdetéséről**

1. §

A Kormány e rendelettel felhatalmazást ad a Magyar Köztársaság Kormánya és a Meteorológiai Műholdak Hasznosításának Európai Szervezete (EUMETSAT) közötti együttműködési megállapodás (a továbbiakban: megállapodás) módosítása kötelező hatályának elismerésére.

2. §

A Kormány a megállapodás módosítását e rendelettel kihirdeti.

3. §

A megállapodás módosításának hiteles angol nyelvű szövege és annak hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

**„Amendment
to the Cooperating State Agreement between
the European Organisation for the Exploitation
of Meteorological Satellites (EUMETSAT)
and the Government of Hungary”**

The European Organisation for the Exploitation of Meteorological Satellites, established by the Convention opened for signature in Geneva on 24 May 1983 and entered into force on 19 June 1986, as amended by the Amending Protocol attached to Council Resolution EUM/C/Res. XXXVI, which entered into force on 19 November 2000 (hereinafter referred to as „EUMETSAT”), and the Government of Hungary (hereinafter referred to as „Hungary”),

recalling the Cooperating State Agreement between EUMETSAT and Hungary, signed on 7 July 1999 (hereinafter referred to as „the Agreement”),

recalling that Article 7 of the Agreement established that the Agreement shall remain in force for a period of 5 years and that it requires, during the fifth year following the entry into force of the Agreement, a formal review of the cooperation in view of a possible accession by Hungary to EUMETSAT as a full Member State,

recalling that Article 7 of the Agreement was formally amended on 29 July 2004 to extend the duration until 31 December 2005,

taking into account the very fruitful cooperation between Hungary and EUMETSAT during the period covered by the Agreement,

bearing in mind that the required steps for the accession of Hungary to EUMETSAT as a full Member State are being followed and that the process is expected to be finalised by 1 January 2009,

recalling that the Agreement, as amended on 29 July 2004, will expire on 31 December 2005,

wishing to provide for coverage of the period between expiry of the Agreement and the full accession of Hungary as a EUMETSAT Member State,

have agreed to amend the Agreement as follows:

Article 7, paragraph 1 shall read as follows:

„1 This Agreement shall enter into force upon signature of both Parties and shall remain in force until 31 December 2008.”

The Republic of Hungary shall notify the European Organization for the Exploitation of Meteorological Satellites in writing through diplomatic channels that it has fulfilled the internal legal prescriptions necessary for the coming into force of the present Agreement. The present Agreement shall come into force of the day of receipt of such a note.

All other provisions of the Agreement remain valid and in force.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised, have signed this amendment to the Agreement.

Done in two originals in the English language.

In Darmstadt

In Budapest

On 29 May 2006

On 6 June 2006

for EUMETSAT

for the Government
of Hungary

Dr. Lars Prahm

Dr. Zoltán Dunkel

Director-General

President
of the National Meteorological
Service of Hungary

**„Módosítás
a Meteorológiai Műholdakat Üzemeltető
Európai Szervezet (EUMETSAT)
és Magyarország Kormánya között létrejött
Együttműködési Megállapodásához”**

A Meteorológiai Műholdakat Üzemeltető Európai Szervezet, melyet az 1983. május 24-én aláírásra megnyitott és 1986. június 19-ével hatályba lépett Egyezmény, melyet a 2000. november 19-én hatályba lépett, az EUM/C/Res. XXXVI Tanácshatározat mellékleteként kiadott Módosító Protokoll alapított (a továbbiakban: EUMETSAT) és Magyarország Kormánya (a továbbiakban: Magyarország)

felidézve az EUMETSAT és Magyarország között 1999. július 7-én aláírt Együttműködési Megállapodást (a továbbiakban: Megállapodás),

felidézve, hogy a Megállapodás 7. paragrafusa meghatározza, hogy a Megállapodás 5 évig marad hatályban, és kiköti, hogy a Megállapodás hatálybalépését követő 5. évben az együttműködést hivatalosan felülvizsgálják Magyarország esetleges teljes jogú tagként való EUMETSAT csatlakozása tekintetében,

felidézve, hogy a Megállapodás 7. §-a 2004. július 29-én módosítva lett, miszerint a Megállapodás hatálya 2005. december 31-ig meghosszabbításra került,

figyelembe véve a nagyon eredményes együttműködést Magyarország és az EUMETSAT között a Megállapodás által lefedett időszakban,

gondolva arra, hogy a Magyarország teljes jogú tagként való EUMETSAT csatlakozásához szükséges lépések megtörténtek, és az eljárás várhatóan 2009. január 1-jén fejeződik be,

felidézve, hogy a Megállapodás hatálya a 2004. július 29-i módosítás szerint 2005. december 31-én lejár,

azzal a szándékkal, hogy rendelkezzen a Megállapodás lejárt és Magyarország teljes jogú tagként való csatlakozása közötti időszakról,

megállapodtak abban, hogy a Megállapodást az alábbiakban módosítják:

A 7. Cikk 1. bekezdése a következőképpen alakul:

„1. Ezen Megállapodás a két fél által történt aláírásakor lép hatályba, és 2008. december 31-ig hatályban marad.”

A Magyar Köztársaság diplomáciai úton, írásban tájékoztatja a Meteorológiai Műholdak Hasznosításának

Európai Szervezetét arról, hogy eleget tett a jelen Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges belső jogi előírásoknak. Jelen Megállapodás az erről szóló jegyzék kézhezvételének napján lép hatályba.

A Megállapodás minden egyéb rendelkezése érvényes és hatályban marad.

Annak bizonyságául, hogy az aláírók, megfelelő felhatalmazással bírva, aláírták a Megállapodás ezen módosítását.

Készült két eredeti angol nyelvű példányban.

EUMETSAT

Magyarország Kormánya

részéről

részéről

Dr. Lars Prahm s. k.,
vezérigazgató

Dr. Dunkel Zoltán s. k.,
elnök
a Magyar Köztársaság
Meteorológiai Szolgálatá

4. §

(1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A megállapodás, illetve e rendelet 2–3. §-a hatálybalépésének naptári napját a külügyminiszter annak ismerteté válását követően a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett egyedi határozatával állapítja meg.

(3) E rendelet végrehajtásához szükséges intézkedésekről a környezetvédelmi és vízügyi miniszter gondoskodik.

(4) Felhatalmazást kap a környezetvédelmi és vízügyi miniszter, hogy a 2–3. §-ok hatálybalépését követően a megállapodás jelen módosításával egységes szerkezetbe foglalt hiteles szövegét, és annak magyar nyelvű hivatalos fordítását a Magyar Közlönyben közzétegye.

Budapest, 2006. január 24.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány
140/2006. (VI. 29.) Korm.
rendelete**

**a 2006. évi központi költségvetés céltartalékának
felhasználásáról**

A Kormány a Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetéséről szóló 2005. évi CLIII. törvény 4. §-a (1) bekezdésének a) pontja vonatkozásában kapott felhatalmazás alapján a következő rendeletet alkotja:

1. §

(1) A központi költségvetés az e rendeletben meghatározottak szerint egyszeri hozzájárulást nyújt a központi költségvetési szerveknél – ideértve a Magyar Tudományos Akadémiához tartozó költségvetési rendben gazdálkodó intézményeket és a társadalombiztosítási költségvetési szerveket is – a feladatok változásával, a szervezetek és a feladatellátás korszerűsítésével és ésszerűsítésével megvalósuló, a központi költségvetés számára tényleges kiadás- és költségvetési támogatás-megtakarítást eredményező létszámcsoökkentések személyi kifizetéseire.

(2) Nem részesülhetnek az e rendelet szerinti támogatásban azon központi költségvetési szervek, amelyek kiadási előirányzatát teljes egészében a saját bevételek – ide nem értve a társadalombiztosítás pénzügyi alapjaiból, valamint a Munkaerőpiaci Alapból származó pénzeszközöket – fedezi. A Kormány ez alól – a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetőjének a pénzügyminiszterrel egyeztetett egyedi kérelme alapján – felmentést adhat.

(3) A létszámcsoökkentésekkel összefüggő többletkiadásokra támogatás az e rendeletben meghatározott támogatásigénylési feltételeket és szempontokat érvényesítő felmérés keretében igényelhető. A felmérésről és az igényelt támogatás alapján az előirányzat-átcsoportosításokról – a felülvizsgálatot követően – a pénzügyminiszter intézkedik.

2. §

A céltartalék terhére a következő intézkedések végrehajtásával kapcsolatos, 2006. évben megvalósuló létszámcsoökkentések egyszeri kiadásaira igényelhető támogatás az e rendelet 4. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel:

- a) jogszabályban előírt intézkedések,
- b) kormányzati és a fejezet felügyeletét ellátó szerv által hozott intézkedések az intézményrendszer átszervezésére (összevonás, intézmény jogutód nélküli megszüntetése), intézmény szervezetének átalakítására és működésének ésszerűsítésére,

- c) a költségvetési szerv hatáskörében végrehajtott ésszerűsítések, átszervezések (szervezeti egységek, illetve munkakörök megszüntetése, összevonása).

3. §

(1) Támogatási igényt a költségvetési szerv a 2. §-ban meghatározott intézkedések végrehajtásával összefüggésben az esetben nyújthat be, ha a közszolgálati, a közalkalmazotti, a szolgálati (fegyveres erők, a rendvédelmi szervek, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja, a fegyveres erők szerződéses állományú tagja), a bírói, az igazságügyi alkalmazotti és az ügyészségi szolgálati jogviszony (a továbbiakban együtt: jogviszony), illetve munkaviszony megszüntetése felmentéssel, felmondással, illetőleg végkielégítéssel jár, továbbá, ha a költségvetési szerv a vele jogviszonyban vagy munkaviszonyban álló munkavállalóval megállapodást köt annak korendegményes nyugdíjazásáról. Határozott idejű kinevezés/munkaszerződés esetén a jogviszony/munkaviszony megszüntetése következtében a költségvetési támogatás csak abban az esetben igényelhető, ha a határozott időből még hátralévő idő a létszámcsoökkentési intézkedés meghozatalának időpontjában legalább egy év.

(2) E rendelet alkalmazása szempontjából 2006. évben megvalósuló létszámcsoökkentésnek minősül, ha

- a) a létszámcsoökkentés a költségvetési szervnél egyúttal az álláshely megszüntetését is eredményezi (függetlenül a jogviszony megszűnésének időpontjától), és
- b) a létszámcsoökkentéssel összefüggésben felmerülő kifizetések a tárgyévben esedékesek, ideértve a 2005. évben közölt felmentések 2006. évben felmerülő többletkifizetéseit is azzal, hogy azok a 2005. évi feltételek szerint támogatathatók.

(3) Nem minősül létszámcsoökkentésnek a jogviszony megváltoztatását eredményező intézkedés (pl. közszolgálati jogviszonyból munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony), a fejezeten, költségvetési szervben belüli, fejezetek közötti áthelyezés, a szakmai feladatellátás (feladat-összetétel) változása miatti létszámcsoössere, a szakmai feladatellátás külső szolgáltató (megbízott) igénybevételel történő biztosítása (kiszervezés).

4. §

(1) A létszámcsoössereel összefüggésben támogatás igényelhető a jogviszony, illetve a munkaviszony megszüntetése miatt felmerült végkielégítéssel, 13. havi illetménnyel (külön juttatással), jubileumi jutalommal és sza-

badságmegváltással kapcsolatos, illetve különösen indokolt esetben a pénzügyminiszter egyedi engedélye alapján a felmentési/felmondási időre járó – legfeljebb a törvények szerinti kötelező mértékű és időpontú – fizetési kötelezettségekre, továbbá a korengedményes nyugdíjazás esetén a korengedményes nyugdíjazásról szóló 181/1996. (XII. 6.) Korm. rendelet 1. §-ának (2) bekezdése alapján a költségvetési szervet terhelő befizetési kötelezettségekre. A létszámcsoökkentéssel kapcsolatos kiadások azon része, melyre költségvetési támogatás nem igényelhető, a költségvetési szervet terheli.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kifizetések támogatásának megállapítása az elemi költségvetésben jóváhagyott működési költségvetési támogatás, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjaiból, illetve a Munkaerőpiaci Alapból származó, a költségvetési szerv működését szolgáló támogatásértékű bevétel együttes összege és az összes működési kiadás arányának (működési támogatásarány) figyelembevételével történik. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium felügyelete alá tartozó felsőoktatási intézmények a létszámcsoökkentéssel kapcsolatban felmerült, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjaiból finanszírozott álláshelyekre jutó összegen kívüli egyszeri többletkiadás 10%-ának működési támogatásarányos összegét igényelhetik támogatásként. A támogatás összege a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetőjének egyedi kérelme alapján – a pénzügyminiszter hozzájárulásával – növelhető, amennyiben

a) a létszámcsoökkentés a Kormány által jóváhagyott intézményátalakításhoz kapcsolódik és az jelentős többletköltséggel jár, illetve

b) a várható működési bevételek elmaradnak az éves költségvetésben jóváhagyott összegtől.

(3) Az igényelhető támogatás összegét – a (2) bekezdés szerinti működési támogatásarányával számolva – csökkenteni kell

a) a létszámcsoökkentési intézkedéskor (felmentés közlésekor) egy évet meghaladóan betöltetlen (üres) álláshelyek elemi költségvetésben tervezett illetményének és munkaadókat terhelő járulékanak 13. havi – még fel nem használt – összegével,

b) szervezeti egységenként és azon belül funkciócsoportonként (szakmai, szakmai támogató, technikai) számítva a létszámcsoökkentéssel érintett, nyugdíjasnak nem minősülő foglalkoztatottak részére járó végkielégítések járulékkal növelt összegének átlagával, a létszámcsoökkentéssel nem érintett nyugdíjasnak minősülők számának megfelelően. A csöökkentést legfeljebb a létszámcsoökkentéssel érintettek létszámát elérő nyugdíjasok számának figyelembevételével kell végrehajtani.

(4) Nem kell az igényelhető támogatás összegét a (3) bekezdés b) pontja szerint csökkenteni abban az esetben, ha a létszámcsoökkentéssel nem érintett nyugdíjasnak minősülő foglalkoztatott nyugellátásban nem részesül.

5. §

(1) A költségvetési szerv a támogatási igényét a felmérés szerinti adatlapon a fejezet felügyeletét ellátó szervnek nyújtja be. E szerv az e rendeletben foglalt igénylési feltételeknek való megfelelés vizsgálatát és a számszaki ellenőrzést követően a fejezet összesített igényét megküldi a Pénzügyminisztériumnak. A pénzügyminiszter a felülvizsgálatot követően, a feltételek megléte esetén intézkedik az igényelt összeg átcsoportosításáról.

(2) A céltartalékból létszámcsoökkentés címén igényelt támogatás fel nem használt részét az előirányzat-maradványszámlálás keretében vissza kell fizetni, abból tárgyévi kifizetés nem teljesíthető és nem vehető figyelembe a tárgyévi igénylésnél.

6. §

(1) A támogatást a (2) bekezdésben meghatározottak szerint vissza kell fizetni, ha a létszámcsoökkentést követően a költségvetési szerv

a) az elbocsátott személy munkakörének teljes vagy részbeni ellátására az álláshelyet két éven belül ismételten betölti, vagy arra bármely más foglalkoztatási formában jogviszonyt keletkeztet,

b) létszámát – a felügyeleti szerv által feladatbővüléssel összefüggően igazoltan elrendelt létszámnövekedést meghaladóan – növeli, beleértve a következő év(ek)i költségvetésben engedélyezett létszámkeret növelését is.

(2) A visszafizetendő támogatás összege az igénybennyújtáskor számított működési támogatásarány figyelembevételével az (1) bekezdés a)–b) pontja szerint foglalkoztatottak 13. havi rendszeres személyi juttatása és munkaadókat terhelő járuléka az önrevízió vagy az ellenőrzés időpontjában irányadó illetménnyel számolva.

(3) Ha a költségvetési szerv más – fejezeten belüli vagy fejezeten kívüli – költségvetési szervnél megvalósított létszámcsoökkentés következtében végkielégítéssel elbocsátott személyt foglalkoztat (újrafoglalkoztatás) az érintett munkavállaló munkaviszonyának megszüntetésétől számított egy éven belül, az újrafoglalkoztatott munkavállaló által felvett végkielégítés járulékokkal együtt számított összegét be kell fizetnie.

(4) A (2) bekezdés szerinti visszafizetési kötelezettségnek, illetve a (3) bekezdés szerinti befizetési kötelezettségnek az előirányzat-maradvány elszámolás keretében kell eleget tenni. A (2) bekezdés szerinti fizetési kötelezettségek összege nem haladhatja meg a kapott támogatás összegét.

7. §

(1) A támogatás jogszerű igénybevételét és a létszámcsoökkentés végrehajtását a Kormányzati Ellenőrzési Hiva-

tal (a továbbiakban: KEHI) a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalról szóló 70/2004. (IV. 15.) Korm. rendelet 3. §-ában meghatározott hatáskörében eljárva, külön ellenőrzi. Amennyiben a költségvetési szerv a támogatást nem jogszzerűen vette igénybe, az igényelt összeggel az előírányzat-maradvány elszámolása keretében köteles elszámolni, és a 6. § alkalmazásával a visszafizetési, illetve a befizetési kötelezettségét teljesíteni.

(2) A költségvetési szerv a támogatás-igénylési feltételeknek való megfelelés igazolása céljából – a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok betartásával – dokumentációt köteles készíteni. A dokumentáció legfontosabb tartalmi elemei:

a) a létszámcsoökkentési intézkedés jogalapjának megnevezése, az intézkedés meghozatalának és végrehajtásának időpontja,

b) a jogviszony, illetve a munkaviszony megszűnése, megszüntetése jogcímének megnevezése,

c) a létszámcsoökkentési döntéssel összefüggő kifizetések megnevezése és a kifizetések esedékessége.

(3) A dokumentációban feltüntetett adatokon felül a KEHI minden olyan adatot bekérhet a költségvetési szervtől, amelyet az ellenőrzés teljes körű végrehajtása céljából szükségesnek tart.

8. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

A Kormány

145/2006. (VII. 11.) Korm.
rendelete

a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény
végrehajtásáról szóló
203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet módosításáról

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 22. §-ának (4) bekezdésében, valamint 50/A. §-a (1) bekezdésének b), e), i), j), k) pontjaiban kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 6/B. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„6/B. § (1) A szénhidrogénekre vonatkozó kutatási jog adományozására irányuló kérelemnek a 6. § (1) bekezdésben előírtakon túlmenően tartalmaznia kell:

a) a kérelmező szakmai-műszaki alkalmasságát igazoló beszámolót,

b) a kérelmező – a kérelem benyújtását megelőző három évre vonatkozó, számviteli törvénynek megfelelő – éves beszámolóját, a kérelem benyújtását megelőző három évre vonatkozó, a kérelmező szakmai tevékenységét és kötelezettségei teljesítését bemutató beszámolót, vagy a nyilvánosan működő részvénytársaság – választása szerint – éves tőzsdei jelentése érintett részét; új szervezet esetében a kérelmező 3 évre szóló, auditált üzleti tervét,

c) a kutatási munkaprogramot (naptári évek szerinti szakmai bontásban, az évek szerinti költségkeretek megjelölésével).

(2) Az (1) bekezdés c) pontjában előírt munkaprogramnak tartalmaznia kell:

a) az elvégzendő geológiai, geofizikai, geokémiai értelmezéseket, illetőleg újraértelmezéseket,

b) a tervezett felszíni geofizikai méréseket típus és mennyiség szerinti bontásban (gravitációs, mágneses, két- vagy háromdimenziós szeizmikus mérések stb.) és típusonként a mennyiségekkel,

c) a mélyítésre tervezett kutató fúrásokat, a fúrásonkénti mélység vagy cél objektum megadásával és az abban tervezett geofizikai méréseket,

d) a c) pont szerint lemélyített, vagy más meglevő mélyfúrás (kút) igénybevétele esetén a tervezett kútmunkálatok lényeges műszaki tartalmát (továbbfúrás, rétegvizsgálat, rétegekizárás) kutanként, és az abban tervezett geofizikai méréseket.

(3) A Bt. 22/A. §-ának (8) bekezdésében előírt pénzügyi biztosíték nyújtásáról szóló igazolást a szénhidrogénekre vonatkozó kutatási jog adományozására irányuló eljárásban a bányafelügyelet felszólítására kell becsatolni. A pénzügyi biztosíték mértékét és nyújtásának módját a bányafelügyelet akkor fogadhatja el, ha az megfelel a 25/A. §-ban előírt feltételeknek.

(4) A szénhidrogénekre vonatkozó kutatási jog adományozása iránti kérelmet el kell utasítani, ha a kérelmező az előírt biztosítéknyújtási kötelezettségének nem tesz eleget.”

2. §

A Vhr. 7. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A kutatási területet blokkokban kell megállapítani. A kutatási blokk térképi vetülete egyenes szakaszokkal határolt zárt sokszög. Vetületi határvonal lehet az országhatár, illetve más mesterséges objektum vagy természeti képződmény határvonala is. Egy kutatási területen belül minden blokk legalább egy határoló oldallal kell érintkezzen a szomszédos blokkal.

Egy kutatási blokk területe legfeljebb

- a) szénhidrogének esetében 400 km²;
- b) szenek és bauxitfélék esetében 50 km²;
- c) érc tartalmú ásványi nyersanyagok esetében 30 km²;
- d) egyéb szilárd ásványi nyersanyagok esetében 8 km² lehet.

Azonos ásványi nyersanyagra – a szénhidrogének kivételével – egy bányavállalkozó egyidejűleg legfeljebb nyolc kutatási blokkon rendelkezhet kutatási joggal.”

3. §

A Vhr. 12. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A bányatelek módosítására irányuló eljárásban a bányatelek megállapítására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ha a módosítás a bányatelekben található ásványi nyersanyag(ok) besorolásának változtatására irányul, a módosításról az annak alapjául szolgáló földtani szakértő által ellenjegyzett készletszámítási jelentés alapján és az MGSZ szakvéleményének figyelembevételével a bányakapitányság dönt.”

4. §

A Vhr. 12/A. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A Magyar Bányászati Hivatal a meghosszabbítás iránti kérelmet elutasítja, ha a szerződési ajánlat betérjesztésétől számított 180 napon belül a felek a szerződést nem kötötték meg.”

5. §

A Vhr. 25. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Bt. 41. §-ában foglalt rendelkezéseken alapuló bírság összegének felső határa 10 000 000 forint. Ha a bírság kiszabásának alapját képező jogellenes állapotot a kötelezett a kitűzött határidőre nem szünteti meg, vagy a jogsértést ismételt elköveti, a bírság ismételt is kiszabható. Az ismételt bírság felső határa 30 000 000 forint. A bírság mértékének megállapításánál figyelemmel kell lenni

- a jogellenes magatartás tudatosságára és célzatosságára,
- a jogellenes magatartás veszélyeztető jellegére,
- a jogellenes magatartással okozott hátrány mértékére,
- a jogsértés ismétlődésére.”

6. §

A Vhr. a következő 25/A. §-sal egészül ki:

„25/A. § (1) Pénzügyi biztosítékként olyan eredeti bankgarancia fogadható el, amely

a) a Bt. 22/A. §-a (8) bekezdésében meghatározott összegre szól és az engedélyezésre kért kutatási időszakra érvényes, valamint a garanciát vállaló hitelintézet kielégíti a Bt. 22/A. §-a (8) bekezdésében támasztott követelményeket,

b) okiratban a garanciát vállaló hitelintézet arra vállal kötelezettséget, hogy a Bt. 22/A. §-ának (9) bekezdése szerinti esetekben, az MBH igénybejelentése alapján, feltétel nélkül – legfeljebb 3 banki napon belül – teljesít,

c) kizárólag a bányafelügyelet jóváhagyásával vonható vissza, vagy visszavonhatatlan.

(2) Nem fogadható el a bankgarancia, ha a bankgaranciát nyújtó, illetőleg felülgarantáló hitelintézettel szemben a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 157. §-a szerinti kivételes intézkedésre kerül sor.

(3) A bankgaranciának tartalmaznia kell

a) a bankgaranciát nyújtó hitelintézet megnevezését, bankszámlaszámát,

b) az Európai Gazdasági Térség tagállamában székhellyel nem rendelkező külföldi hitelintézet garanciája esetén a felülgarantáló bank (hitelintézet) megnevezését, bankszámlaszámát,

c) a megbízó nevét, címét, bankszámlaszámát, adószámát,

d) a garancia összegét számmal és betűvel,

e) a garancia érvényességének kezdő és végső időpontját,

f) az (1) bekezdés b) és c) pontjában foglalt kötelezettségvállalást.

(4) Pénzügyi biztosíték nyújtásra köteles, szénhidrogénekre vonatkozó kutatás esetén, amennyiben a biztosíték összege nem éri el a Bt. 22/A. §-ának (8) bekezdése szerinti mértéket, azt a bányafelügyelet határozata alapján, 30 napon belül a törvényes mértékre ki kell egészíteni.

(5) A pénzügyi biztosítékról a bányafelügyelet olyan nyilvántartást köteles kialakítani és folyamatosan vezetni, amelynek alapján megállapítható

a) a biztosíték nyújtására kötelezett az azonosításhoz szükséges adatokkal, törvényes vagy meghatalmazott képviselője,

b) az engedélyezett kutatási tevékenység, amelyre a biztosíték vonatkozik,

c) a biztosíték mértéke, nyújtásának módja,

d) a pénzügyi biztosítéknyújtásban közreműködő hitelintézet és a biztosítéknyújtási okmányok adatai,

e) a pénzügyi biztosíték visszavonása, felhasználása, érvényesítése, kiegészítése,

f) a rendelkezésre álló, felhasználható szabad keret összege, lejárata szerint részletezve.”

7. §

(1) A Vhr. 3. számú melléklete e rendelet 1. számú melléklete szerint módosul.

(2) A Vhr. 1. számú függeléke e rendelet 2. számú melléklete szerint módosul.

8. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 46. napon lép hatályba, rendelkezéseit a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivételekkel a hatálybalépést követően indult ügyekben kell alkalmazni.

(2) A Vhr. e rendelet 1. §-ával megállapított 6/B. §-a és a 2. §-ával megállapított 7. §-ának (1) bekezdése a Bt. 22/A. §-ának (6) bekezdésében foglalt – e rendelet rendelkezéseinek megfelelő módosítást, kiegészítést is megfelelően tartalmazó – új hirdetménynek az Európai Unió Hivatalos Lapjában történt közzétételét követően benyújtott kérelmek alapján indult eljárásokban kell alkalmazni.

(3) A Vhr. e rendelet 5. §-ával megállapított 25. §-ának (1) bekezdésében meghatározott magasabb bírság mértéke a rendelkezés hatálybalépését követően elkövetett jogsértések esetében alkalmazható.

(4) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet mó-

dosításáról szóló 106/2005. (VI. 16.) Korm. rendelet 10. §-a, 12. §-ának (1) bekezdése, 17. §-ában a Vhr. 12. §-ának (4) bekezdését megállapító rész, 18. §-ában a Vhr. 12/A. §-ának (5) bekezdését megállapító rész, valamint 29. §-ának (1) bekezdése.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

1. számú melléklet
a 145/2006. (VII. 11.) Korm. rendelethez

A Vhr. 3. számú mellékletének 3. pontja helyébe a következő szövegrész lép:

[A bányafelügyeleti hatósági feladatokat ellátó személyek részére biztosítandó szolgálati igazolvány és jelvény biztosításának, használatának és nyilvántartásának részletes szabályai]

„3. A jelvény leírása: 40×45 mm átmérőjű, ovális alakú, ezüstszerű fémjelvény, melyen jobbról és balról félkör alakban futó csertölgy ágak felül nyitott szárai között középen elhelyezett, színesre zománcozott Magyar Köztársaság címer, a félkörívek középpontjában a bányászjelvény (kalapács és ék, egymást keresztező nyelkekkel), alul „BÁNYAFELÜGYELET” felirat helyezkedik el.”

2. számú melléklet a 145/2006. (VII. 11.) Korm. rendelethez

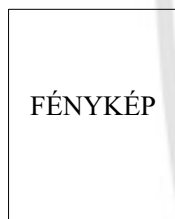
A Vhr. 1. számú függeléke helyébe a következő függelék lép:

1. számú függelék a 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelethez

„BÁNYAFELÜGYELETI SZOLGÁLATI IGAZOLVÁNY
bányafelügyeleti hatósági feladatok ellátására

Igazolvány száma:

(Érvényes visszavonásig!)

Munkáltató neve, székhelye:.....
.....

Név:.....

Beosztás:

Az igazolvány tulajdonosa jogosult illetékességi területén a bányafelügyeleti hatósági feladatok ellátására.

Kelt:, 2..... év hó napján

P. H.

.....
Magyar Bányászati Hivatal
elnök

Pótlap:

Az igazolvány tulajdonosát közigazgatási eljárása során megilleti a hivatalos személyeknek járó büntetőjogi védelem.

Jogosult a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvényben, a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvényben, valamint végrehajtási rendeleteiben és a külön jogszabályban meghatározott ellenőrzésre és intézkedések megtételére.”

Miniszteri rendelet

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter

30/2006. (VI. 27.) KvVM

rendelete

a környezet- és természetvédelem,

a vízügy, továbbá a meteorológia területén

adományozható miniszteri elismerésekről szóló

6/2003. (IV. 28.) KvVM rendelet

módosításáról

A Magyar Köztársaság kitüntetéseiéről szóló 1991. évi XXXI. törvény 7. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A környezet- és természetvédelem, a vízügy, továbbá a meteorológia területén adományozható miniszteri elismerésekről szóló 6/2003. (IV. 28.) KvVM rendelet (a továbbiakban: R.) 9/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„9/A. § (1) A környezetünk érdekében kiemelkedő újságírói tevékenységet folytató személyek, szerkesztőségek, szervezetek elismerésére évente 3 db Zöld Toll Díj adományozható.”

2. §

Az R. 14. § (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„14. § (1) Az országot sújtó árvíz, belvíz és különböző vízszennyezések elleni védekezésben kiemelkedő teljesítményt nyújtó személyek tevékenységének elismerésére „A vizek kártételei elleni védekezésért” Érdemérem adományozható.

(2) Az Érdemérem bronzból, ezüsből és aranyból készülhet. Az Érdemérem díszdobozban elhelyezett érem, amelyhez adományozható okirat és az érem előlapjának kicsinyített mását szimbolizáló kitűző jelvény jár. Az ezüst és arany Érdemérem sorszámozott. Az arany Érdemérem egy adott védekezési időszak kapcsán, az abban különlegesen kiemelkedő tevékenységet nyújtó 1 fő részére adományozható.”

3. §

Az R. 1. számú mellékletének 1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. A Zöld Toll Díj

– A díjra a hazai tömegkommunikációban, az írott és elektronikus sajtóban, az internetes médiumokban dol-

gozó, a környezetügy iránt elkötelezett, olyan kiemelkedő újságírói tevékenységet nyújtó személyeket, szerkesztőségeket, szervezeteket lehet javasolni, akik a környezet- és természetvédelemmel, vízüggel és a meteorológiával kapcsolatos témákat objektíven, sokoldalúan mutatják be, az eredményeket és a kihívásokat egyaránt megjelenítik, a közvéleményt aktivizálják és felhívják a figyelmet a természeti és környezeti értékek fontosságára és sérülékenységére, valamint a fenntartható fejlődés elvére.

– A díjat ugyanaz a személy, szerkesztőség, szervezet 5 éven belül csak egyszer kaphatja meg. Újabb díj adományozására csak olyan teljesítmény alapján lehet javaslatot tenni, amelyet a javasolt személy, szerkesztőség, szervezet a korábban adományozott díj óta ért el.

– A javaslatot a Zöld Toll Bizottsághoz kell benyújtani.

– A javaslat benyújtási határideje: április 30.”

4. §

E rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

A Miniszterelnök rendelete

A Miniszterelnök

5/2006. (VII. 13.) ME

rendelete

a miniszterek helyettesítésének rendjéről szóló

4/2006. (VI. 22.) ME rendelet módosításáról

1. §

A miniszterek helyettesítésének rendjéről szóló 4/2006. (VI. 22.) ME rendelet bevezető rendelkezése helyébe a következő rendelkezés lép:

„A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 76. §-ának (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:”

2. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság
33/2006. (VII. 13.) AB
határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány, valamint mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetésére hivatalból indított eljárás alapján – *dr. Bihari Mihály és dr. Paczolay Péter* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság hivatalból megállapítja: az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet idézett elő azáltal, hogy nem biztosított törvényben a természetvédelmi területek védetté nyilvánításának esetére a tulajdonosoknak az Alkotmány 57. § (5) bekezdésével összhangban álló jogorvoslati lehetőséget.

Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2007. március 31. napjáig tegyen eleget.

2. Az Alkotmánybíróság a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 3. §-a, 4. §-a, 15. §-a, 23. § (2) és (4) bekezdései, 25. §-a, 26. § (2) bekezdése, 28. §-a, 29. § (3) bekezdése, 31. §-a, 32. §-a, 33. §-a és a 72. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23. § (2) és (4) bekezdései, valamint a 26. § (2) bekezdése alkotmányellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

4. Az Alkotmánybíróság a törvény rendelkezései módosítására irányuló indítványt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozók panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tör-

vény (a továbbiakban: Tvt.) alkalmazása ellen, és kérték „annak felülvizsgálatát; módosítását vagy végrehajtási utasítással az észlelt hiányosságok megszüntetését”. Az indítványozók előadták, hogy azért élnek panasszal a fenti törvény ellen, „mert a Kőszegi Tájvédelmi Körzetben a most folyó üzemtervezés során jutott tudomásukra, hogy valamennyi ott szereplő gazdasági rendeltetésű erdőt a törvényre hivatkozva ‘átírnak’ természetvédelmi rendeltetésűvé”. Az indítvány a Tvt. 3. § (1) bekezdése, 4. § e) és g) pontjai, 15. §-a, 25. §-a, 26. § (2) bekezdése, 28. §-a, 29. § (3) bekezdése, 32. §-a, 33. §-a, 68. §-a, valamint 72. § (1) bekezdése felülvizsgálatára, módosítására és kiegészítésére vonatkozó javaslatokat tartalmazott.

Az Alkotmánybíróság tájékoztatta az indítványozókat a beadvány hiányosságairól. Felhívta az indítványozókat arra, hogy az indítvánnyal csak abban az esetben tud foglalkozni, ha megjelölik a sérelmesnek tartott jogszabályhelyek vonatkozásában, hogy mely alkotmányos rendelkezés sérelmét milyen okból állítják, és határozott kérelmet kell benyújtani az általuk alkotmányellenesnek tekintett jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére. Az indítványozók az Alkotmánybíróság felhívását követő beadványukban a Tvt. visszamenőleges hatályú részbeni megsemmisítését, és az „előidézett alkotmányellenes helyzet megváltoztatásának előírását” kérték. Az indítványban megjelölték az Alkotmány azon rendelkezéseit, amelyekkel kapcsolatosan a támadott rendelkezéseket aggályosnak vélik, így az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, 13. §-át, 14. §-át, valamint 57. § (1) és (5) bekezdését.

Az indítványozók sérelmezik, hogy a Tvt. 3–4. §-ai, 15. §-a, 28. §-a, 31–32. §-ai „minden előzetes eljárás nélkül újabb területekre terjeszti ki a védettséget és a már laza védettségű területeknél magasabb védettségű fokozatot alapít meg”. Az indítványozók véleménye szerint a Tvt. 4. § d) pontja értelmében és a 15. § (1) bekezdése alapján ez a törvényi védelem valamennyi erdőterületre kiterjeszthető, azonban ennek nem szab határt az erdő védelmére alkalmas minősége és az ország teherbíró képessége. Álláspontjuk szerint csak a valóban természeti értéket képező területekkel kellene, hogy foglalkozzon a Tvt.

Az indítványozók úgy vélik, hogy a jogbiztonság követelményét sértik a kifogásolt rendelkezések, továbbá sérül az Alkotmány 13. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 14. §-a, amelyet álláspontjuk szerint a törvény teljesen figyelmen kívül hagyott.

Az indítványozók szerint jogbizonytalanságot eredményez a Tvt. 23. § (2) bekezdése is, mert a törvény erejénél fogva felsorolja a védelem alatt álló természeti képződményeket – erdőt is –, azonban a 23. § (4) bekezdésének előírása ellenére az erdők vonatkozásában a tulajdonosokat nem értesítették a jegyzék létéről. Az erdőtulajdonos csak az ingatlan-nyilvántartási határozatból értesülhet területe minőségi osztályának esetleges változásáról. A kezdeményezés tényéről nem értesítik az Alkotmány 57. § (1) és (5) bekezdése ellenére az érintett tulajdonost. Az indítványozók hivatkoztak az Alkotmánybíróság e tárgyban ho-

zott 53/2002. (XI. 28.) AB határozatára. Álláspontjuk szerint problémájukat a különvéleményben foglaltak szerint kell megoldania: a természetvédelmi hatóságnak – az Alkotmány 57. § (5) bekezdésére tekintettel – a Tvt. 26. § (1) bekezdésének alkalmazásánál a törvényi védettség konkrét területen való fennállását közigazgatási megállapító határozatban kell megjelölnie.

Az eljárás során az Alkotmánybíróság megkereste a környezetvédelmi és vízügyi minisztert álláspontja kifejtésére.

II.

1. Az Alkotmány indítványban megjelölt rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.”

„14. § Az Alkotmány biztosítja az öröklés jogát.”

„57. § (1) A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.

(...)

(5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

2. A Tvt. kifogásolt rendelkezései:

„3. § (1) A törvény hatálya kiterjed valamennyi természeti értékre és területre, tájra, továbbá a velük kapcsolatos minden tevékenységre, valamint a nemzetközi egyezményekből és együttműködésből fakadó természetvédelmi feladatokra, kivéve, ha nemzetközi egyezmény másként rendelkezik.

(2) A természetvédelemmel összefüggő e törvényben nem szabályozott kérdésekre, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kt.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

4. § E törvény alkalmazásában:

(...)

d) *természetközeli állapot*: az az élőhely, táj, életközösség, amelynek kialakulására az ember csekély mértékben hatott (természeteshez hasonló körülményeket teremtve), de a benne lejátszódó folyamatokat többségükben az önszabályozás jellemzi, de közvetlen emberi beavatkozás nélkül is fennmaradnak;

e) *védett természeti érték (természetvédelmi érték)*: e törvény vagy más jogszabály által védetté, fokozottan védetté nyilvánított – kiemelt természetvédelmi oltalomban részesülő – élő szervezet egyede, fejlődési alakja, szaka-sza, annak származéka, illetőleg az élő szervezetek életközösségei, továbbá barlang, ásvány, ásványtársulás, ősmaradvány;

(...)

g) *védett természeti terület*: e törvény vagy más jogszabály által védetté vagy fokozottan védetté nyilvánított (kiemelt természetvédelmi oltalomban részesülő) földterület;

(...)”

„15. § (1) Természeti területnek minősül, ha a 4. § d) pontjában meghatározott feltételeknek megfelel:

a) az erdő, gyeper, nádas, művelési ágú termőföld;

b) a művelés alól kivettként nyilvántartott földterület, ha nem építmény elhelyezésére szolgál, vagy ha e törvény hatálybalépésekor, jogerősen jóváhagyott bányászati műszaki üzemi terv alapján nem áll bányaművelés alatt;

c) a mező- és erdőgazdasági hasznosításra alkalmatlan földterület.

(2) Az (1) bekezdés hatálya alá tarozó természeti területek jegyzékét a miniszter folyamatosan, de legkésőbb e törvény hatálybalépésétől számított 2 éven belül a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel együttes rendeletben közlésezi.”

A Tvt. 15. §-a az indítvány benyújtását követően (3) bekezdéssel egészült ki. A (3) bekezdés szövege a következő:

„(3) A (2) bekezdés szerint közzétett természeti terület kijelölésének tényét az ingatlan-nyilvántartásba fel kell jegyezni, a kijelölés feloldását követően a feljegyzést törölni kell. A feljegyzést, illetve annak törlését a felügyelőség hivatalból kezdeményezi.”

„23. § (...)

(2) E törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek [24. § (1) bekezdés] minősülnek.

(...)

(4) A (2) bekezdés hatálya alá tartozó lápok, szikes tavak, kunhalmok és földvárak jegyzékét a miniszter a törvény hatálybalépésétől számított 3 éven belül közzéteszi és a jegyzéket évente felülvizsgálja. A jegyzék tájékoztató jellegű és nem érinti a (2) bekezdés alapján, e törvény hatálybalépésével bekövetkező védelmét.

(...)”

A Tvt. 25. §-ának az indítvány benyújtásakor hatályos szövege:

„25. § (1) Védetté nyilvánításra bárki javaslatot tehet. A védetté nyilvánítás előkészítése hivatalból indul meg.

(2) Terület védetté nyilvánítását – helyi jelentőségű védett természeti terület kivételével – az igazgatóság készíti elő. Ha az előkészítés helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításra irányul, a helyi védetté nyilvánítást

előkészítő települési önkormányzati jegyzőnek, főjegyzőnek (a továbbiakban együtt: jegyző), a terület védetté nyilvánításának indoklását alátámasztó iratok megküldése mellett meg kell keresnie az igazgatóságot, hogy kívánja-e a terület országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítását.

(3) Az igazgatóság – a Minisztérium állásfoglalása alapján – a (2) bekezdés szerinti nyilatkozatát 60 napon belül megadja. Ha a terület országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítása indokolt, az igazgatóság a védetté nyilvánítás előkészítését hivatalból folytatja le.

(4) Természeti érték védetté, fokozottan védetté nyilvánítását a Minisztérium készíti elő.

(5) A (2)–(4) bekezdésben szabályozott előkészítés során meg kell vizsgálni a védetté nyilvánítás indoklását, a védelem céljainak megvalósításához szükséges intézkedéseket és a védelemhez szükséges feltételek, pénzügyi eszközök biztosíthatóságát, valamint a védelem várható következményét.

(6) A természeti terület védetté nyilvánításának előkészítése során az előkészítést végző – az érdekeltek álláspontjának megismerése érdekében – egyeztető megbeszélést és a szükséghez képest helyszíni szemlét tűz ki, amelyre – a kitűzött időpont előtt legalább 15 nappal – meghívja az (1) bekezdésben említett javaslattevőt, valamennyi érdekelt hatóságot, továbbá mindazokat, akikre a védetté nyilvánításból jogok vagy kötelezettségek hárulnak, illetőleg akik jogos érdekét a védetté nyilvánítás közvetlenül érinti. Jelentős számú érdekelt esetén a meghívás történhet hirdetménynek a helyi önkormányzat hirdetőtábláján történő kifüggesztésével vagy más, helyben szokásos módon történő közhírré tétele útján is.

(7) Az előkészítést végző az egyeztető tárgyalásról jegyzőkönyvet és összefoglalót készít, amelyet a védetté nyilvánításra vonatkozó javaslattal együtt előterjeszt a védetté nyilvánításra jogosulthoz.

(8) Helyi jelentőségű védett természeti terület országos jelentőségűvé nyilvánítása esetén a (6)–(7) bekezdésben foglaltakat akkor kell alkalmazni, ha a védelmi előírások az e törvényben foglaltaknál, illetve korábbi önkormányzati rendeletben meghatározottaknál szigorúbb rendelkezéseket tartalmaznak.

(9) A 24. § (1) bekezdése alapján alkotott önkormányzati rendeletben, a felmentésre vonatkozó szabályok [24. § (3) bekezdés *b*) pont] alkalmazásával biztosítani kell a területen a védetté nyilvánítás előtt megkezdett közérdekű tevékenységnek – a közérdekű cél megvalósításához szükséges mértékű – folytatását.”

A Tvt. 25. §-ának az eljárás lefolytatásakor hatályos szövege:

„25. § (1) Védetté nyilvánításra bárki javaslatot tehet.

(2) Terület védetté nyilvánítását – helyi jelentőségű védett természeti terület kivételével – az igazgatóság készíti elő. Ha az előkészítés helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításra irányul, a helyi védetté nyilvánítást előkészítő települési önkormányzati jegyzőnek, főjegyző-

nek (a továbbiakban együtt: jegyző), a terület védetté nyilvánításának indoklását alátámasztó iratok megküldése mellett meg kell keresnie az igazgatóságot, hogy kívánja-e a terület országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítását.

(3) A helyi védetté nyilvánítás esetén a települési önkormányzat jegyzője, a fővárosban a főjegyző a védetté nyilvánító, illetve a védettség feloldásáról rendelkező önkormányzati rendeletet – nyilvántartási célból – hivatalból megküldi az érintett területen működő igazgatóságnak.

(4) Az igazgatóság – a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (a továbbiakban: Minisztérium) állásfoglalása alapján – a (2) bekezdés szerinti nyilatkozatát 60 napon belül megadja. Ha a terület országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítása indokolt, a védetté nyilvánítás előkészítését az igazgatóság folytatja le.

(5) Természeti érték védetté, fokozottan védetté nyilvánítását a Minisztérium készíti elő.

(6) A (2)–(4) bekezdésben szabályozott előkészítés során meg kell vizsgálni a védetté nyilvánítás indoklását, a védelem céljainak megvalósításához szükséges intézkedéseket és a védelemhez szükséges feltételek, pénzügyi eszközök biztosíthatóságát, valamint a védelem várható következményét.

(7) A természeti terület védetté nyilvánításának előkészítése során az előkészítést végző – az érdekeltek álláspontjának megismerése érdekében – egyeztető megbeszélést és a szükséghez képest helyszíni szemlét tart, amelyre – a kitűzött időpont előtt legalább 15 nappal – meghívja az (1) bekezdésben említett javaslattevőt, valamennyi érdekelt hatóságot, továbbá mindazokat, akikre a védetté nyilvánításból jogok vagy kötelezettségek hárulnak, illetőleg akik jogos érdekét a védetté nyilvánítás közvetlenül érinti. Jelentős számú érdekelt esetén a meghívás történhet hirdetménynek a helyi önkormányzat hirdetőtábláján történő kifüggesztésével vagy más, helyben szokásos módon történő közhírré tétele útján is.

(8) Az előkészítést végző az egyeztető tárgyalásról jegyzőkönyvet és összefoglalót készít, amelyet a védetté nyilvánításra vonatkozó javaslattal együtt előterjeszt a védetté nyilvánításra jogosulthoz.

(9) Helyi jelentőségű védett természeti terület országos jelentőségűvé nyilvánítása esetén a (6)–(7) bekezdésben foglaltakat akkor kell alkalmazni, ha a védelmi előírások az e törvényben foglaltaknál, illetve korábbi önkormányzati rendeletben meghatározottaknál szigorúbb rendelkezéseket tartalmaznak.

(10) A 24. § (1) bekezdése alapján alkotott önkormányzati rendeletben, a felmentésre vonatkozó szabályok [24. § (3) bekezdés *b*) pont] alkalmazásával biztosítani kell a területen a védetté nyilvánítás előtt megkezdett közérdekű tevékenységnek – a közérdekű cél megvalósításához szükséges mértékű – folytatását.”

„26. § (...)

(2) Terület védetté, fokozottan védetté nyilvánításának tényét az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni, védetté

ség feloldását követően a védettség tényét pedig törölni kell. A bejegyzést, illetve annak törlését a természetvédelmi hatóság hivatalból kezdeményezi.”

„28. § (1) A védett természeti terület a védelem kiterjedtségének, céljának, hazai és nemzetközi jelentőségének megfelelően lehet:

- a) nemzeti park,
- b) tájvédelmi körzet,
- c) természetvédelmi terület,
- d) természeti emlék.

(2) Nemzeti park az ország jellegzetes, természeti adottságaiban lényegesen meg nem változtatott, olyan nagyobb kiterjedésű területe, melynek elsődleges rendeltetése a különleges jelentőségű, természetes növény- és állattani, földtani, víztani, tájképi és kultúrtörténeti értékek védelme, a biológiai sokféleség és természeti rendszerek zavartalan működésének fenntartása, az oktatás, a tudományos kutatás és a felüdülés elősegítése.

(3) Tájvédelmi körzet az ország jellegzetes természeti, tájképi adottságokban gazdag nagyobb, általában összefüggő területe, tájrészlete, ahol az ember és természet kölcsönhatása esztétikai, kulturális és természeti szempontból jól megkülönböztethető jelleget alakított ki, és elsődleges rendeltetése a tájképi és a természeti értékek megőrzése.

(4) Természetvédelmi terület az ország jellegzetes és különleges természeti értékekben gazdag, kisebb összefüggő területe, amelynek elsődleges rendeltetése egy vagy több természeti érték, illetve ezek összefüggő rendszerének a védelme. A 23. § (2) bekezdése alapján védett láp, szikes tó természetvédelmi területnek minősül.

(5) Természeti emlék valamely különlegesen jelentős egyedi természeti érték, képződmény és annak védelmét szolgáló terület. A 23. § (2) bekezdése alapján védett forrás, víznyelő, kunhalom, földvár természeti emlékek minősül.

(6) Nemzeti park, tájvédelmi körzet létesítésére kizárólag a miniszter jogosult.

(7) Valamennyi nemzeti park területét – a nemzetközi előírásokkal összhangban a miniszter által rendeletben meghatározott elvek szerint – természeti, kezelt és bemutatató övezeti kategóriákba kell besorolni.

(8) Az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott országos jelentőségű védett természeti terület, vagy annak meghatározott részét a miniszter jogszabályban tudományos célokra kijelölheti (tudományos rezervátum). E terület fokozottan védetté nyilvánításáról a kijelölő jogszabályban kell rendelkezni.

29. § (...)

(3) A természetes vagy természetközeli állapotú erdei életközösség megővését, a természetes folyamatok szabad érvényesülését, továbbá a kutatások folytatását szolgáló erdőterületeket a miniszter, a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben, jogszabályban – a 28. § (1) bekezdése szerinti védett természeti területi kategóriába sorolva – erdőrezervátummá nyilvánítja. Az erdő-

rezervátum magterületét a (2) bekezdésben foglaltak szerint kell kijelölni.”

„31. § Tilos a védett természeti terület állapotát (állagát) és jellegét a természetvédelmi célokkal ellentétesen megváltoztatni.

32. § (1) A védett természeti területen lévő erdő elsődlegesen védelmi rendeltetésű.

(2) Az e törvény hatálybalépése után védett természeti területté nyilvánított erdők esetében a már meglévő üzemterv érintett részét a védetté nyilvánítást követően az erdészeti hatóság haladéktalanul, a természetvédelmi hatóság szakhatósági közreműködésével felülvizsgálja és szükség szerint módosítja.

(3) E törvény hatálybalépése előtt védett természeti területté nyilvánított erdők üzemterveit – ha azokat a védetté nyilvánítás előtt hagyták jóvá – az erdészeti hatóság a törvény hatálybalépésétől számított 1 éven belül a természetvédelmi hatóság szakhatósági közreműködésével felülvizsgálja és szükség szerint módosítja.

33. § (1) Fokozottan védett természeti területen lévő erdőben erdőgazdálkodási beavatkozás csak a természetvédelmi kezelés részeként, a kezelési tervben [36. § (3) bekezdés] foglaltakkal összhangban, a természetvédelmi hatóság hozzájárulásával végezhető.

(2) Védett természeti területen lévő erdőben kerülni kell a teljes talaj-előkészítést és a vágásterületen az égetést.

(3) Védett természeti területen lévő erdőben, a kezelési tervben foglaltakkal összhangban

a) erdőnevelést a természetes erdőtársulások fajösszetételét és állományszerkezetét megközelítő, természetkímélő módszerek alkalmazásával,

b) erdőfelújítást a termőhelynek megfelelő őshonos fajokkal és – az (5) bekezdés a) pontja kivételével – természetes felújítási (fokozatos felújító vágás, szálalás, szálaló vágás) módszerekkel kell végezni.

Védett természeti területen erdőtelepítés kizárólag őshonos fafajokkal, természetkímélő módon és a termőhely típusra jellemző elegyarányoknak megfelelően végezhető.

(4) Védett természeti területen lévő erdőben a fakitermelést vegetációs időszak alatt csak kivételesen indokolt esetben (pl. növényegészségügyi okból), a természetvédelmi hatóság hozzájárulásával lehet végezni.

(5) Védett természeti területen lévő erdőben

a) tarvágás csak nem őshonos fafajokból álló, vagy természetes felújulásra nem képes állományokban – összefüggően legfeljebb 3 hektár kiterjedésben – engedélyezhető,

b) a fokozatos felújítást követő végvágás összefüggő kiterjedése az 5 hektárt nem haladhatja meg,

c) a végvágással, illetve tarvágással érintett erdőterülethez kapcsolódó állományrészekben további végvágásra, illetve tarvágásra csak akkor kerülhet sor, ha a korábban véghasznált területen az erdőfelújítás befejeződött.

(6) Az (5) bekezdés a)–b) pontjaiban meghatározott tar-, illetve végvágás kiterjedése növényegészségügyi okból és az újulat fennmaradása érdekében, vagy természet-

védelmi indok alapján kivételesen meghaladhatja az ott meghatározott területnagyságot.

(7) Védett természeti területen lévő, nem őshonos fajokból álló erdőben a természetközeli állapot kialakítására a pótlás, az állománykiegészítés, az erdőszerkezet átalakítása, a fajajcsere, az elegyarány-szabályozás és a monokultúrák felszámolása útján kell törekedni.

(8) Véghasználat a (6) és a (7) bekezdésben meghatározott kivétellel csak a biológiai vágásérettséghez közeli időpontban végezhető.”

A Tvt. 72. § (1) bekezdésének az indítvány benyújtásakor hatályos szövege:

„72. § (1) A védett természeti területeken természetvédelmi érdekből – az e törvény hatálybalépését követően – elrendelt mező- és erdőgazdasági korlátozás, illetve tilalom esetén, vagy a termelésszerkezet jelentős megváltoztatásának előírása következtében a tulajdonos tényleges kárát meg kell téríteni. A természeti kár megelőzése és megakadályozása érdekében jogszerűen előírt korlátozás vagy tilalom kártalanítási igényt nem keletkeztet.”

A Tvt. 72. § (1) bekezdésének az indítvány elbírálásakor hatályos szövege:

„72. § (1) A védett természeti területeken természetvédelmi érdekből – az e törvény hatálybalépését követően – elrendelt gazdálkodási korlátozás, illetve tilalom esetén vagy a termelésszerkezet jelentős megváltoztatásának előírása következtében a tulajdonos vagy – amennyiben a tulajdonos a terület használatát átengedi – a jogszerű használó tényleges kárát meg kell téríteni.”

Tekintettel arra, hogy a Tvt. 25. §-a és a 72. § (1) bekezdése az indítvány lényegét érintően nem változott, ezért az Alkotmánybíróság a vizsgálatot gyakorlatának megfelelően a hatályos rendelkezések tekintetében folytatta le. [14/1999. (VI. 3.) AB határozat, ABH 1999, 396, 399.; 1425/B/1997. AB határozat, ABH 1998, 844, 845.; 163/B/1991. AB határozat, ABH 1993, 544, 545.; 137/B/1991 AB határozat, ABH 1992, 456, 457.]

III.

Az indítvány nem megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság az indítvánnyal összefüggésben elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány tárgya nem minősül-e ítélt dolognak. Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § c) pontja értelmében „ítélt dolog” címén az eljárás megszüntetésének van helye, ha az indítvány az Alkotmánybíróság által érdemben már elbírált jogszabállyal azonos jogszabály (jogszabályi rendelkezés) felülvizsgálatára irányul és az indítványozó az Alkotmánynak ugyanarra a §-ára, illetőleg alkotmányos elvére (értékére) – ezen belül – azonos alkotmányos összefüggésre hivatkozva kéri az alkotmányosértés megállapítását. Az Alkotmánybíróság

gyakorlata szerint az indítványban felvetett kérdés akkor „res iudicata”, ha az újabb indítványt ugyanazon jogszabályi rendelkezésre vonatkozóan azonos okból vagy összefüggésben terjesztik elő. (1620/B/1991. AB határozat, ABH 1991, 972, 973.) Ha az újabb indítványt más okra, más alkotmányossági összefüggésre alapítják, az Alkotmánybíróság az újabb indítvány érdemi vizsgálatába bocsátkozik. [35/1997. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1997, 200, 212.; 17/1999. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1999, 131, 133.; 5/2002. (II. 22.) AB határozat, ABH 2002, 78, 81.; 37/2004. (X. 15.) AB határozat, ABH 2004, 908, 911.]

Az Alkotmánybíróság a Tvt. 26. § (2) bekezdése alkotmányosságának vizsgálatát az Alkotmány 13. §-a tekintetében – a Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítéséről szóló 31/1997. (IX. 23.) KTM rendelettel együtt – már elvégezte, és 964/B/1998. AB határozatában megállapította: a Tvt. 26. § (2) bekezdése és az R. előírásai az Alkotmány 13. §-át nem sértik, ezért az indítványt elutasította. (ABH 2002, 873, 878.) Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben az indítvány már érdemben elbírált jogszabályi rendelkezéssel azonos jogszabályi rendelkezésre irányul, és az indítványozó az Alkotmány ugyanazon rendelkezésére, azonos összefüggésre hivatkozva kéri a Tvt. 26. § (2) bekezdése alkotmányellenessége megállapítását, „ítélt dolog” áll fenn, ezért az Alkotmánybíróság e tekintetben az eljárást megszüntette.

Az Alkotmánybíróság egy másik indítvány alapján azt is vizsgálta már, hogy a Tvt. 23. § (2) és (4) bekezdései, valamint a 26. § (2) bekezdése megfelelnek-e az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében garantált jogbiztonság követelményének, és nem sértik-e az Alkotmány 57. §-a által biztosított általános jogvédelmi garanciákat. Az indítványozó ott azt kifogásolta, hogy az ex lege védelem alatt álló természeti képződmények közül a törvény nem definiálja a lát fogalmát és az ingatlan nyilvántartásba való bejegyzés eleni jogorvoslat során nem lehet felülvizsgálni a természeti védettség tényét. Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy bár a védett természeti képződmények jegyzékét a miniszternek már a Tvt. hatálybalépésétől számított 3 éven belül közzé kellett volna tenni, ez nem történt meg. Az indítványozó álláspontja szerint a természeti védettség megállapítását megfelelő eljárási szabályok szerint kellene elvégezni. Ennek hiányában valamely földterület védetté minősítése ellen az érintett tulajdonos jogorvoslattal nem élhet. Az Alkotmánybíróság 53/2002. (XI. 28.) AB határozatában azt állapította meg, hogy a kifogásolt szabályok nem ellentétesek az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével, valamint az 57. § rendelkezésével, ezért az indítványt elutasította. Ugyanakkor ebben az eljárásban hivatalból eljárva megállapította: „az Országgyűlés jogalkotói feladatának elmulasztásával alkotmányellenes helyzetet idézett elő azáltal, hogy a törvény erejénél fogva védett természeti területek egyedi meghatározása során nem biztosított önálló jogorvoslatot”. (ABH 2002, 327, 337.) A határozat indokolásában az Alkotmánybíróság utalt arra, hogy „a Tvt. 23. § (2) bekezdése általános értelemben (in abstracto)

rendelte el a védett természeti területek törvényi védettségét. (...) A törvény erejénél fogva minden természeti terület olyan módon védett, hogy a konkrét területek nincsenek a törvényben meghatározva. Ezért a törvény alapján nem lehet megállapítani, hogy a normatív védelem egyedi mely területekre terjed ki. A Tvt. 26. § (1) bekezdése szerint a törvény erejénél fogva védett természeti területeket konkrétan (in concreto) a természetvédelmi hatóság jelöli ki. A védett természeti területek megjelölése a természetvédelmi hatóság mérlegelésén alapul. (...) A természetvédelmi hatóságnak a védett természeti területek megjelöléséről hozott egyedi döntésével szemben viszont a jogorvoslat hiányzik.” (ABH 2002, 327, 334, 335.)

A jelen eljárásban az indítványozók a Tvt. 23. § (2) és (4) bekezdése, valamint 26. § (2) bekezdése tekintetében szintén az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének, valamint 57. § (1) és (5) bekezdésének sérelmét állítják, és – a lép fogalmának meghatározásán kívül – az indítvány lényegében azonos érveléssel a korábban vizsgált alkotmányos összefüggések vizsgálatát kérte. Az Alkotmánybíróság az indítványnak ezt a részét is „ítélt dolognak” tekintette, és ezért az eljárást megszüntette.

Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a jogalkotó az 53/2002. (XI. 28.) AB határozat nyomán a Tvt. 23. § (3) bekezdésében meghatározta többek között a lép fogalmát, valamint a Tvt. módosításáról szóló 2003. évi LI. törvény 1. § (4) bekezdése beiktatta azt a rendelkezést, mely szerint a 23. § (2) bekezdés hatálya alá tartozó védett természeti terület kiterjedését a felügyelőség ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre alkalmas módon, hatósági határozatban állapítja meg. A Tvt. 23. § (2) és (4) bekezdése azonban nem vonatkozik az erdőkre és más természeti területekre, amelyeket a Tvt. 24. §-a alapján országos jelentőségű terület esetén a miniszter, helyi jelentőségű terület esetén a települési – Budapesten a fővárosi – önkormányzat rendeletben nyilvánít védetté. A Tvt. 23. § (2) bekezdése alapján a Tvt. erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, lép, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom és földvár.

2. A védetté nyilvánításnak a Tvt.-ben meghatározott előkészítési rendje van. A Tvt. 25. § (6) bekezdése alapján az előkészítés során meg kell vizsgálni a védetté nyilvánítás indokoltságát. A 2005. évi CXXXI. törvény 38. § (3) bekezdésével megállapított Tvt. 25. § (7) bekezdése alapján az előkészítés során az előkészítést végző egyeztető megbeszélést és a szükséghez képest helyszíni szemlét tart, amelyre meghívja a javaslattevőt, valamennyi érdekelt hatóságot, továbbá mindazokat, akikre a védetté nyilvánításból jogok vagy kötelezettségek hárulnak, illetőleg akik jogos érdekét a védetté nyilvánítás közvetlenül érinti. A Tvt. 28. § (6) bekezdése szerint nemzeti park, tájvédelmi körzet létesítésére kizárólag a miniszter jogosult. A miniszter rendeletben nyilvánítja védetté, illetve fokozottan védetté a természeti értéket, továbbá fokozottan védetté a területet. A Tvt. 24. § (3) bekezdése szerint a védetté nyilvánítást kimondó jogszabály tartalmazza a védetté nyilvánítás tényét, a természeti értékek megnevezését, terület esetében annak jellegét, kiterjedését, a védetté nyilvánítás indokát, természetvédelmi célját, a földrészletek helyrajzi számait, a Tvt.-ben meghatározott egyes korlátozások és tilalmak alóli esetleges felmentést, a természetvédelmi hatóság engedélyéhez, illetve hozzájárulásához kötött tevékenységek körét, továbbá az Európai Közösségek jogi aktusaiban meghatározott védettségi kategóriába tartozás tényét. A rendeletben tehát pontosan meg kell jelölni a védetté nyilvánított területeket. A Tvt. 26. § (1) bekezdése szerint a védett természeti területet táblával meg kell jelölni, amelyen fel kell hívni a figyelmet a védettség tényére, valamint az ebből fakadó főbb korlátozó rendelkezésekre. A (2) bekezdés szerint a terület védetté, fokozottan védetté nyilvánításának tényét az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni. A Tvt. rendelkezései biztosítják azt, hogy a tulajdonosok értesüljenek az előkészítés során a védetté nyilvánításról, majd a kihirdetett miniszteri rendeletről, illetőleg ezt követően az ingatlan-nyilvántartási határozatból a konkrét területet érintő korlátozásról is.

Az Alkotmány 57. § (5) bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslatához való jog tárgyilag csak a bírósági és hatósági döntésekre terjed ki. „Az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt jogorvoslatához való jog – a törvényben meghatározottak szerint – a bírósági, közigazgatási és más hatósági döntésekkel szemben biztosítja a jogorvoslat lehetőségét.” (Pl. 730/B/2004. AB határozat, ABH, 2005, 1276, 1279.) A nemzeti parkká nyilvánítás az indítványozók által nem támadott 24. § (2) bekezdése alapján miniszteri rendeletben történik. A miniszteri rendelet jogszabály. Sem az Alkotmány, sem más törvényi rendelkezés „nem tartalmaz olyan előírást, amely lehetővé tenné a jogszabályok elleni jogorvoslatot. A jogszabályi előírások alkotmányosságának felülvizsgálata – az Alkotmány 32/A. § (1) bekezdése első fordulatának megfelelően – az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik.” (393/B/2001. AB határozat, ABH 2003, 1366, 1368.)

3. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az indítványozók által kifogásolt rendelkezések sértik-e a jogbiztonság követelményét.

Az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt jogállamiság alkotmányos elvéhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság már a 26/1992. (IV. 30.) AB határozatában (ABH 1992, 135.) megállapította: „[a] jogbiztonság – amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság fontos eleme – megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon.” Az Alkotmánybíróság több határozatában kifejtette: alkotmányellenessé az a szabály nyilvánítható, amely értelmezhetetlen voltánál fogva azáltal teremt jogbizonytalanságot, hogy a jogszabály alkalmazá-

sát kiszámíthatatlanná, a norma címzettjei számára előreláthatatlanná teszi. [36/1997. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1997, 222, 232.; 42/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 299, 301.]

A Tvt. 3. §-a a törvény hatályáról rendelkezik, a 4. §-a pedig meghatározza a törvény alkalmazásában az alapfogalmakat. A Tvt. 15. § (1) bekezdése alapján természeti területnek minősül többek között az erdő. A Tvt. 25–29. §-ai a védetté nyilvánítási eljárás szabályait határozzák meg. A Tvt. 31–33. §-ai a védett természetvédelmi területekre vonatkozó szabályokról rendelkeznek. A Tvt. 72. § pedig a kártalanításra vonatkozó szabályokat határozza meg.

Az Alkotmánybíróság a kifogásolt rendelkezések szövegének vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy azok értelemszerűek, világosak, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordoznak, a rendelkezések egyértelműek és nem sértik a jogbiztonság követelményét. Mivel a Tvt. 3. §-a, 4. §-a, 15. §-a, 25. §-a, 28. §-a, 29. § (3) bekezdése, 31. §-a, 32. §-a, 33. §-a és a 72. § (1) bekezdése az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből fakadó követelményekkel nem áll ellentétben, az Alkotmánybíróság az indítványt e tekintetben elutasította.

4. A tulajdonhoz való jog az Alkotmány 13. § (1) bekezdése értelmében alapvető jog, amelyet az Alkotmány 8. § (2) bekezdése szerint törvényben korlátozni lehet. Az Alkotmánybíróság a 64/1993. (XII. 22.) AB határozatában megállapította, hogy „az állami beavatkozás alkotmányossága megítélésének súlypontja, az alkotmányossági értékelés voltaképpen a cél és az eszköz, a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányosságának megítélése lett.” (ABH 1993, 373, 381.) „Az alkotmányosan védett tulajdon biztonságos hosszú távú használatának korlátozását lehetővé tevő rendelkezés (...) akkor alkotmányos, ha – más tulajdonkorlátozási lehetőségekhez hasonló módon – a tulajdonos érdeksérelmének alkotmányos orvoslása mellett – más jelentős, ugyancsak védett cél érdekében történik.” [29/1995. (V. 25.) AB határozat, ABH 1995, 145, 148.]

Az Alkotmánybíróság a Tvt. 26. § (2) bekezdésének vizsgálata során a 964/B/1998. AB határozatában megállapította: „az Alkotmány 18. §-ában deklarált, az egészséges környezethez való alkotmányos jog tartalma, továbbá a természeti értékek megőrzéséhez és gyarapításához, a természetben okozott jövőtehetetlen és visszafordíthatatlan károk megelőzéséhez fűződő közérdek súlya kellő okot szolgáltat arra, hogy a jogalkotó a Tvt. rendelkezései szerint az érintett ingatlantulajdonosok tulajdonosi jogait korlátozza. A védetté nyilvánítás a közérdeket szolgálja és az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés e tény megismerhetőségét biztosítja. A védetté nyilvánítás az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nem jelent a természeti értékek védelmének megővését elérni kívánó közérdekű célhoz viszonyítva aránytalan tulajdonkorlátozást.” (ABH 2002, 873, 878.)

A Tvt. 29. § (3) bekezdése szerint a természetes vagy természetközeli állapotú erdei életközösségek megővását, a természetes folyamatok szabad érvényesülését, továbbá a kutatások folytatását szolgáló erdőterületeket a miniszter, a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben, jogszabályban – a 28. § (1) bekezdése szerinti védett természeti területi kategóriába sorolva – erdőrezervátummá nyilvánítja. Az erdőrezervátum magterületét a (2) bekezdésben foglaltak szerint kell kijelölni. A Tvt. 31–33. §-ai a védett természeti területre vonatkozó korlátozásokat tartalmazzák. Ezek a szabályok a tulajdonosok számára gazdálkodási tilalmakat, korlátozásokat jelentenek az ingatlan használata során. Így: tilos a terület állapotát és jellegét megváltoztatni, a természetvédelmi hatóság hozzájárulásával lehet csak erdőgazdálkodási beavatkozást végezni, kerülni kell a talaj-előkészítést, a vágásterületen az égetést, az erdőnevelést, erdőfelújítást, erdőtelepítést, fakitermelést e rendelkezésekben meghatározott szabályok betartásával lehet végezni.

Az Alkotmánybíróság – korábbi határozatában kifejtettre figyelemmel – megállapította, hogy ezek a korlátozó rendelkezések a természet megővését célozzák, és így az egészséges környezethez való alkotmányos jog érvényesülése érdekében szükségesek. A Tvt. tartalmazza azokat az előírásokat is, amelyek a védetté nyilvánított ingatlanok tulajdonosainak megfelelő arányos ellentételezést, kártalanítást nyújtanak az ingatlantulajdon érintő korlátozás esetére. A Tvt. 71. § (1) bekezdése szerint a védett természeti értékek és területek megőrzését állami támogatás nyújtásával, adókedvezmény biztosításával, a természetkímélő gazdálkodást segítő hitelrendszerrel is támogatni kell. A Tvt. 72. § (1) bekezdése szerint a védett természeti területeken természetvédelmi érdekből elrendelt gazdálkodási korlátozás, illetve tilalom esetén vagy a termelés-szerkezet jelentős megváltozásának előírása következtében a tulajdonos, vagy amennyiben a tulajdonos a terület használatát átengedi, a jogszerű használó tényleges kárát meg kell téríteni. A támogatás eseteit, mértékét, feltételeit, a kifizetés módját a természet védelmét szolgáló egyes támogatásokra, valamint kártalanításra vonatkozó részletes szabályokról szóló 276/2004. (X. 8.) Korm. rendelet tartalmazza. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Tvt. 29. § (3) bekezdése, 31. §-a, 32. §-a és 33. §-a az Alkotmány 13. § (1) bekezdésének rendelkezését nem sérti.

Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a Tvt. 3. §-a, 4. §-a, 15. § (1) bekezdése, 25. §-a és 28. §-a nem áll alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben az Alkotmány 13. §-ának rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi alkotmányossági összefüggés hiánya az indítvány elutasítását eredményezi. [698/B/1990. AB határozat, ABH 1991, 716–717.; 35/1994. (VI. 24.) ABH 1994, 197, 201.; 720/B/1997. AB határozat, ABH 1998, 1005, 1007.; 380/D/1999. AB határozat, ABH 2004, 1306, 1313–1314.] Erre figyelemmel az

Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében is elutasította.

5. Az indítvány alapján megvizsgálta az Alkotmánybíróság azt is, hogy az indítványozók által kifogásolt rendelkezések ellentétesek-e az Alkotmány 14. §-ának rendelkezésével.

Az Alkotmány 14. §-a szerint az Alkotmány biztosítja az öröklés jogát. Ezzel a rendelkezéssel az indítványozók által megjelölt törvényi rendelkezések érdemi alkotmányossági összefüggésben nem állnak, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt e részében is elutasította.

6. Az Alkotmánybíróságnak sem az Alkotmánybíró-ságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.), sem más törvények alapján nincs jogalkotásra irányuló hatásköre, ezért az Alkotmánybíróság az indítványnak a Tvt. módosítására vonatkozó részét az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (ABH 2003, 2065.) 29. § b) pontja alapján visszautasította.

7. Az Alkotmánybíróság megjegyzi: a jelenlegi törvényi megoldás a jogorvoslatot nem biztosítja, mivel a védetté nyilvánítás miniszteri rendelettel történik. Ily módon azonban az adott esetben a szabályozás indokál szolgáló nemzetközi jogi vagy európai jogi dokumentum és a végrehajtására szolgáló miniszteri rendelet közötti értelmezési különbség kérdésében támadt esetleges vita rendezésére sincs módja az egyennek.

Az Abtv. 49. § (1) bekezdése alapján mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására akkor kerülhet sor, ha a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta és ezzel alkotmányellenes helyzetet idézett elő. „E törvényi rendelkezés alkalmazása során a két feltételnek – a mulasztásnak és az ennek folytán előidézett alkotmányellenes helyzetnek – együttesen kell fennállnia.” [1395/E/1996. AB határozat, ABH 1998, 667, 669.] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogalkotó szerv jogalkotási kötelezettségének konkrét jogszabályi felhatalmazás nélkül is köteles eleget tenni, ha az alkotmányellenes helyzet – a jogi szabályozás iránti igény – annak nyomán állott elő, hogy az állam jogszabályi úton avatkozott bizonyos életviszonyokba, és ezáltal az állampolgárok egy csoportját megfosztotta alkotmányos jogai érvényesítésének lehetőségétől. [22/1990. (X. 16.) AB határozat, ABH 1990, 83, 86.] Az állam jogalkotói kötelezettsége következhet az Alkotmány kifejezett rendelkezése nélkül is, ha valamely alkotmányos alapjog biztosítása ezt feltétlenül szükségessé teszi. [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 227, 231.] Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányértéssel állapít meg akkor is, ha az adott kérdés tekintetében van ugyan szabályozás, de az alapjog érvé-

nyesüléséhez szükséges garanciák hiányoznak.” [15/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 132, 138.]

A természetvédelmi minősítés során az állam nemzetközi kötelezettségvállalásainak, illetve az Európai Unióban való részvételéből folyó kötelezettségeinek is eleget tesz, ahogyan arra a Tvt. 2. § (1) bekezdése, 3. § (1) bekezdése, 4. § h) pontja, 5. § (4) bekezdése, 34. § (1) bekezdés c) pontja, illetve a 41/A. §-a és a 86. §-a is utal. Az európai jogi kötelezettségek jelen esetben mindenekelőtt a 79/409/EGK, valamint a 92/43/EGK irányelvet jelentik. Az egyén jogorvoslati jogának nem azzal szemben kell érvényesülnie, hogy miért minősített a jogalkotó egy adott területet – részben ezekre a dokumentumokra is tekintettel – védettnek, hanem azt kell biztosítani, hogy e kötelezettségekre tekintettel megfogalmazott törvényi feltételek ténybeli teljesülése kétség esetén *in concreto* is bizonyítható legyen.

Az erdőgazdálkodás során az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény értelmében a tulajdonost eleve számos, anyagi vonatkozású, valamint igazgatási jellegű kötelezettség terheli. Ezekhez a természetvédelmi minősítésű erdők esetében azonban újabb kötelezettségek társulnak, amelyek részben tartózkodási, részben tevési jellegűek, s mint ilyenek, jelentős anyagi következményekkel járnak. A tulajdonos köteles túrni a hatósági ellenőrzést és a művelési tevékenység bizonyos elemei is előzetes engedélyezéstől tehetők függővé. A Tvt. 72. §-a előírja ugyan ezzel összefüggésben a kártalanítást, de ezt a tényleges kárra korlátozza és mértékének megállapítását a természetvédelmi hatóság fellebbezéssel nem támadható döntésére bízta. A hatósági előírásokat megszegő tulajdonos ezzel szemben nemcsak a tényleges kár, hanem az elmaradt haszon, sőt a lakossági életminőség romlásából fakadó nem vagyoni kár megtérítésére is kötelezhető (Tvt. 81. §). Igaz ugyan, hogy kompenzációképpen a Tvt. 71. §-a biztosít különböző támogatási formákat (közvetlen támogatás, adókedvezmény, kedvezményes hitel) azonban ezzel együtt is a természetvédelmi minősítésű erdő tulajdonosa az átminősítéssel olyan helyzetbe kerül, hogy az tulajdonának piaci értékét jelentősen befolyásolhatja. Az átminősítés nyomán olyan helyzetbe is kerülhet a tulajdonos, hogy büntetőjogi fenyegetettségűvé (Tvt. 60. §) is válhat az új körülmények közötti kötelezettségek végre nem hajtása vagy azok megsértése miatt, különösen a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 281. §-ában foglalt természetkárosítás bűncselekmény tényállási elemeire figyelemmel. Mindezekre tekintettel is indokolt tehát – a természeti környezet megóvásához fűződő alkotmányos érdeket, valamint a konkuráló érdekek átgondolt mérlegelését is figyelembe véve –, hogy a tulajdonosnak jogorvoslati lehetősége ne enyesszen el a tekintetben, a törvénynek megfelelően történt-e erdőtulajdonának minősítése. Ezeket az elvárásokat nem elégíti ki az, hogy a tulajdonosnak arra vonatkozóan van jogorvoslati joga, hogy az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés alapjául szolgáló határozat a helyrajzi számokat, földrajzi koordi-

nátakat illetően megfelel-e a területet természetvédelmi jellegűnek minősítő miniszteri rendeletben foglaltaknak.

A jogorvoslati lehetőség tényleges érvényesítése ugyanakkor önmagában nem akadályozza a természetvédelmi elvek érvényesítését, mivel a Tvt. 27. §-a szerint mód van az ideiglenes védettség elrendelésére, ami a végleges védettséget kimondó jogszabály hatálybalépéséig, de legfeljebb 3 hónapig tartható fenn, amelyet a miniszter egy ízben további 2 hónappal meghosszabbíthat. Az ideiglenes védettség kezelési, megóvási kötelezettségeket, illetve bizonyos tevékenység felfüggesztését vagy tilalmát is tartalmazhatja.

A Tvt. 24. § (1) bekezdése szerint természeti területet és más védelemre érdemes földterületet országos jelentőségű terület esetén a miniszter, helyi jelentőségű terület esetén a települési – Budapesten a fővárosi – önkormányzat rendeletben nyilvánít védetté. A Tvt. 24. § (2) bekezdése alapján a természeti terület „fokozottan védetté” nyilvánítása szintén miniszteri rendeletben történik. A jogalkotó által választott, az egyedi közigazgatási döntést tartalmazó rendeleti forma miatt a védetté nyilvánítás konkrét tulajdont érintő fennállása ellen – közigazgatási egyedi hatósági határozat hiányában – a jogorvoslat gyakorlására nem kerülhet sor.

Természetéből fakadóan a rendelet általános értelmű, mindenkire, illetve egy adott életviszonyban érintettek absztrakt közösségére vonatkozó jogszabályi forma. A rendelet nem lehet egyedi döntések együttese, nem vállalhatja át az egyedi közigazgatási határozatok funkcióit. Attól, hogy az egyedi döntések tömegét hordozó rendelet valamelyik másik részében valóban általános természetű szabályokat rögzít, azaz ott már alkotmányos funkciójának (és a jogalkotásról szóló törvényben foglalt jellemzőknek) megfelelően épül fel, még nem orvoslódik a rendelet jogforrási természetétől idegen elemek léte miatti alkotmányos probléma.

Az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében meghatározott jogorvoslatihoz való jog érvényesülése indokolja, hogy a természetvédelmi hatóság a rendeletben meghatározott védettség fennállását a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseinek megfelelően jogorvoslattal megtámadható határozatban állapítsa meg. Tekintettel arra, hogy a törvény a Tvt. 26. § (3) bekezdése alapján csak a Tvt. 23. § (2) bekezdésében a törvény erejénél fogva védett természeti területek (valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár) egyedi meghatározása során biztosítja a jogorvoslatot, a miniszteri rendeletben, illetve önkormányzati rendeletben elrendelt védetté nyilvánítások során nem, így alkotmányellenes helyzet keletkezett. Az Alkotmánybíróság ezért hivatalból eljárva jogalkotói mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg, és kötelezte a jogalkotót mulasztásának 2007. március 31. napjáig történő megszüntetésére. A törvényhozónak meg kell találnia azt a módot, hogy a védetté nyilvánítást kimondó miniszteri rendelet ne kapcsolódjon össze az érintett területek helyrajzi számok felsorolásán

alapuló vagy egyéb módon egyéniesítő tételes felsorolással, hanem ezeket az egyedi döntéseket külön közigazgatási határozat tartalmazza, figyelemmel arra, hogy az adott földrajzi egység valóban megfelel-e a Tvt. szerinti „természetes állapot” és „természetközeli állapot” kritériumainak. A miniszteri rendelet egy nagyobb egységet illetően szükségképpen el kell, hogy végezze a minősítést, de nem vállalhatja fel az *in concreto*, tulajdoni egységenkénti átminősítést.

Az Alkotmánybíróság az Országgyűlés jogalkotói mulasztásának megszüntetésére megfelelő időt biztosított.

A határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzétételét a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására tekintettel rendelte el az Alkotmánybíróság.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k., *Dr. Bragyova András s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k., *Dr. Harmath Attila s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k., *Dr. Kiss László s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k., *Dr. Kukorelli István s. k.,*
előadó alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 363/B/2002.

Dr. Paczolay Péter alkotmánybíró különvéleménye

1. Nem értek egyet a többségi határozat rendelkező része 1. pontjában foglaltakkal, vagyis azzal, hogy az Alkotmánybíróság hivatalból mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg természetvédelmi terület rendeletben való védetté nyilvánítása esetén a jogorvoslati lehetőség hiánya miatt.

Az Alkotmánybíróság az indítványozóknak a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) egyes rendelkezései alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványait kivétel nélkül elutasította. Ugyanakkor arra a következtetésre jutott, hogy jogorvoslati jogot kell biztosítani az érintett földterületek tulajdonosainak azért, hogy a részben a nemzetközi „kötelezettségekre tekintettel megfogalmazott törvényi feltételek ténybeli teljesülése kétség esetén *in concreto* is bizonyítható legyen”. A miniszteri rendeletben, illetve önkormányzati rendeletben elrendelt védetté nyilvánítások során ilyen egyedi jogorvoslatra nincs lehetőség, ezért az Alkotmánybíróság hivatal-

ból eljárva jogalkotói mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg.

Álláspontom szerint jelen esetben az Alkotmánybíróságnak meg kellett volna állnia az indítványok elutasításánál, és nem kellett volna áttérni az alkotmányellenes mulasztás hivatalból történő megállapítására. Így ugyanis olyan feladat elé állítja a határozat a jogalkotót, amelyet vagy képtelen lesz megvalósítani, vagy csak olyan megoldással, amely a természetvédelem hosszú ideje bevált, és nemzetközileg is szokásos rendjét felforgatja, és a védetté nyilvánítást csak aránytalan nehézségekkel járó eljárásban teszi lehetővé.

Hivatalból indított eljárásban hozott, ilyen súlyos következményekkel járó döntéshez az Alkotmánybíróságnak meg kellett volna vizsgálnia a következőket:

- a) az egészséges környezethez való jog és a tulajdonhoz való jog viszonya,
- b) a jogorvoslathoz való jog tartalma a védetté nyilvánítási eljárásban,
- c) a jogszabályban történő védetté minősítés korábbi alkotmánybírósági gyakorlatának elemzése,
- d) annak értékelése, hogy a Tvt. által a védetté nyilvánítás előkészítésére előírt eljárás nem biztosít-e kellő garanciákat az érintett tulajdonosok érdekeinek érvényesítésére.

A fenti négy feladat közül az Alkotmánybíróság elvégezte az elsőt, és részben a negyediket, de a következtetéseket nem vonta le.

2. A határozat III. 4. pontja megvizsgálja a tulajdonhoz való jog korlátozásának alkotmányosságát, és megállapítja, hogy „a korlátozó rendelkezések a természet megóvását célozzák, és így az egészséges környezethez való alkotmányos jog érvényesülése érdekében szükségesek.” Ez a gondolatmenet – amellyel teljes egészében egyetértek – a részbeni alapja az indítvány elutasításának.

A környezethez való alapjog tartalmát az Alkotmánybíróság több határozatban kifejtette [996/G/1990. AB határozat, ABH 1993, 533.; 28/1994. (V. 20.) AB határozat, ABH 1994, 134, 137–140.]. E szerint a környezethez való jog több mint pusztán alkotmányos feladat vagy államcél; e jog korlátozása csak ugyanolyan feltételekkel engedhető meg, mint az alanyi alapjogoké: a korlátozásnak más alapjog vagy alkotmányos érték érvényesítéséhez elkerülhetetlennek és az elérni kívánt céllal arányosnak kell lennie. Olyan sajátos alapjogról van szó, amelynek esetében az intézményvédelmi oldal a meghatározó.

A védetté nyilvánító rendelet tárgya természeti terület vagy természeti érték, amelyek a nemzeti vagyoni sajátos és pótolhatatlan részei. A természet javai végesek. Aki jogszerűen birtokolja azokat, még ha a birtoklása a polgári jogi tulajdonnal védett is, köteles úgy tekinteni azokat, hogy az nem csak a sajátja, hanem egyúttal közös is. Az Alkotmány 18. §-a alapján az állam kötelességeinek magukban kell foglalniuk az élet természeti alapjainak védelmét, és ki kell terjedniük a véges javakkal való gazdálko-

dás intézményeinek kiépítésére (996/G/1990. AB határozat, ABH 1993, 533, 535.). Az, hogy a tulajdonjog más alkotmányosan védett jog érvényesülése érdekében korlátozható, az alábbiak szerint kihatással van a jogorvoslati joggal összefüggő kérdésekre is.

3. Ha az Alkotmánybíróság jelen ügyben a jogorvoslat-hoz való jog sérelmét feltételezi, meg kell vizsgálni, hogy mi lenne a jogorvoslati jog tartalma a védetté nyilvánítási eljárásban, és ennek sérelme levezethető-e az Alkotmány 57. § (5) bekezdésének rendelkezéséből.

Az Alkotmány 57. § (5) bekezdése a jogorvoslati jogot „bíróági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen” biztosítja, és nem jogszabály – miniszteri vagy önkormányzati rendelet – ellen. További feltétel, hogy a döntés jogot vagy jogos érdekét sértsen.

Kérdés, hogy esetünkben megállapítható-e az 57. § (5) bekezdésének sérelme? A védetté nyilvánítási eljárásban nincs hatósági döntés, tehát a rendelettel történő védetté nyilvánítási eljárás nem vonható az 57. § (5) bekezdése hatálya alá. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint is a jogorvoslathoz való alapvető jog tárgyilag a hatósági döntésekre terjed ki. Nem terjed ki a nem állami, pl. a munkáltatói (1129/B/1992. AB határozat, ABH 1993, 604, 605.) vagy a tulajdonosi (1534/B/1990. AB határozat, ABH 1991, 602, 603.) döntésekre, és nem terjed ki az állami, de nem hatósági, pl. a katonai előljárói [485/B/1992. AB határozat, ABH 1992, 611, 613.; 578/B/1992. AB határozat, ABH 1993, 590, 591.; 57/1993. (X. 25.) AB határozat, ABH 1993, 349, 351.] döntésekre. Azt, hogy valamely állami vagy nem állami szerv döntése hatóságinak minősül-e az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alkalmazásában, csak a konkrét szabályozási környezetre tekintettel lehet eldönteni. A hatósági döntések általában határozatban jelennek meg, konkrét, egyedi esetre, meghatározott személyekre vonatkoznak.

De a jog vagy jogos érdek sérelme mint tartalmi követelmény is hiányzik, hiszen a jogorvoslat mint eljárási forma tartalmát ebben az esetben a tulajdonjog sérelme jeleníti meg. A tulajdonjognak a korlátozhatóságát pedig maga a többségi határozat is igazolja. Ebből azonban az is következik, hogy lényegében nem áll fenn olyan jog vagy jogos érdek, amely a jogorvoslat mint forma tartalmát adná. A határozat szerint a jogorvoslat célja a tárgyalási eljárásban az lenne, hogy a védetté nyilvánítás törvényi feltételeinek ténybeli teljesülése bizonyítható-e az egyes konkrét esetekben. Részletes igazolásra szorult volna azonban, hogy a Tvt. szerinti eljárás nem biztosítja-e az ugyanezen törvény által szabott feltételek teljesülését az egyedi esetekben is. Ezt a vizsgálatot az Alkotmánybíróság nem végezte el.

4. A határozat azt írja elő a törvényhozó számára, hogy ne a miniszteri rendelet sorolja fel a helyrajzi számokat, hanem az egyedi döntéseket külön közigazgatási határozat tartalmazza. Ez arra enged következtetni, hogy a határozat a mulasztás megállapításához alapot adó alkotmányelle-

nességet abban látja – bár ezt így explicite ki nem mondja –, hogy a védetté nyilvánítás rendeletben történik, és nem jogorvoslattal megátadható egyedi hatósági döntések sorozatában.

Megjegyzem, hogy több országban, ahol a közigazgatási bírászkodás rendszere kiépült, a védettséget megállapító rendeletet is felülvizsgálhatja a közigazgatási bíróság, de ezt nem a jogorvoslathoz való alkotmányos jogból vezetik le, hanem a közigazgatási bírászkodás modelljének kérdése.

Az Alkotmánybíróság eddig két esetben állapította meg, hogy a szabályozásnak az a módja, amikor ingatlanon fennálló tulajdonjogot korlátozó egyedi döntés jogszabályi formában való megjelentetése kizárta a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat benyújtásának lehetőségét, és ezáltal sértette a tulajdonvédelemre is garanciát nyújtó jogorvoslat érvényesülési lehetőségét, alkotmányellenes [önkormányzati rendeletre, Gyula város általános rendezési terve kapcsán a 6/1994. (II. 18.) AB határozatban, ABH 1994, 65, 67., a hajózási törvénynek a Csepeli Szabadkötőt szabályozó rendelkezése: 45/1997. (IX. 19.) AB határozat, ABH 1997, 311.]. Ezeknek az ügyeknek közös jellemzője, hogy az alkotmányellenesnek nyilvánított rendelet, illetve törvény nem elvont és általános szabályokat tartalmazott, nem személyek és esetek sokaságára volt alkalmazandó, hanem csakis egyedi döntést tartalmazott. Egyik esetben sem szerepelt versengő alkotmányos értéként az egészséges környezethez való jog sem.

A jelen ügyben viszont a szabályozás eltérő tárgyra, céljára, az eltérő szabályozási környezetre tekintettel más szempontoknak van döntő jelentősége akkor, amikor abban a kérdésben kell dönteni, hogy a jogszabályban való védetté nyilvánítás az Alkotmány 57. § (5) bekezdése szerinti hatósági döntést tartalmaz-e. Természeti terület védetté nyilvánításakor a tulajdonjog és a környezethez való jog korlátozzák egymást sajátosan és kölcsönösen; mint már fentebb kifejtettem, a tulajdonjog az a jog, amelynek sérelmére hivatkozhatnának az érintett terület tulajdonosai, ha jogorvoslat (fellebbezés vagy bírói út) lenne kezdeményezhető.

A tulajdonjog nemcsak hatósági döntéssel, hanem jogszabályban is korlátozható, az Alkotmány 13. §-a alapján még közérdekből is. Az Európai Emberi Jogi Egyezmény is a javak tiszteletben tartásához való jog biztosítása mellett lehetőséget ad az államnak, hogy olyan szabályokat vezessen be, amelyeket szükségesnek ítél a javaknak a köz érdekében történő használata szabályozása céljából. A védetté nyilvánító rendelet tárgya természeti terület vagy természeti érték, amelyek a nemzeti vagyoni sajátos és pótolhatatlan részei. A védetté nyilvánító rendelet alapján keletkező korlátozások célja a természeti területek, értékek fenntartása, állapotuk javítása, a jelen és jövő nemzedékek számára való megőrzése. A Tvt. 24. §-át hajtják végre akkor, amikor természeti területet és más, védelemre érdemes földterületet, ha az országos jelentőségű, a miniszter,

ha helyi jelentőségű, az önkormányzat rendeletben védetté nyilvánít.

A Tvt. 24. §-a kifejezetten jogszabály kibocsátására, és nem hatósági döntés hozatalára kötelez, illetve hatalmaz fel. Érdemes részletesen idézni az ügy megítéléséhez a Tvt.-nek ezt a rendelkezését:

„24. § (1) Természeti területet [15. § (1) bekezdés] és más – e törvény 22. §-a alapján – védelemre érdemes földterületet

a) országos jelentőségű terület esetén a miniszter,

b) helyi jelentőségű terület esetén a települési – Budapesten a fővárosi – önkormányzat rendeletben nyilvánít védetté.

(2) A miniszter rendeletben nyilvánítja védetté, illetve fokozottan védetté a természeti értéket (így például: vadon élő szervezetet, életközösséget), továbbá fokozottan védetté a területet. Amennyiben a területen védett régészeti lelőhely van, a védetté nyilvánításhoz a nemzeti kulturális örökség miniszterének egyetértése szükséges. A miniszter rendeletben határozza meg az Európai Közösségek jogi aktusaiban meghatározott védettségi kategóriába, illetve nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó növény- és állatfajok közül azokat, amelyek kiemelt oltalma szükséges, és az e fajokra vonatkozó részletes szabályokat.

(3) A védetté nyilvánítást kimondó jogszabály tartalmazza

a) a védetté nyilvánítás tényét, a természetvédelmi értékek megnevezését,

b) terület esetében annak jellegét, kiterjedését, a védetté nyilvánítás indokát, természetvédelmi célját, a földrészletek helyrajzi számait, az e törvényben meghatározott egyes korlátozások és tilalmak alóli esetleges felmentést, továbbá a természetvédelmi hatóság engedélyéhez, illetve hozzájárulásához kötött – a 21. §-ban és a 38–39. §-ban nem szabályozott – tevékenységek körét, lehetőség szerint a földrészlet határvonalának töréspont koordinátáit, valamint a 36. § (1) bekezdésének megfelelően megállapított rendelkezéseket (természetvédelmi kezelési terv), továbbá

c) az Európai Közösségek jogi aktusaiban meghatározott védettségi kategóriába tartozás tényét.

(4) Fel kell oldani a természeti érték vagy terület védettségét, fokozottan védettségét, ha annak fenntartását természetvédelmi szempontok a továbbiakban nem indokolják. A védettség feloldása során a védetté nyilvánításra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell azzal, hogy a helyi védett természeti terület védettségének a feloldásához az igazgatóság véleményét be kell szerezni.”

Az Alkotmánybíróság eddig több olyan jogszabályt vizsgált, amelyet a Tvt. 24. § (1) bekezdése [illetve korábban a természetvédelemről szóló 1982. évi 4. törvényerejű rendelet 7. § (2) bekezdése] alapján bocsátottak ki. Az Alkotmánybíróság sem az említett ügyekben, sem a jelen ügyben nem látott okot a Tvt. 24. § (1) bekezdése szerinti megoldás, azaz a jogszabályban való védetté nyilvánításról szóló rendelkezés vizsgálatára.

A védetté nyilvánító jogszabály tartalmát a jelen esetben a Tvt. határozza meg, a jogszabálynak a Tvt. értelmében kötelező tartalmi elemei vannak: a védetté nyilvánítást kimondó jogszabálynak tartalmaznia kell egyebek között a védetté nyilvánítás tényét, a természetvédelmi értékek megnevezését, terület esetében annak jellegét, kiterjedését, a védetté nyilvánítás indokát, természetvédelmi célját, a földrészetek helyrajzi számait. Terület védetté, fokozottan védetté nyilvánításának tényét az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni [Tvt. 26. § (2) bekezdés].

Az Alkotmánybíróság egy ügyben, amelyben az ócsai természetvédelmi területet létesítő önkormányzati rendelet alkotmányellenességének vizsgálatáról döntött, mérlegelte, hogy a támadott rendelkezés a kétségtelen önkormányzati rendeleti formája mellett normatív tartalmú, és ezáltal alkotmánybírósági hatáskör alá tartozik-e. „Az Alkotmánybíróság úgy ítélte, hogy természetvédelmi területté nyilvánító rendelkezés kétségtelenül hordoz tárgyat illetően egyedi jelleget. Másrészt a rendelkezés mindenkire vonatkozik eshetőlegesen, nem tapad az adott tulajdoni vagy használati viszonyokhoz, és nem egyedi, eseti érdeket védő döntés, hanem általános, mindenkire kiható érdeket tart szem előtt. Ezért a rendeleti forma normatív tartalmat is hordoz.” Az Alkotmánybíróság a rendeletet érdemben vizsgálta és az indítványt elutasította [29/1995. (V. 25.) AB határozat, ABH 1995, 145, 149.].

Más ügyekben is vizsgált az Alkotmánybíróság természeti területeket védetté nyilvánító jogszabályokat támadó indítványokat a tulajdonjog sérelme szempontjából. Miniszteri rendelet vizsgálatáról szól a 964/B/1998. AB határozat (ABH 2002, 873.), önkormányzati rendelet vizsgálatáról a 80/B/2001. AB határozat (ABH 2001, 1465.). Az Alkotmánybíróság az indítványokat elutasította. Ez utóbbi ügyben pedig megállapította: az Alkotmánybíróság nem vizsgálja a védetté nyilvánítás indokoltságát, ez olyan szakkérdés, amelyet az előkészítési eljárásban a természetvédelmi hatóság tisztáz.

Arra is van példa, hogy az Alkotmánybíróság természeti területek védetté nyilvánításáról szóló megyei tanácsrendelet hatályon kívül helyezését tartalmazó, megyei közgyűlési önkormányzati rendeletet nyilvánított alkotmányellenesnek, és azt a hatálybalépésének időpontjára visszamenőleges hatállyal megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a megyei közgyűlés nem rendelkeztet hatáskörrel arra, hogy a helyi jelentőségű természeti terület védettségi szintjét rendeletben megszüntesse. A Tvt. 24. § (1) bekezdés *b)* pontja, valamint a 24. § (4) bekezdése szerint a védetté nyilvánítás és a védettség feloldása egyaránt az érintett települési önkormányzat feladata [46/2001. (XI. 17.) AB határozat, ABH 2001, 735.].

A 48/1997. (X. 6.) AB határozat (ABH 1997, 502.) is természetvédelmi terület védettségének megszüntetéséről szóló KTM rendeletet semmisített meg hatálybalépésének időpontjára visszamenőleges hatállyal, a pomázi ökológiai folyosó védelmi szintjének folyamatossága érdekében.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a rendeletben történő védetté nyilvánítás technikáját az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata is igazolja.

5. A határozat az Indokolás III. 2. pontjában vizsgálta azt, hogy milyen a védetté nyilvánításnak az előkészítési rendje. Elmaradt viszont annak értékelése, hogy a Tvt. által a védetté nyilvánítás előkészítésére előírt eljárás kellő garanciákat nyújt-e az érintett tulajdonosok érdekeinek érvényesítésére.

A védetté nyilvánításról szóló jogszabály létrehozására irányuló eljárás időigényes, hosszú folyamat, amely több szakaszból áll. A védetté nyilvánításra bárki javaslatot tehet. Terület védetté nyilvánítását – helyi jelentőségű védett természeti terület kivételével – az illetékes nemzeti park igazgatóság készíti elő. Ha az előkészítés helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításra irányul, a helyi védetté nyilvánítást előkészítő települési önkormányzati jegyzőnek, főjegyzőnek a terület védetté nyilvánításának indokoltságát alátámasztó iratok megküldése mellett meg kell keresnie az igazgatóságot, hogy kívánja-e a terület országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítását.

A természeti terület védetté nyilvánításának előkészítése során az előkészítést végző – az érdekeltek álláspontjának megismerése érdekében – egyeztető megbeszélést és a szükséghez képest helyszíni szemlét tart. Azok, akikre a védetté nyilvánításból jogok vagy kötelezettségek hárulnak, illetőleg akik jogos érdekét a védetté nyilvánítás közvetlenül érinti, a védetté nyilvánítást előkészítő eljárásban részt vehetnek [Tvt. 25. § (7) bekezdés]. Az előkészítést végző az egyeztető tárgyalásról jegyzőkönyvet és összefoglalót kell, hogy készítsen, amelyet a védetté nyilvánításra vonatkozó javaslattal együtt kell a védetté nyilvánításra jogosulthoz előterjeszteni.

Ez a részletesen szabályozott eljárás kellő garanciát biztosít az érintett területek tulajdonosai részére; a jogorvoslati jog sérelmének feltételezésekor ezt a szempontot is értékelni kellett volna.

6. Összefoglalva a fenti gondolatmeneteből adódó következtetéseket, nem látom megindokoltnak az alkotmányellenes mulasztás megállapítását.

A védetté nyilvánítás akkor töltheti be funkcióját, ha elvontan, általánosan, jogszabályban jelenik meg, személyek és esetek sokaságára alkalmazandó. Meg kell jegyezni, hogy jogszabályban való védetté nyilvánításra nemcsak a Tvt. tartalmaz felhatalmazást, hanem a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 15. § (1) bekezdése, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 57. § (3) bekezdése is. A Tvt. szerinti védettség jogszabályban történő megjelenítése azt eredményezi, hogy a törvényben előírt különleges szabályok, a védett természeti területtel kap-

csolatos használati, kezelési módok, korlátozások és tilalmak betartása nemcsak az érintett tulajdonosok, hanem mindenki (természetes személyek és hatóságok) számára kötelező. Ebben a szabályozási környezetben véleményem szerint nem állapítható meg az, hogy a Tvt. szerint meghatározott, kötött tartalmú jogszabállyal érintett tulajdonosok számára a jogszabállyal „szemben” az Alkotmány 57. § (5) bekezdéséből eredően jogorvoslati lehetőséget kell biztosítani. A védetté nyilvánító rendeletek az egyes természeti javak használata szabályozásának minősülnek. A jogorvoslathoz való alapvető jogból és az Alkotmánybíróság gyakorlatából nem vezethető le, hogy a vizsgált körben egyedi határozatok, hatósági döntések lennének szükségesek a rendeletben a Tvt. szabályai szerint védetté nyilvánított természeti javak használata korlátozásához. A védetté nyilvánítási eljárás pedig kellő garanciákat nyújt a tulajdonosok – egyébként is alkotmányosan korlátozott – jogainak érvényesítéséhez. Aggályosnak tartom a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását a jelen ügyben azért is, mert a nem csupán formális, hanem az Alkotmánybíróság által megkövetelt érdemi jogorvoslat megteremtésére sem a jogorvoslatot elbíráló szerv, sem a felülvizsgálat szempontjai, sem a lehetséges döntések meghatározását illetően nem látok lehetőséget.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

**Az Alkotmánybíróság
34/2006. (VII. 13.) AB
határozata**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló eljárásban meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a sajátos építményfajták körébe tartozó honvédelmi és katonai célú

építményekre vonatkozó építésügyi hatósági engedélyezési eljárások szabályairól szóló 40/2002. (III. 21). Korm. rendelet 8. § (3) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2006. október 31-ei hatállyal megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1.1. Az indítványozó a sajátos építményfajták körébe tartozó honvédelmi és katonai célú építményekre vonatkozó építésügyi hatósági engedélyezési eljárások szabályairól szóló 40/2002. (III. 21). Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 8. §-ának alkotmányossági vizsgálatát kéri, az első beadványában foglalt indokok miatt. A támadott rendelkezés (1) bekezdése szerint a különféle katonai építésügyi hatósági engedélyek megadásáról vagy megtagadásáról az első fokú katonai építésügyi hatóság a kérelem előterjesztésétől számított 30 napon belül határoz. A (2) bekezdés alapján a szakhatóság a szakhatósági hozzájárulás megadásáról 15 napon belül dönt. A szakhatósági eljárás időtartama az (1) bekezdésben megállapított határidőbe nem számít be. A (3) bekezdés alapján a határozatot kézbesítés útján kell közölni az építetővel és az eljárásban érintett szakhatóságokkal. Az indítványozó szerint mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség áll fenn amiatt, mert az R. szerint az építésügyi hatósági eljárással érintett ingatlan tulajdonossal nem közlik a határozatot. A megfelelő eljárási garanciák hiánya miatt sérül a tulajdonhoz való jog [Alkotmány 13. § (1) bekezdés], az egészséges környezethez való jog (Alkotmány 18. §), a legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jog (Alkotmány 70/D. §), a jogorvoslathoz való jog [Alkotmány 57. § (5) bekezdés], valamint a petíciós jog (Alkotmány 64. §). Utal arra is, hogy a jogalkalmazói gyakorlat bizonytalan, mivel egymásnak ellentmondó értelmet tulajdonít az R. támadott szabályának. Ezen túlmenően, álláspontja szerint, az R. 8. §-a ellentétes az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvénnyel is (a továbbiakban: Áe.), ami az Alkotmány 35. §-ának sérelmét jelenti.

Az indítványokból egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó az R. 8. § (3) bekezdését támadja, mivel az nem rendelkezik arról, hogy az építetőn és a szakhatóságon kívül az építésügyi hatósági eljárással érintett ingatlannal rendelkezésre jogosult személlyel is közölni kell a határozatot.

1.2. Az indítványozó 2006. január 10-én kelt indítvány-kiegészítésében – a korábbiak mellett – újabb indokok miatt kéri a támadott szabály alkotmányossági vizsgálatát. Álláspontja szerint a kifogásolt R. nem tartalmaz arra utalást, hogy csak az állami tulajdonban levő vagy a Honvédelmi Minisztérium kezelésben levő ingatlanok esetén alkalmazandó a 8. § (3) bekezdésébe foglalt szabály, így

nem kizárt, hogy az R.-t olyan eljárásban alkalmazzák, amely magántulajdonban (osztatlan közös állami és magántulajdonban) álló ingatlanokon történő katonai célú építkezésre irányul. A szabályozási hiányosság miatt az R. 8. § (3) bekezdése ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből fakadó jogbiztonság elvével, az 57. § (1) bekezdésével, az 57. § (5) bekezdésével, továbbá az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. Cikkével (tisztességes tárgyaláshoz való jog) és 13. Cikkével (hatékony jogorvoslathoz való jog). Hivatkozott továbbá arra is, hogy a jogforrási hierarchia szabályát is sérti az R., mivel ellentétes az Áe. helyébe lépő, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 15. §-ával.

II.

Az Alkotmánybíróság az alábbi jogszabályi rendelkezések figyelembevételével hozta meg döntését.

1. Az Alkotmány rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

(...)

„13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.”

(...)

„18. § A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.”

(...)

A 35. § (2) bekezdésének harmadik mondata szerint: „A Kormány rendelete és határozata törvénnyel nem lehet ellentétes.”

(...)

„57. § (1) A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.”

(...)

„57. § (5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

(...)

„64. § A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban ké-

relmet vagy panaszt terjesszen az illetékes állami szerv elé.”

(...)

„70/D. § (1) A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

(2) Ezt a jogot a Magyar Köztársaság a munkavédelem, az egészségügyi intézmények és az orvosi ellátás megszervezésével, a rendszeres testedzés biztosításával, valamint az épített és a természetes környezet védelmével valósítja meg.”

2. A Ket. rendelkezései alapján:

„12. § (1) A közigazgatási hatóság eljárása során az e törvény hatálya alá tartozó közigazgatási hatósági ügyekben e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) Közigazgatási hatósági ügy (a továbbiakban: hatósági ügy):

a) minden olyan ügy, amelyben a közigazgatási hatóság az ügyfelet érintő jogot vagy köteletséget állapít meg, adatot, tényt vagy jogosultságot igazol, hatósági nyilvántartást vezet vagy hatósági ellenőrzést végez.”

(...)

„13. § (1) E törvény hatálya nem terjed ki a szabálysértési eljárásra, a választási eljárásra, a népszavazás előkészítésére és lebonyolítására, a területszervezési eljárásra és – az állampolgársági bizonyítvány kiadásának kivételével – az állampolgársági eljárásra.

(2) E törvény rendelkezéseit

a) az iparjogvédelmi eljárásokban,

b) az államháztartás javára teljesítendő, törvényben meghatározott, illetve a Közösségek költségvetésével megosztásra kerülő kötelező befizetésekkel és a központi költségvetés, valamint az elkülönített állami pénzalap terhére jogszabály alapján juttatott támogatással összefüggő eljárásokban,

c) a külföldiek beutazásával és magyarországi tartózkodásával kapcsolatos eljárásokban, valamint a menedékjogi eljárásban,

d) a piac felügyeleti és a piac szabályozásával kapcsolatos eljárásokban,

e) a pénz- és tőkepiaci, a biztosítási, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztári és a magán-nyugdíjpénztári tevékenység felügyeletével kapcsolatos eljárásban,

f) a közbeszerzésekkel kapcsolatos jogorvoslati eljárásban

csak akkor kell alkalmazni, ha az ügyfajta vonatkozó törvény eltérő szabályokat nem állapít meg.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben nem említett közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozó jogszabályok e törvény rendelkezéseitől kizárólag abban az esetben térhetnek el, ha azt e törvény kifejezetten megengedi, illetve ha az az Unió jogi aktusának vagy nemzetközi szerződésnek a végrehajtásához szükséges.

(...)

(5) Az egyes eljárásfajtákra vonatkozó eljárási jogszabályok e törvényben nem szabályozott, de e törvény szabályaival összhangban álló kiegészítő jellegű rendelkezéseket állapíthatnak meg.”

(...)

„15. § (1) Ügyfél az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, akinek (amelynek) jogát, jogos érdekét vagy jogi helyzetét az ügy érinti, akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak, illetve akire (amelyre) nézve – tulajdonát, jogait és vagyontárgyait is ideértve – a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz.

(2) Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a létesítménnyel kapcsolatos, illetve a tevékenység engedélyezésére irányuló eljárásban ügyfél a hatásterületen levő valamennyi ingatlan tulajdonosa és az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogszerű használója.

(3) Törvény vagy kormányrendelet meghatározott ügyfajtákra részletesebb ügyfélfogalmat állapíthat meg.”

(...)

„78. § (1) A határozatot közölni kell az ügyféllel és azzal, akire nézve az jogot vagy kötelezettséget állapít meg, az ügyben eljáró szakhatósággal és a jogszabályban meghatározott más hatósággal vagy állami szervvel.”

3. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) szerint:

„1. § (2) E törvényt a sajátos építményfajták, valamint a műemlékvédelem alatt álló építmények és területek tekintetében a rájuk vonatkozó külön törvényekkel, kormányrendeletekkel együtt, a bennük foglalt kiegészítésekkel és eltérésekkel kell alkalmazni.”

„2. § E törvény alkalmazásában:

(...)

18. *Sajátos építményfajták:* többnyire épületnek nem minősülő, közlekedési, hírközlési, közmű- és energiaellátási, vízellátási és vízgazdálkodási, bányaműveléssel, környezetvédelemmel kapcsolatos és atomenergia alkalmazására szolgáló, valamint a honvédelmi és katonai, továbbá a nemzetbiztonsági célú, illetve rendeltetésű, sajátos technológiájú építmények (mérnöki létesítmények), amelyek létesítésekor – az építményekre vonatkozó általános érvényű településrendezési és építési követelményrendszeren túlmenően – eltérő, vagy sajátos, csak arra a rendeltetésű építményre jellemző, kiegészítő követelmények megállapítására és kielégítésére van szükség.”

„53/A. § (2) Az építésügyi- és az építésfelügyeleti hatósági eljárásokban ügyfélnek minősül az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, akinek (amelynek) jogát, jogos érdekét vagy jogi helyzetét az ügy érinti, továbbá akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak, valamint akire (amelyre) nézve a hatósági nyilvántartás az adott ügygel összefüggésben adatokat tartalmaz, így különösen:

a) az építető, valamint

b) ha nem azonos az építetővel, az ingatlannal rendelkezni jogosult,

c) a közterület kivételével a közvetlenül szomszédos – a határozattal érintett ingatlannal, ingatlanokkal közös határvonalú (telekhatárú) – telekkel rendelkezni jogosult, kivéve a telekegyesítésre és a telekhatár rendezésre irányuló építésügyi hatósági eljárásokat,

d) jogszabályban meghatározott esetekben a tervező, a felelős műszaki vezető, az építési műszaki ellenőr és a kivitelező.”

4. Az R. alapján:

„8. § (1) Az engedély megadásáról vagy megtagadásáról az első fokú katonai építésügyi hatóság a kérelem előterjesztésétől számított 30 napon belül határoz.

(2) A szakhatóság a szakhatósági hozzájárulás megadásáról 15 napon belül dönt. A szakhatósági eljárás időtartama az (1) bekezdésben megállapított határidőbe nem számít be.

(3) A határozatot kézbesítés útján kell közölni:

a) az építetővel,

b) az eljárásban érintett szakhatóságokkal.”

III.

Az indítvány az alábbiak szerint megalapozott.

Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozó formai alkotmányellenességre vonatkozó, utólagos normakontroll iránti indítványi kérelmét vizsgálta: sérült-e a jogforrási hierarchia az R. 8. § (3) bekezdésének megalkotásával.

1. A Ket. 12. § (2) bekezdésének a) pontja alapján az építésügyi hatósági eljárás közigazgatási hatósági ügynek minősül. A 13. § (3) bekezdés alapján az építésügyi hatósági eljárásokra vonatkozó jogszabályok a Ket. rendelkezéseitől kizárólag abban az esetben térhetnek el, ha azt a Ket. kifejezetten megengedi, illetve ha az az Unió jogi aktusának vagy nemzetközi szerződésnek a végrehajtásához szükséges. A Ket. 78. § (1) bekezdésébe foglalt, eltérést nem engedő szabály alapján közigazgatási hatósági ügyben hozott határozatot közölni kell az ügyféllel és azzal, akire nézve az jogot vagy kötelezettséget állapít meg, az ügyben eljáró szakhatósággal és a jogszabályban meghatározott más hatósággal vagy állami szervvel. A döntés közlésének (például a kézbesítés) szabályait a Ket. 78–81. §-ai tartalmazzák. A Ket. 15. § (1) bekezdése szerint: „ügyfél az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, akinek (amelynek) jogát, jogos érdekét vagy jogi helyzetét az ügy érinti, akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak, illetve akire (amelyre) nézve – tulajdonát, jogait és vagyontárgyait is ideértve – a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz.” A (2) bekezdés alapján „ha jogszabály másként nem rendel-

kezik, a létesítménnyel kapcsolatos, illetve a tevékenység engedélyezésére irányuló eljárásban ügyfél a hatásterületen levő valamennyi ingatlan tulajdonosa és az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogszerű használója.”

2.1. Az Étv.-t a sajátos építményszabályok (így a honvédelmi és katonai célú és rendeltetésű építmények) tekintetében a rájuk vonatkozó külön törvényekkel, kormányrendeletekkel együtt, a bennük foglalt kiegészítésekkel és eltérésekkel kell alkalmazni [Étv. 1. § (2) bekezdése; 2. § 18. pontja].

A Ket. 13. § (5) bekezdése alapján az egyes eljárásfajtákra vonatkozó eljárási jogszabályok a Ket.-ben nem szabályozott, de e törvény szabályaival összhangban álló kiegészítő jellegű rendelkezéseket állapíthatnak meg. A 15. § (3) bekezdése szerint törvény vagy kormányrendelet meghatározott ügyfajtákra részletesebb ügyfélfogalmat állapíthat meg. Ennek megfelelően iktatta be a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2005. évi LXXXIII. törvény 315. §-a az Étv.-be az 53/A. § (2) bekezdését. E rendelkezés a Ket.-nél szélesebb ügyfél-fogalmat határoz meg az építésügyi hatósági ügyekben: „az építésügyi és az építésfelügyeleti hatósági eljárásokban ügyfélnek minősül az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, akinek (amelynek) jogát, jogos érdekét vagy jogi helyzetét az ügy érinti, továbbá akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak, valamint akire (amelyre) nézve a hatósági nyilvántartás az adott ügygel összefüggésben adatokat tartalmaz, így különösen:

- a) az építető, valamint
- b) ha nem azonos az építetővel, az ingatlannal rendelkezni jogosult,
- c) a közterület kivételével a közvetlenül szomszédos – a határozattal érintett ingatlannal, ingatlanokkal közös határvonalú (telekhatárú) – telekkel rendelkezni jogosult, kivéve a telekegyesítésre és a telekhatár rendezésre irányuló építésügyi hatósági eljárásokat,
- d) jogszabályban meghatározott esetekben a tervező, a felelős műszaki vezető, az építési műszaki ellenőr és a kivitelező.”

Tekintettel arra, hogy az R. az ügyfél-fogalomra vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, az R. hatálya alá tartozó eljárásokban az Étv. 53/A. § (2) bekezdése alkalmazandó.

2.2. Az R. 6. § (2) bekezdése alapján a katonai építésügyi hatósági engedélyek iránti eljárásban a vonatkozó külön jogszabályok – így a Ket., az Étv. – rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni. Az R. 7. § (1) és (2) bekezdése a) pontja alapján az engedély iránti kérelmet az első fokú katonai építésügyi hatóság részére az R. 2. számú melléklete szerinti nyomtatványon kell előterjeszteni. Az engedély iránti kérelemhez mellékelni kell az építető építési jogosultságára vonatkozó nyilatkozatát, valamint igazolni kell az ingatlannal való rendelkezési jogosultságot, de az építésügyi hatósági eljárásokban az ügyfél fogalma tágabb

alanyi kört ölel fel az (ingatlannal rendelkezni jogosult) építetőnél. Ezen túlmenően az R. olyan tárgykört is szabályoz a 8. § (3) bekezdésében, amelyről a Ket. eltérést nem engedő módon rendelkezik. Az R. 8. § (3) bekezdése ellentétes a Ket. 13. § (3) bekezdésével, és 78. § (1) bekezdésével, mivel szűkíti a katonai építésügyi hatóság ügyben hozott határozat közzétételére vonatkozó kötelezettséget, hiszen a katonai építésügyi hatóság csak az R. 2. §-ának 2. pontja szerinti építetővel (a honvédelmi miniszter által építetői feladatra feljogosított szervezettel), valamint az ügyben érintett szakhatósággal köteles azt közölni, tehát nem minden, az Étv. 53/A. § (2) bekezdése szerinti ügyféllel. A fentiek alapján az R. 8. § (3) bekezdése ellentétes a Ket. 13. § (3) bekezdésével és 78. § (1) bekezdésével, ami az Alkotmány 35. § (2) bekezdése harmadik mondatának sérelmét jelenti.

3. Az Alkotmánybíróság az R. 8. § (3) bekezdésének – az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 43. § (4) bekezdése szerinti – pro futuro hatályú megsemmisítésével elegendő időt biztosít a törvényalkotónak annak mérlegelésére, szükséges-e az R. hatálya alá tartozó építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokra speciális, a Ket.-től eltérő eljárási szabályok megalkotása.

4. Mivel az Alkotmánybíróság az R. 8. § (3) bekezdésének alkotmányellenességét a jogforrási hierarchia szabályának sérelme miatt megállapította, – állandó gyakorlatának megfelelően – nem vizsgálta azt, hogy azt sem, hogy fennáll-e az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével, 13. § (1) bekezdésével, 18. §-ával, 57. § (1) bekezdésével, 57. § (5) bekezdésével, 64. §-ával, 70/D. §-ával, valamint az Egyezmény 6. és 13. Cikkével való ellentét. [61/1997. (XI. 19.) AB határozat, ABH 1997, 361, 364.; 16/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 425, 429.; 29/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 193, 200.; 56/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 478, 482.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 213.; 4/2004. (II. 20.) AB határozat ABH 2004, 66, 72.; 9/2005. (III. 31.) AB határozat, ABH 2005, 627, 636.]

A határozat Magyar Közlönyben való közzétételéről szóló rendelkezés az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 1110/B/2005.

**Az Alkotmánybíróság
35/2006. (VII. 13.) AB
határozata**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet alkotmányellenességének vizsgálatára irányuló eljárásban meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Nagykovácsi Zsíros-hegyen az önkormányzat által megvalósított szennyvízelvezető csatorna-közmű beruházáshoz kapcsolódó közművesítési hozzájáruláshoz szóló, Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 28/2005. (XI. 10.) rendelete 1., 2., 3. és 4. §-a alkotmányellenes, ezért azokat – hatálybalépésükre visszaható hatállyal – megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozók előadták, hogy Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete úgy döntött, hogy a Zsíros-hegyen szennyvízcsatorna hálózatot építtet ki, és a beruházást egyéb költségeivel együtt 100%-ban a telektulajdonosokra hárítja. E tekintetben a Képviselő-testület önkormányzati határozatot hozott, amely alapján az önkormányzat jegyzője újabb közigazgatási határozatokban kötelezte az érintett telektulajdonosokat a hozzájárulás megfizetésére. A határozatokat több tulajdonos is megfellebbezte, és azokat a Pest Megyei Közigazgatási Hivatal Igazgatási Főosztályának vezetője megsemmisítette; a hivatalvezető pedig törvényességi ellenőrzési jogkörében eljárva megállapította, hogy az önkormányzati határozat törvényt sért.

Az indítványozók kifejtik, hogy mindezek ellenére megalkották a Nagykovácsi Zsíros-hegyen az önkormányzat által megvalósított szennyvízelvezető csatorna-közmű beruházáshoz kapcsolódó közművesítési hozzájáruláshoz szóló Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 28/2005. (XI. 10.) rendeletét (a továbbiakban: Ör.), amely az önkormányzat közművesítési beruházásának teljes költségét továbbra is az érintett ingatlanok tulajdonosaira hárítja, ingatlanonként egységesen 463 500 Ft-ban állapítja meg a közművesítési hozzájárulás mértékét, amely hozzájárulást egy összegben kell megfizetni, a rendeletben foglalt határidő alatt.

Az indítványozók a kifogásolt Ör.-t több szempontból találják alkotmány- és törvényt sértőnek. Hangsúlyozzák, hogy az Ör. vízáterhelésmérsékléséről rendelkezik, amely az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) fogalom-meghatározása szerint sajátos építményszámításra minősül. Ebben az esetben tehát az Étv. 1. § (2) bekezdése lett volna az irányadó, amely kimondja, hogy az Étv.-t a sajátos építményszámítás tekintetében a rájuk vonatkozó külön törvényekkel, kormányrendeletekkel együtt, a bennük foglalt kiegészítésekkel és eltérésekkel kell alkalmazni. Az önkormányzat azonban figyelmen kívül hagyta a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényt (a továbbiakban: Vt.), valamint annak végrehajtási rendeletét és inkább az Étv. rendelkezéseit alkalmazta, ami az indítványozó szerint sérti a jogállamiság és a jogbiztonság elvét [Alkotmány 2. § (1) bekezdés].

Azt is kifogásolják, hogy az Ör. nem adott lehetőséget a telektulajdonosoknak a jogorvoslat [Alkotmány 57. § (5) bekezdés] igénybevételére és részletfizetésre sem. Álláspontjuk szerint az Ör. megsértette az esélyegyenlőséget is, mivel Nagykovácsi Nagyközségben, illetve a Zsíros-hegy észak-keleti részén a szennyvízcsatorna állami, illetve önkormányzati támogatással lett kialakítva.

A beadvány tartalma szerint hivatkoztak a Vt. 8. § (3) bekezdésében foglaltakra, amelynek értelmében víziközmű esetén nem az önkormányzat, hanem a jegyző vehet ki költségeket az érdekeltekre. Minderre figyelemmel az indítványok szerint az Ör. újraszabályoz már szabályozott társadalmi viszonyokat. Álláspontjuk szerint az Ör. alkotmányellenességet idézett elő az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésébe ütköző szabályozással.

II.

Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezése:

„44/A. § (...)

(2) A helyi képviselőtestület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény szerint:

„16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

Az Ör. a következő szabályokat tartalmazza:

„Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. tv. (a továbbiakban: Áht.) 10. §-a, valamint az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv. (a továbbiakban: Étv.) 28. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján az önkormányzat által megvalósított szennyvízelvezető csatorna-közmű beruházáshoz kapcsolódó közművesítési hozzájáruláshoz a következő rendeletet alkotja:

A rendelet hatálya

1. § (1) E rendelet hatálya Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzatának (a továbbiakban: Önkormányzat) illetékességi területén, a Zsíros-hegyen, – a „Virágos utcák” melletti vízműos, Zsíros-hegyi út a Tölgy utcáig, Szamos utca, Tölgy utca és az erdővel határos vonal által határolt területen, valamint a Halom utca területén – az önkormányzat által megvalósított szennyvízelvezető csatorna-közmű beruházás (a továbbiakban: önkormányzati beruházás) által a csatorna közművesítéssel (a továbbiakban: közművesítéssel) érintett ingatlanokra, illetőleg azok tulajdonosaira terjed ki. A közművesítéssel érintett ingatlanok körét e rendelet 1. számú melléklete képezi.

(2) Az (1) bekezdés szerinti közművesítéssel érintett az az önálló helyrajzi számmal rendelkező ingatlan, amely az önkormányzati beruházásban létesített szennyvízcsatorna közművezetékéről közvetlenül, teleknyúlvánnyal, magánúttal, illetőleg a közvetlenül érintett ingatlanon adott szolgalmi úton keresztül ellátható, a szolgalmi jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéstől függetlenül. csatorna-közművezetékéről gravitációs, vagy más műszaki megoldással (a továbbiakban: közművezeték) ellátható.

Közművesítés hozzájárulás fizetésének kötelezettsége és a fizetésre kötelezettek

2. § (1) Az Önkormányzat az önkormányzati beruházás költségét e rendelettel az Étv. 28. § (2) bekezdésében foglaltak alapján-egészben – 100%-os mértékben – a közművesítéssel érintett ingatlan tulajdonosaira hárítja.

(2) Az 1. § szerinti közművesítéssel érintett ingatlan tulajdonosa közművesítési hozzájárulást (a továbbiakban: hozzájárulást) köteles fizetni.

(3) A hozzájárulás fizetésének kötelezettsége a közművesítéssel érintett valamennyi ingatlan tulajdonosát terheli. Közös tulajdonú ingatlan esetén a tulajdonostársak által fizetendő hozzájárulás tulajdoni arányuk szerint kerül megállapításra. A hozzájárulás fizetésének kötelezettsége a tulajdonostársakat egyetemlegesen terheli.

(4) Az ingatlantulajdonos személyében bekövetkezett változás esetén (jogelőd) az ingatlan új tulajdonosát (jogutód) terheli a jogelődje által meg nem fizetett hozzájárulás megfizetésének a kötelezettsége.

(5) A hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége alól felmentés nem adható.

(6) A hozzájárulást az ingatlan közhálózatra való rákötése tényétől függetlenül meg kell fizetni.

A hozzájárulás mértéke és megállapításának módja

3. § (1) Az önkormányzati beruházás összköltségének (a továbbiakban: beruházási költség) összetevői: tervezési költség, közbeszerzési költség, kivitelezési költség, hitel-felvétellel kapcsolatos költségek, a beruházáshoz kapcsolódó egyéb költségek.

A beruházási költséget e rendelet 2. számú melléklete képezi.

(2) A hozzájárulás mértékét a beruházási költség és a közművesítéssel érintett ingatlanok számának hányadosa adja.

(3) A hozzájárulás mértéke: 463 500 Ft/ingatlan.

(4) A hozzájárulás összegét egy összegben, 2006. március 31-ig kell megfizetni.

(5) A hozzájárulás összegét a Polgármesteri Hivatal 11600006-00000000-12166248 számú „Északi terület 2. ütemű csatorna beruházás” számlájára kell megfizetni.

Eljárási szabályok

4. § (1) A hozzájárulás beszedéséről és a befizetés ellenőrzéséről a Polgármesteri Hivatal gondoskodik.

(2) A Polgármesteri Hivatal értesíti az érintett ingatlan tulajdonosát, közös tulajdon esetén a tulajdonosokat a fizetendő hozzájárulásról, és a fizetési határidőről.

(3) Azzal a tulajdonossal szemben, aki a hozzájárulási befizetési kötelezettségét nem teljesíti, az önkormányzat a követelését, és a késedelemből vagy a nem fizetésből keletkező egyéb többlet követelését polgári peres úton érvényesíti.

Záró rendelkezések

5. § (1) Jelen rendelet kihirdetése napján, 2005. november 10-én lép hatályba.

(2) A rendelet kihirdetése a Polgármesteri Hivatal hirdetőtábláján való kifüggesztéssel történik.”

III.

Az indítványok megalapozottak.

1. Az Ét. Útépítési és közművesítési hozzájárulás cím alatt a következőket tartalmazza:

„28. § (1) A helyi építési szabályzatban, illetőleg a szabályozási tervben a területre előírt kiszolgáló utakat és a közműveket az újonnan beépítésre szánt, illetve a rehabilitációra kijelölt területeken legkésőbb az általuk kiszolgált építmények használatbavételéig meg kell valósítani. E kötelezettség teljesítése, ha jogszabály vagy megállapodás arra mást nem kötelez, a települési – a fővárosban megosztott feladatkörüknek megfelelően a fővárosi, illetve a fővárosi kerületi – önkormányzat feladata.

(2) Ha a kiszolgáló utat, illetőleg közművet a települési önkormányzat megvalósította, annak költségét részben, de legfeljebb a költségek 90%-áig az érintett ingatlanok tulajdonosaira átháríthatja. A hozzájárulás mértékét és a megfizetés módját a települési önkormányzat rendelettel szabályozza. Az útépítési és közművesítési hozzájárulás nem róható ki, ha az út- és közműépítéshez szükséges terület kialakítása érdekében korábban lejegyzett telekrészért járó kártalanítás összegének megállapítása során az út és a közmű megépítéséből eredő értéknövekedést figyelembe vették.”

Az Ét. 1. § (2) bekezdése szerint e törvényt a sajátos építményfajták, valamint a műemlékvédelem alatt álló építmények és területek tekintetében a rájuk vonatkozó külön törvényekkel, kormányrendeletekkel együtt, a bennük foglalt kiegészítésekkel és eltérésekkel kell alkalmazni.

Az 1997-ben elfogadott É.t.-hez képest sajátos építményfajtákat szabályoz az 1995-ben elfogadott Vt.

A Vt. 1. § (1) bekezdés *b)* pontja értelmében a Vt. hatálya terjed ki arra a létesítményre, amely a vizek lefolyási és áramlási viszonyait, mennyiségét, minőségét, medrét, partját vagy a felszín alatti vizek víztartó képződményeit befolyásolja vagy megváltoztathatja.

Az Ör. „csatorna-közmű beruházáshoz kapcsolódó közművesítési hozzájárulásról” szól.

A Vt. 4. § (2) bekezdés *b)* pontja szerint a települési önkormányzat – a vízgazdálkodási tevékenységek, mint közfeladatok (közszolgáltatások) körében – köteles gondoskodni a 2000 lakosegyenértékkel jellemezhető szennyvízkibocsátás feletti szennyvíz-elvezetési agglomerációt alkotó településeken a keletkező használt vizek (szennyvizek) szennyvízelvezető művel való összegyűjtéséről, tisztításáról, a tisztított szennyvíz elvezetéséről, illetőleg a más módon összegyűjtött szennyvíz, továbbá a szennyvíziszap ártalommentes elhelyezésének megszervezéséről.

A Vt. 7. § (3) bekezdése kimondja, hogy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő vizekről és vízellétesítményekről a 9–10. §-okban és a 13. §-ban foglaltakra is figyelemmel a központi és az önkormányzati költségvetésben meghatározott pénzeszközök felhasználásával, illetve vízgazdálkodási társulat útján kell gondoskodni.

A Vt. 7. § (4) bekezdése meghatározza a (3) bekezdésben megjelölt feladatot. Ezek között szerepel a 4. § (2) bekezdésének *b)* pontjában szereplő feladat ellátásához szükséges szennyvízelvezető, -tisztító és -elhelyezést biztosító létesítmények megvalósítása, bővítése, működtetése és fenntartása.

A Vt. 1. számú melléklete tartalmazza a fogalom meghatározásokat.

A 3. pont szerint csatorna: egy vagy egyidejűleg több vízgazdálkodási feladat (vízátvezetés, vízpótlás, belvízelvezetés, mezőgazdasági és egyéb vízszolgáltatás) ellátására alkalmas vízellétesítmény.

A 26. pont szerint vízellétesítmény: az a mű (víziközmű), műtárgy, berendezés, felszerelés vagy szerkezet, amelynek rendeltetése, hogy a vizek lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrének vagy partjának állapotát, a vizek kártételeinek elhárítása, a vizek hasznosítása – ideértve a víziközművekkel végzett közüzemi tevékenységgel nyújtott szolgáltatást –, minőségének és mennyiségének megfigyelése, illetve ásványi és földtani kutatások végzése céljából vagy ásványi nyersanyag kitermelése céljából befolyásolja. A vízellétesítmény lehet közcélú és saját célú.

Közcélú vízellétesítmény az a 26. pont *b)* alpontja szerint, amely az államnak, illetve a helyi önkormányzatnak törvényben meghatározott vízgazdálkodási feladatait, különösen a víziközművekkel nyújtott szolgáltatást, a vizek kártételei elleni védelmet, a vízkészletek feltárását, megóvását, hasznosítását, pótlását és állapotának figyelemmel kísérését, a vízkészlettel való gazdálkodását szolgálja.

A Vt. 8. § (2) bekezdése szerint a helyi közcélú vízellétesítmények, illetve a közcélú vízimunkák költségeit, víztársulat esetén a tagok a társulati érdekeltségi szabályok szerint, víztársulat hiányában az érdekeltek érdekeltségük arányában kötelesek viselni (közcélú érdekeltségi hozzájárulás). A (3) bekezdés szerint víztársulat hiányában a költségeket az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvény rendelkezései szerint lefolytatott eljárásban hozott határozatával érdekeltségük arányában az érdekeltekre a jegyző veti ki.

A vízgazdálkodási társulatokról szóló 160/1995. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) a Vt. 45. § (7) bekezdésének *d)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a vízgazdálkodási társulatok megalakulásával, működésével, megszűnésével és a közcélú érdekeltségi hozzájárulással kapcsolatban tartalmaz szabályokat.

Az R. 24. § (1) bekezdése szerint ha a vízgazdálkodási közfeladatok ellátásával összefüggő – a törvény és e jogszabály szerint megállapított – érdekeltségi területen víztársulat nem működik, az állami vagy helyi önkormányzati tulajdonban álló vizek és közcélú vízellétesítmények kezelője, illetve tulajdonosa – a Vt. 8. § (2) bekezdése alapján – közcélú érdekeltségi hozzájárulás megállapítását kezdeményezi.

Az R. 24. § (2) bekezdése kimondja, hogy az (1) bekezdésben megjelölt vizeket érintő – a Vt. 35. § (1) bekezdés *b)* pontja szerint közfeladatot képező – közcélú vízellétesítmények és vízimunkák érdekeltségi területének meghatározásáról, annak határait tartalmazó helyszínrajz elkészítéséről, a vizek vagy a közcélú vízellétesítmények tulajdonosa, illetőleg kezelője gondoskodik.

Az R. 24. § (3) bekezdése úgy szól, hogy a megállapított érdekeltségi területen a (2) bekezdésben megjelölt közcélú vízellétesítmények és vízimunkák közérdek mértékéig terjedő költségeire figyelemmel az érdekelteket terhelő költségviselés arányát (érdekeltségi arányt)

a) az egységnyi érdekeltségi hozzájárulás összege, valamint

b) a 13. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti érdekeltségi egységben mért ingatlantulajdon, ingatlanhasználat határozza meg.

A (4) bekezdés szerint a közcélú érdekeltségi hozzájárulás egységnyi összegét az érdekeltségi területen levő ingatlan használatának jellegét, az érdekeltségi területen levő földterület művelési ágát, a vízimunkáknak és a vízellétesítményeknek az ingatlanra gyakorolt hatását és kölcsönhatását alapul véve kell megállapítani.

Az R. 13. § (1) bekezdése értelmében az alapszabály szerinti érdekeltségi hozzájárulás alapját jelentő érdekeltségi egység

a) víziközmű-társulat esetén

1. az érdekeltségi területen lévő ingatlan az érdekeltséget megalapozó jogcímen ténylegesen használt részére eső vízfogyasztás vagy szennyvízkibocsátás alapszabályban meghatározott mennyisége, vagy

2. belterületi vízelvezetés esetében az érdekeltségi terület – m²-ben meghatározott – egységnyi része;

b) vízitársulat esetén az érdekeltségi terület – hektárban meghatározott – egységnyi része.

Az R. 25. § (1) bekezdése szerint a közcélú érdekeltségi hozzájárulás kivetését a 24. § (1) bekezdésben megjelölt állami szerv, illetőleg helyi önkormányzat az érdekeltségi ingatlan fekvése szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője megkeresésével a tárgyévet megelőző évben november 30-ig kezdeményezi.

A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a megkereséshez, illetve a hozzájárulás kivetésének kezdeményezéséhez csatolni kell

a) az érdekeltségi területet meghatározó helyszínrajzot, amelyből a tervezett vízgazdálkodási közfeladatokra figyelemmel, az érdekeltség ténye megállapítható, továbbá

b) a költségviseléssel, annak mértékével kapcsolatos, a 24. § (3) bekezdés a) pontja szerint meghatározott adatokat.

A (3) bekezdés szerint a jegyző a rendelkezésre álló adatok alapján, illetve hivatalból gondoskodik a közcélú érdekeltségi hozzájárulás megállapításához, kivetéséhez szükséges, a település közigazgatási területén levő ingatlanok ingatlan-nyilvántartási adatainak, a tényleges ingatlan tulajdonnal és használattal összefüggő tények megállapításáról.

A (4) bekezdés kimondja, hogy a közcélú érdekeltségi hozzájárulást évente kell megállapítani, illetőleg kivetni. A befizetés határidejét – a közfeladat ellátásának ütemezésére – az ahhoz rendelkezésre álló egyéb pénzeszközök felhasználására is figyelemmel – egy összegben vagy évente több részletben úgy kell meghatározni, hogy az fedezze a közcélú vízimunkák megvalósításának, a vízilétesítmények megépítésének költségeit.

Az Ét. 28. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás csak a fenti keretek között, a Vt. szabályaira tekintettel értelmezhető a vízilétesítményekre, ezek között a csatornára. A csatorna mint vízilétesítmény megvalósítása, bővítése, működtetése és fenntartása körében az érdekeltek a költségeket a Vt. 8. § (2) és (3) bekezdése alapján kötelesek viselni a Vt.-ben meghatározottak szerint.

Az Alkotmánybíróság több határozatában megállapította, hogy a helyi közhatalom gyakorlásába beletartozik az is, hogy a helyi önkormányzat olyan társadalmi viszonyokat szabályozzon a lakosság érdekei védelmében, amelyeket magasabb szintű jogszabály még nem szabályozott. [Például: 23/2000. (VI. 28.) AB határozat, ABH 2000, 134, 136.]

Az Ör. 1., 2., 3. és 4. §-a a csatorna-közműre mint vízi-közműre vonatkozó részében azonban magasabb szintű jogszabályban, a Vt.-ben szabályozott társadalmi viszonyt rendez.

Megállapítható ugyanis, hogy a vízgazdálkodás szabályait, a vízilétesítmények, vízimunkák létesítése költségeinek viselését, kivetését stb. a Vt.; a közcélú érdekeltségi hozzájárulással kapcsolatos szabályokat pedig az R. tartalmazza.

Az Ör. 1., 2., 3. és 4. §-a ellentétes a Vt. 8. § (2)–(3) bekezdéseivel, valamint az R. 24. § (1), (3)–(4) bekezdésében foglaltakkal, továbbá az R. 25. §-ával, ezért sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését. [Az Alkotmánybíróság hasonlóan döntött a 12/2002. (III. 20.) AB határozattal lezárt ügyben, ABH 2002, 487.]

2. Az Ör. nemcsak az Ét. 28. § (2) bekezdésére hivatkozik, mint amely szabály alapján a rendeletet kiadták, hanem az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 10. §-ára is. Az Áht. 10. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság területén működő, illetve jövedelemmel, bevétellel, vagyonnal rendelkező jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, továbbá a jövedelemmel, bevétellel vagy vagyonnal rendelkező belföldi vagy külföldi természetes személy kötelezhető arra, hogy befizetéseivel hozzájáruljon az államháztartás alrendszerének költségvetéseiből ellátandó feladatokhoz.

A (2) bekezdés kimondja, hogy a fizetési kötelezettség elsősorban adó, illeték, járulék, hozzájárulás, bírság vagy díj formájában írható elő.

A (3) bekezdés úgy szól, hogy fizetési kötelezettséget előírni, a fizetésre kötelezettek körét, a fizetési kötelezettség mértékét, a kedvezmények, mentességek körét és mértékét, továbbá előlegfizetési kötelezettséget megállapítani – a díj és a bírság kivételével – csak törvényben, illetve törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendeletben lehet.

Az Áht. 10. §-a az Alkotmány 70/I. §-a alapján a közterhekhez való hozzájárulásról szól. Ebben a körben az a törvény, amelyben foglalt felhatalmazás alapján az önkormányzat fizetési kötelezettséget írhat elő, a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Hatv.). A Hatv. nem teszi lehetővé, hogy az önkormányzat csatorna-közmű beruházáshoz kapcsolódó közművesítési hozzájárulásról rendelkezzen az Ör.-ben írtak szerint. Az Ör.-t az önkormányzat az Áht. 10. §-a alapján sem adhatta volna ki.

3. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint, ha az indítvánnyal támadott jogszabályt vagy annak egy részét az Alkotmány valamely rendelkezésébe ütközőnek minősíti és ezért azt megsemmisíti, akkor a további alkotmányi rendelkezések esetleges sérelmét – a már megsemmisített jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben – érdemben nem vizsgálja. [44/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 203, 205.; 4/1996. (II. 23.) AB határozat, ABH 1996, 37, 44.; 61/1997. (XI. 19.) AB határozat, ABH 1997, 361, 364.; 15/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 420, 423.; 16/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 425, 429.; 29/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 193, 200.]

Mivel az Alkotmánybíróság az Ör.-t az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésébe ütközőnek minősítette, ezért az Ör.-nek az Alkotmány jogállamra vonatkozó rendelkezésével, a jogbiztonság követelményével való ellentétét és a jogorvoslathoz való jog sérelmét nem vizsgálta.

4. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 42. §-ában foglalt rendelkezés alapján az Alkotmánybíróság által megsemmisített jogszabályi rendelkezés általános szabályként a határozat közzétételének napján veszti hatályát. Az Abtv. 43. § (4) bekezdése azonban lehetőséget ad arra, hogy az Alkotmánybíróság ettől eltérően határozza meg az alkotmányellenes jogszabály hatályon kívül helyezését, ha ezt a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja. A jelen ügy körülményeit az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a jogbiztonság követelménye és az érintett személyek jogainak védelme a rendelet – hatálybalépésének időpontjára – visszaható hatályú megsemmisítését indokolja.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 278/B/2006.

Kormányhatározatok

A Kormány 1068/2006. (VII. 13.) Korm. határozata a Kormány kabinetjeiről

1. *a)* A Kormány gazdasági, költségvetési kérdések véleményezésére, illetőleg gazdasági, költségvetési döntéseinek előkészítésére Gazdasági Kabinetet létesít. A Gazdasági Kabinet megtárgyalja a Kormány számára készített gazdasági tárgyú, valamint költségvetési kötelezettségvállalást, illetőleg a folyó évi költségvetéstől eltérést eredményező előterjesztéseket.

Ha a Gazdasági Kabinet véleményét, állásfoglalását igénylő előterjesztést a Kormány további előkészítésre, át-dolgozásra vagy kiegészítésre visszaadta, azt a Gazdasági Kabinetnek ismételten meg kell tárgyalni.

b) A Gazdasági Kabinet

– vezetője:

a pénzügyminiszter;

– tagjai:

a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter,

a gazdasági és közlekedési miniszter,

a környezetvédelmi és vízügyi miniszter,

a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter,

az önkormányzati és területfejlesztési miniszter,

a szociális és munkaügyi miniszter,

a fejlesztéspolitikáért felelős kormánybiztos;

– állandó meghívottak:

a nem kabinettag miniszterek,

a Magyar Nemzeti Bank elnöke,

a Központi Statisztikai Hivatal elnöke,

az államreform előkészítő munkáinak operatív irányításáért felelős kormánybiztos.

c) A Gazdasági Kabinet működési feltételeiről, valamint titkársági és ügyviteli feladatainak ellátásáról a Pénzügyminisztérium gondoskodik.

2. *a)* A Kormány a nemzetbiztonsággal kapcsolatos feladatainak összehangolására, az állam és közbiztonság védelmével összefüggő döntéseinek előkészítésére, valamint e tárgykörökben a kormányzati intézkedést igénylő aktuális kérdések megvitatására és megoldásuk elősegítésére Nemzetbiztonsági Kabinetet létesít.

b) A Nemzetbiztonsági Kabinet

– vezetője:

a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter;

– tagjai:

a honvédelmi miniszter,

az igazságügyi és rendészeti miniszter,

a külügyminiszter;

– állandó meghívott:

a Pénzügyminisztérium államtitkára.

c) A Nemzetbiztonsági Kabinet működési feltételeiről, valamint titkársági és ügyviteli feladatainak ellátásáról a Miniszterelnöki Hivatal gondoskodik.

3. *a)* A Kormány a társadalompolitikai szempontból nagy fontosságú kérdések előzetes megvitatására, a kormányzati kezelésükhöz szükséges intézkedések meghatározására, társadalompolitikai jelentőségű, illetőleg társadalompolitikai következményekkel járó döntéseinek előkészítésére, valamint az összkormányzati munka és döntés-előkészítés horizontális koordinációjának javítására Társadalompolitikai Kabinetet létesít. A Társadalompolitikai Kabinet feladatköre a miniszterek és más döntés-előkészítő vagy döntéshozó szervek feladat- és hatáskörét nem érinti.

b) A Társadalompolitikai Kabinet

- vezetője:
a szociális és munkaügyi miniszter;
- tagjai:
az egészségügyi miniszter,
a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter,
az oktatási és kulturális miniszter,
az önkormányzati és területfejlesztési miniszter,
a pénzügyminiszter,
az államreform előkészítő munkáinak operatív irányításáért felelős kormánybiztos,
a fejlesztéspolitikáért felelős kormánybiztos.

A jelentősebb hosszú távú társadalompolitikai kérdések megvitatására a Társadalompolitikai Kabinet vezetője meghívja a Magyar Tudományos Akadémia elnökét.

c) A Társadalompolitikai Kabinet működési feltételeiről, valamint titkársági és ügyviteli feladatainak ellátásáról a Szociális és Munkaügyi Minisztérium gondoskodik.

4. A Gazdasági Kabinet, a Nemzetbiztonsági Kabinet, valamint a Társadalompolitikai Kabinet (a továbbiakban együtt: Kabinet) ülésén

- a) a minisztert az államtitkár,
- b) az állami szerv vezetőjét a tisztsége szerinti helyettese helyettesítheti.

5. A Kabinet ülésén a vezetőn, a tagokon és az állandó meghívottakon kívül más személy csak a Kabinet vezetőjének engedélyével vehet részt.

6. A Kabinet ülésére meg kell hívni azt a minisztert, kormánybiztost, illetőleg azon kormányhivatal vezetőjét, akinek feladatkörét a tárgyalat napirend érinti. A Kabinet vezetője az ülésre meghívhatja azt, akinek jelenlétét a napirend tárgyalásánál indokoltnak tartja. Az állandó és eseti meghívottak az ülésen tanácskozási joggal vesznek részt.

7. A Kabinet a döntés-előkészítés keretében az előterjesztést átdolgozásra visszaadja, további egyeztetésre utalja, valamint meghatározza az előkészítéssel összefüggő feladatokat; e döntése a Kabinet tagjaira – ideértve a Kabinet vezetőjét is – kötelező.

8. A Kabinet az általa tárgyalat előterjesztések kapcsán állást foglal az ügyek érdemében, ennek keretében a Kormány részére véleményt nyilvánít, illetőleg döntési javaslatot tesz.

9. A Kabinet az állásfoglalásait szótöbbséggel hozza. Az állásfoglalást a vita után a Kabinet vezetője mondja ki.

10. A Kabinet üléséről az állásfoglalás lényegét is tartalmazó emlékeztető készül. Az emlékeztetőben – döntés-

re alkalmas módon – be kell építeni az esetleges ellenvéleményt és annak indokolását is.

11. A Kabinet vezetője a Kabinet állásfoglalásáról, valamint az azzal kapcsolatos ellenvéleményről a Kormány ülésén beszámol.

12. A Kabinet az ügyrendjét az e határozatban foglaltak, valamint a Kormány ügyrendjének alapulvételével maga állapítja meg, a működésével összefüggő titkársági és ügyviteli feladatokat – a Kabinet vezetője által megbízott – titkár látja el.

13. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba; egyidejűleg a Kormány kabinetjeiről szóló 1107/2002. (VI. 18.) Korm. határozat, valamint az azt módosító 1043/2003. (V. 19.) Korm. határozat, az 1038/2004. (IV. 27.) Korm. határozat, az 1059/2004. (VI. 12.) Korm. határozat 1. és 3. pontja, az 1113/2004. (X. 30.) Korm. határozat, az 1130/2004. (XII. 1.) Korm. határozat, az 1022/2005. (III. 10.) Korm. határozat és az 1081/2005. (VII. 27.) Korm. határozat 1. pontja hatályát veszti.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány
1069/2006. (VII. 13.) Korm.
határozata**

a kormányzati (köz)alapítványok felülvizsgálatáról

A Kormány – az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló T/233. számú törvényjavaslatban (a továbbiakban: tv. javaslat) foglaltakra is tekintettel – a következő határozatot hozta:

1. Meg kell vizsgálni, hogy a Kormány által létrehozott közalapítványok és a Kormány, a minisztériumok (miniszterterek) vagy országos hatáskörű szervek (vezetői) által önállóan vagy a felsoroltak bármelyikével közösen 1994. január 1-je előtt alapított, és jelenleg is ebben a formában működő alapítványok megszüntetése indokolt-e, arra milyen feltételek mellett van lehetőség (a közfeladat ellátásának módja, illetve szervezeti formája). Ha a megszüntetés nem indokolt, ennek okaira, illetve a megszüntetés mellőzésére kell javaslatot tenni.

2. A vizsgálat során fel kell tártani, hogy a közalapítványok, illetve alapítványok milyen önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységgel rendelkeznek, fenn tartanak-e, illetve működtetnek-e önálló jogi személyiséggel rendelkező intézményt. A Kormány számára készíten-dő előterjesztésben ki kell térni arra, hogy az ilyen intéz-mény további működtetése milyen feltételek mellett lehet-séges, illetve az egyáltalán szükséges-e.

3. Az előterjesztésben számot kell adni az államháztar-táson kívüli alapítóval közösen létrehozott alapítványok-ról is, e körben kezdeményezni kell a társalapítóknál az alapítvány megszüntetésének a tv. javaslat elfogadásával biztosított új formáját. Ennek sikertelensége esetén pedig az erről való tájékoztatás mellett megfontolás tárgyává kell tenni államháztartáson kívüli szervezetnek az alapítói jogok gyakorlására való kijelölését.

Felelős: a koordinációért:
a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter és
a pénzügyminiszter
a felülvizsgálatért és javaslat
kidolgozásáért:
a kormányzati felelősként kijelölt
miniszter (országos hatáskörű szerv
vezetője), illetve
az alapítvány alapítójának minősülő
(abban részes) miniszter (országos hatás-
körű szerv vezetője)

Határidő: a felülvizsgálat megkezdésére:
azonnal

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány
2116/2006. (VI. 29.) Korm.**

határozata

**az Üröm-Csókavár gáztisztító massa
veszélyes hulladékkal szennyezett karsztos
bányaüregének mentesítése projekt
projektjavaslatnak és Kohéziós Alap
támogatási kérelmének az Európai Unió
Bizottságához történő benyújtásáról**

A Kormány

1. felhatalmazza a Kohéziós Alap Irányító Hatóság ve-zetőjét, hogy az Európai Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából származó támogatások hazai felhasználásáért felelős intézményekről szóló 1/2004. (I. 5.) Korm. rendelettel összhangban az „Üröm-Csókavár gáz-tisztító massa veszélyes hulladékkal szennyezett karsztos bányaüregének mentesítése” projekt támogatási kérelmét a bemutatott műszaki beruházási tartalommal és finanszí-rozási struktúrával az Európai Bizottsághoz jóváhagyásra benyújtsa;

Felelős: Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

Határidő: 2006. június 30.

2. felhívja az érintett minisztereket arra, hogy az 1. pont-ban megjelölt projekthez a szükséges központi költségveté-si társfinanszírozás fedezetét megfelelően biztosítsák.

Felelős: Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter
környezetvédelmi és vízügyi miniszter
pénzügyminiszter

Határidő: folyamatos

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

Melléklet a 2116/2006. (VI. 29.) Korm. határozathoz

**„Üröm-Csókavár gáztisztító massa veszélyes hulladékkal szennyezett karsztos bányaüregének mentesítése projekt”
műszaki tartalma, költségvetése és a finanszírozásban részt vállaló szereplők hozzájárulási aránya**

Milliárd Ft, három tizedesre kerekítve

		Támogatási kérelemben tervezett költség (2006. évi áron, áfával)
Teljes beruházási költség		6,103
Elszámolható költségek		6,103
Kármentesítés-kitermelés		
Szállítás		
Hasznosítás		
Területvásárlás		
Mérnök		
PR		
Tartalék keret		
El nem számolható költségek (területvásárlás)		0,000
		Támogatási kérelemben tervezett költség (2006. évi áron, áfával)
Hozzájárulási arány		
Elszámolható költségek		
Kohéziós Alap támogatása		85% 5,187
Állami társfinanszírozás		15% 0,915

A Miniszterelnök határozata

**A Miniszterelnök
41/2006. (VII. 7.) ME
határozata
szakállamtitkárok kinevezéséről**

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 57. §-ában foglalt jogkörömben, az illetékes miniszterek javaslatára

*dr. Kovácsy Zsombort és
dr. Rapi Ilona Katalint*

az Egészségügyi Minisztérium,

*Benedek Fülöpöt,
Ficsor Ádámot,
dr. Máhr Andrást és
Sirman Ferencet*

a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium,

*Egyed Gézát,
Felsmann Balázst és
Mészárosné Peredy Gabriellát*

a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium,

*Bali Józsefet,
dr. Füredi Károlyt és
Wapplerné dr. Balogh Ágnes*

a Honvédelmi Minisztérium,

*dr. Gadó Gábort,
Jenei Zoltánt,
dr. Lévnayné dr. Fazekas Juditot és
dr. Papp Imrét*

az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium,

*dr. Erdey Györgyöt,
Haraszthy Lászlót,
Tátrai Miklóst és
dr. Varga Miklóst*

a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium,

*dr. Iván Gábort,
dr. Szőke Lászlót,
dr. Udvardi Ivánt és
Várkonyi Lászlót*

a Külügyminisztérium,

*dr. Dudás Ferencet,
Gémesi Ferencet,
Kovácsné dr. Szilágyi-Farkas Zsuzsannát és
Tóth Miklóst*

a Miniszterelnöki Hivatal,

*Bogyay Katalint,
dr. Manherz Károlyt,
dr. Schneider Mártát,
dr. Szüdi Jánost és
Závecz Ferencet*

az Oktatási és Kulturális Minisztérium,

*dr. Bujdosó Sándort,
Elbert Gábort,
dr. Somogyi Zoltánt,
dr. Szaló Pétert és
dr. Virág Rudolfot*

az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium,

*Karácsony Imrénét,
Kovács Álmost,
Markó Andreát és
dr. Várfalvi Istvánt*

a Pénzügyminisztérium,

*dr. Herczog Lászlót,
Hornungné Rauh Editet,
dr. Székely Juditot és
dr. Tarsai Gyulát*

a Szociális és Munkaügyi Minisztérium szakállamtitkárává

2006. július 1-jei hatállyal kinevezem.

*Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök*

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata

4/2006. PJE szám*

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának jogegységi tanácsa a 2006. május 24. napján megtartott nem nyilvános ülésén a Polgári Kollégium vezetője által indítványozott jogegységi eljárásban meghozta a következő

jogegységi határozatot:

A nyomozó hatóság, az ügyészség és a bíróság a büntetőeljárás során bűnjelként lefoglalt dolgot közhatalmi tevékenysége részeként őrzi, kezeli, illetve gondoskodik ör-

*Figyelemfelhívás a KvVM Természet- és környezetmegőrzési szakállamtitkárságának

zéséről, kezeléséről. Az ennek során bekövetkezett kárért – szerződésen kívüli károkozóként – a Ptk. 349. §-a alapján állhat fenn a felelőssége. Az ilyen kártérítési per elsőfokú elbírálása a megyei (fővárosi) bíróság hatáskörébe tartozik. A PK. 42. számú állásfoglalás indokolásának ettől eltérő iránymutatását a Legfelsőbb Bíróság nem tartja fenn.

INDOKOLÁS

I.

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának vezetője a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (Bsz.) 31. §-a (1) bekezdésének a) pontjában írt jogkörében a Bsz. 29. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében a jogegységi eljárás lefolytatását és annak eredményeként jogegységi határozat meghozatalát indítványozta abban a jogkérdésben, hogy a lefoglalt bűnjelek őrzése, kezelése idején is fennmarad-e az intézkedés közhatalmi jellege, vagy az őrzés, kezelés idején a lefoglalást elrendelő nyomozóhatóság, ügyészség, bíróság – tehát a hatóság – az őrzése, kezelése, illetve az erről történő gondoskodása során bekövetkező kárért nem a Ptk. 349. §-a szerint, hanem letéteményesként a Ptk.-nak a letéti szerződésre vonatkozó szabályai szerint köteles helytállni. A jogvita megítélésétől függően tartozik a kártérítési per elsőfokú elbírálása a megyei (fővárosi) bíróság [Pp. 23. § (1) bekezdés b) pont], vagy – a perértéktől függően – a helyi bíróság [Pp. 22. § (1) bekezdés] hatáskörébe. A Pp. 271. §-a (2) bekezdésének rendelkezéséből következően a jogvita minősítése abból a szempontból is meghatározó, hogy a perértéktől függetlenül, vagy csak az egymillió forintot meghaladó perérték esetén van helye felülvizsgálatnak.

Az indítványozó a jogegységi határozat meghozatalának szükségességét az eltérő jogalkalmazói gyakorlattal indokolta.

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma által a Ptk. 349. §-ának alkalmazásához kapcsolódóan elfogadott PK. 42. számú állásfoglalás a) pontjához tartozó indokolás szerint „nem lehet államigazgatási jellegű tevékenységnek tekinteni azt, amikor az államigazgatási szerv jogszabály rendelkezése alapján köteles a birtokába került dolgok megőrzéséről gondoskodni (pl. a börtönbüntetésre ítélt személyektől megőrzésre átvett ingóságok, vagy a bűnjenként lefoglalt vagyontárgyak őrzése). Az ilyen dolog elvesztése vagy megrongálódása folytán keletkezett kárért az eljáró szerv letéteményesként felel. Ez tehát az államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősségtől független, önálló felelősségi jogalap. A Ptk. 349. §-ában meghatározott felelősség a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség egyik különös fajtája, tehát nem jöhet szóba akkor, amikor a kár szerződésszegés folytán keletkezett.”

A kollégiumi állásfoglalás 1965-ben történt elfogadása óta az ítélkezési gyakorlat egységes abban, hogy a bűnjelek lefoglalása közhatalmi jogviszonyt hoz létre a hatóság,

valamint a bűnjel tulajdonosa, illetve a bűnjelet bármilyen jogcímen birtokló használó, tehát a lefoglalás elszenvedője között. Az utóbbi években azonban jogalkalmazási vita keletkezett abban a tárgyban, hogy a lefoglalást, mint egy szeri közhatalmi döntést követően a lefoglalás, mint folyamatos állapot jogi minősítése a lefoglalás megszűnéséig megváltozik-e.

A Legfelsőbb Bíróság e tárgyban ítélező tanácsa által is képviselt egyik álláspont szerint a lefoglalás közhatalmi jellege a lefoglalás nyomán keletkező közvetlen hatósági kezelés, őrzés, vagy a hatóság által a kezelésről, őrzésről való gondoskodás idején is fennmarad. A lefoglaló hatóság egyoldalú rendelkezési joga a lefoglalás egész ideje alatt fennáll. Az érintettet a hatósági döntéssel szemben jogorvoslati jog illeti meg. A hatóság és a lefoglalást elszenvedő személy közötti közhatalmi jogviszony nem változik át mellérendeltségen alapuló polgári jogi jogviszonnyá. Ez a fajta letét sem a céljában, sem a létrejöttében, sem a felek lényeges jogait és kötelezettségeit érintően nem tekinthető polgári jogi letétnek. Ennek az álláspontnak az elfogadása szükségessé teszi a PK. 42. számú állásfoglalás idézett indokolási részének módosítását.

Az ítélkezési gyakorlatban előforduló másik álláspont szerint a kollégiumi állásfoglalás hivatkozott indokolásából levezethetően a bűnjenként lefoglalt dolognak (sok esetben gépjárműnek) a hatóság saját őrzése, kezelése során történt károsodása miatt a hatóság nem a Ptk. 349. §-a, hanem letéteményesként, a Ptk. XXIX. fejezetében szabályozott letéti szerződés alanyaként tartozik helytállni. Következésképpen nem szerződésen kívül okozott kárról van szó, és eltérő a bíróság hatásköre is.

II.

A jogegységi eljárásban a legfőbb ügyész írásban kifejtett álláspontja szerint a bűnjelek őrzésének folyamata a hatósági – alapvetően büntető – eljárások jellemzőit viseli magán. Amíg a polgári jogi letét lényege az őrzés, a bűnjenek az őrzése a lefoglalás célját szolgálja. Önmagában az is a folyamatos közhatalmi állapotot jelenti, hogy – elmentében a polgári jogi természetű letéttel – a dolog lefoglalás utáni őrzése, kezelése általában a lefoglalásnak a megszüntetésével fejeződik be. Az intézkedés közhatalmi jellegének fennmaradását igazolja az is, hogy a vádemelést megelőző időszakban az őrzés, kezelés törvényességét a büntető ügyben eljáró ügyész ítéli meg. Ha az elrendelést követően a jogviszony polgári jogivá válna, ilyen jellegű ügyészi hatáskör sem lenne gyakorolható. A lefoglalást elszenvedő mindezekre figyelemmel az őrzés és a kezelés során előforduló kárát a hatósággal szemben a Ptk. 349. §-ára hivatkozással érvényesítheti.

III.

A Ptk. 462–466. §-ainak rendelkezéseiből, valamint a törvénynek a szerződésekre vonatkozó általános szabálya-

iből következően a letét írásban, szóban vagy ráutaló magatartással létrejövő, a mellérendeltségben lévő letévő és letéteményes közötti megállapodás, amely szerződésnek valamely dolog időleges megőrzése a célja, és amelynek egyik alapvető vonása, hogy „... a letévő a dolgot bármikor visszakövetelheti”.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 151. §-ának (1) és (2) bekezdései szerint a lefoglalás a bizonyítás érdekében vagy az elkobzás, illetőleg a vagyonek elkobzás biztosítására a dolog birtokának elvonása a bíróságtól, a bíróság, az ügyészség, illetőleg a nyomozóhatóság által.

A lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet (R.) 1. §-a úgy szól, hogy a birtokbavételt követően az előbb nevezett hatóságok a lefoglalt bűnjellet hatósági letétbe helyezik. Az R. I. fejezetének a címe „A bűnjelkezelés”, az alcíme pedig „A bűnjellet hatósági letétbe helyezése”. Nem általában vett letétről, hanem hatósági letétről rendelkezik a jogszabály, s nincs szó letevőről, a letétbe helyező maga a nyomozó, az ügyész vagy a bíró. Ez a hatósági intézkedés jegyzőkönyv készítésével kezdődik (R. 10. §), majd a hatósági személyként eljáró bűnjelkezelő a bűnjelket tételesen bevételezi és gondoskodik a megőrzésükről (R. 6. §). A jogszabály a bűnjel csomagolásának, őrzésének és kezelésének olyan részletes, mindenre kiterjedő szabályait tartalmazza, hogy a hatóság károkozás esetén legfeljebb csak a saját tevékenységétől független és elháríthatatlan okra hivatkozással mentesülhet.

A hatósági letétbe helyezésre nem alkalmas bűnjellet a hatóság az érdekelt őrizetében is hagyhatja, részletesen meghatározva a jogait és kötelezettségeit. Az érdekelt csak a hatóság engedélyével használhatja a bűnjellet (R. 2. §). Ha a bűnjel a hatósághoz vagy a bűnjelkezelőhöz terjedelmé, súlya, jellege, kezelésének vagy gondozásának szükségessége miatt nem szállítható be, bűnjellet költségek számítását díjazás ellenében a szakszerű kezelés feltételeivel rendelkező gazdálkodó szerv vagy egyéni vállalkozó őrizetbe és kezelésébe adható. Ebben az esetben is meg kell határozni az őrzési és kezelési kötelezettség módját, terjedelmét (R. 3. §, 9. §). A törvény részletesen szabályozza a lefoglalt dolog előzetes értékesítésének és elkobzásának (Be. 156. §), a lefoglalás megszüntetésének, kiadásának (Be. 155. §) és visszatartásának (Be. 157. §) szabályait.

A jogszabályi rendelkezésekből kétségtelenül arra a következtetésre lehet jutni, hogy a polgári jogi letét tartalmát adó jogviszony jellemzői alapvetően eltérnek a hatósági letét lényegét meghatározó jogi tényezőktől. A hatósági letétből következő őrzési, kezelési tevékenység, illetve a hatóságnak az erről való gondoskodása szorosan és el nem választható módon kapcsolódik a hatóság közhatalmi döntéséhez, a lefoglaláshoz. A kárfelelősség szempontjából is azonos és egységes a jogi megítélésük.

Más a helyzet, amikor a hatóság gazdasági társaságot vagy vállalkozót bíz meg az őrzéssel, vagy az őrzéssel együtt a kezeléssel. Polgári jogi megbízási vagy letéti szer-

ződés csak a kettőjük viszonyában jön létre. A kettőjük jogvitáját természetesen a Ptk.-nak az adott szerződés rendelkezései alapján szükséges elbírálni.

IV.

A kifejtett indokok alapján a jogegységi tanács a Bsz. 27. §-a, a 29. §-a (1) bekezdésének a) pontja és a 32. §-ának (4) bekezdése értelmében a rendelkező rész szerint határozott. Egyben azt is kimondta, hogy a PK. 42. számú állásfoglalás indokolásának eltérő irányítását nem tartja fenn.

Budapest, 2006. május 24.

Dr. Murányi Katalin s. k.,
a tanács elnöke

Dr. Uttó György s. k., *Angyalné dr. Demeter Judit s. k.,*
előadó bíró bíró

Dr. Horeczky Károly s. k., *Dr. Wellmann György s. k.,*
bíró bíró

Miniszteri tájékoztató

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
8002/2006. (K. V. Ért. 8.) KvVM
tájékoztatója**

az Európa Diplomával rendelkező területekről

1. Az Európa Tanács által adományozott Európa Diploma (a továbbiakban: Diploma) címmel rendelkező védett természeti területek a következők:

a) Ipolytarnóci Ősmeradványok Természetvédelmi Terület. Kiterjedése: 510,9189 hektár. Diplomája adományozásának éve 1995, következő megújításának éve 2010.

b) Szénás-hegycsoport. Kiterjedése: 1187,1302 hektár. Diplomája adományozásának éve 1995, következő megújításának éve 2010.

c) Tihanyi-félsziget vulkanikus képződményei. Kiterjedése: 671,8644 hektár. Diplomája adományozásának éve 2003, következő megújításának éve 2008.

2. Az 1. pont szerinti területek ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számait az 1–3. *mellékletek* tartalmazzák.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

1. sz. melléklet
a 8002/2006. (K. V. Ért. 8.) KvVM tájékoztatóhoz

***Az Ipolytarnóci Ősmeradványok
Természetvédelmi Terület
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai***

Helység	Hrsz.	Terület (ha)
Ipolytarnóc külterület	015/1	0,3136
Ipolytarnóc külterület	015/3	0,0419
Ipolytarnóc külterület	015/4	18,0963
Ipolytarnóc külterület	015/5	2,0979
Ipolytarnóc külterület	015/6	0,2541
Ipolytarnóc külterület	016	0,2997
Ipolytarnóc külterület	018	11,7882
Ipolytarnóc külterület	019	0,3273
Ipolytarnóc külterület	022	6,0478
Ipolytarnóc külterület	029	23,9731
Ipolytarnóc külterület	032/3	3,8300
Ipolytarnóc külterület	032/4	0,0205
Ipolytarnóc külterület	032/5	0,0575
Ipolytarnóc külterület	039	156,0126
Ipolytarnóc külterület	041/1	0,2693
Ipolytarnóc külterület	041/2	0,9150
Ipolytarnóc külterület	043	0,3457
Ipolytarnóc külterület	048	59,1593
Ipolytarnóc külterület	049/1	0,8218
Ipolytarnóc külterület	049/2	0,1172
Ipolytarnóc külterület	051	3,4734
Ipolytarnóc külterület	053	0,1784
Ipolytarnóc külterület	054	0,4974
Ipolytarnóc külterület	055	0,2320

Helység	Hrsz.	Terület (ha)
Ipolytarnóc külterület	056	0,0895
Ipolytarnóc külterület	057/2	89,6967
Ipolytarnóc külterület	058	0,5323
Ipolytarnóc külterület	059	0,8720
Ipolytarnóc külterület	060/3	32,7018
Ipolytarnóc külterület	061	1,0585
Ipolytarnóc külterület	062	4,4390
Ipolytarnóc külterület	063	10,0091
Ipolytarnóc külterület	064/2	11,4827
Ipolytarnóc külterület	065/2	40,4411
Ipolytarnóc külterület	066	0,1465
Ipolytarnóc külterület	067	0,1795
Ipolytarnóc külterület	068	9,8488
Ipolytarnóc külterület	069	0,0947
Ipolytarnóc külterület	070	14,6884
Ipolytarnóc külterület	071	1,5301
Ipolytarnóc külterület	077	0,9204
Ipolytarnóc külterület	080	2,4791
Ipolytarnóc külterület	081	0,5387

2. sz. melléklet
a 8002/2006. (K. V. Ért. 8.) KvVM tájékoztatóhoz

***A Szénás-hegycsoport
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai***

Helység	Hrsz.	Terület (ha)
Nagykovácsi	046/A	196,5184
Nagykovácsi	046/B	1,3957
Nagykovácsi	046/C	3,0400
Nagykovácsi	046/D	0,3026

Helység	Hrsz.	Terület (ha)	Helység	Hrsz.	Terület (ha)
Nagykovács	046/F	21,5845	Piliscsaba	070/B	60,3234
Nagykovács	046/G	11,2440	Piliscsaba	070/C	54,0000
Nagykovács	046/H	0,2430	Piliscsaba	083	51,5436
Nagykovács	046/J	2,0376	Pilisszentiván	025/2	0,4933
Nagykovács	046/K	3,7266	Pilisszentiván	030/1	10,7649
Nagykovács	046/L	3,2091	Pilisszentiván	030/2	0,0181
Nagykovács	047/A	192,2622	Pilisszentiván	031/1	100,7622
Nagykovács	047/B	2,9900	Pilisszentiván	031/2A	0,7157
Nagykovács	048	0,4625	Pilisszentiván	031/2B	0,4928
Nagykovács	049	0,5787	Pilisszentiván	032	6,2061
Nagykovács	050	0,8963	Pilisszentiván	033	0,3517
Nagykovács	051	1,0979	Pilisszentiván	058/A	3,6190
Nagykovács	052	14,8205	Pilisszentiván	058/B	1,9694
Nagykovács	053/1	0,3297	Pilisszentiván	059/2	0,1477
Nagykovács	054	3,0194	Pilisszentiván	061/A	10,6096
Piliscsaba	064/A	10,0000	Pilisszentiván	061/B	10,9894
Piliscsaba	064/B	27,0004	Pilisszentiván	067	0,3778
Piliscsaba	064/C	24,0000	Pilisszentiván	068	0,8569
Piliscsaba	065	1,2918	Pilisszentiván	069/3	5,7864
Piliscsaba	066/A	5,0000	Pilisszentiván	069/7A	41,9199
Piliscsaba	066/B	15,8933	Pilisszentiván	069/7B	0,3816
Piliscsaba	066/C	11,0000	Pilisszentiván	070	103,4067
Piliscsaba	067	0,5275	Pilisszentiván	072/1	2,6000
Piliscsaba	068/A	16,0000	Pilisszentiván	074/A	12,1972
Piliscsaba	068/B	44,5393	Pilisszentiván	074/B	0,1273
Piliscsaba	068/C	40,0000	Pilisszentiván	0100/2A	29,2626
Piliscsaba	069	1,8981	Pilisszentiván	0100/2B	0,2978
Piliscsaba	070/A	20,0000	Összes terület		1187,1302

***A Szénás-hegycsoport védőzónájának
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai***

Helység	Hrsz.	Terület (ha)
Nagykovácsi	040/ valamennyi alrészlet	6,0967
Nagykovácsi	042/ valamennyi alrészlet	54,4123
Nagykovácsi	043	0,4471
Nagykovácsi	045/1	3,1565
Nagykovácsi	045/22	0,6824
Nagykovácsi	045/23	0,0432
Pilisszentiván	069/10	0,3000
Pilisszentiván	069/9A	19,5119
Pilisszentiván	069/9B	3,0132
Pilisszentiván	071	12,2703
Pilisszentiván	072/2	8,4369
Pilisszentiván	073/valamennyi alrészlet	49,3829
Pilisszentiván	075	0,8168
Pilisszentiván	076/1	0,3045
Pilisszentiván	076/2	0,0798
Pilisszentiván	077	0,2617
Pilisszentiván	085/2	0,4065
Pilisszentiván	090	1,2369
Pilisszentiván	091/1	10,8372
Pilisszentiván	093	29,3711
Pilisszentiván	095/1	0,1208
Összes terület		201,1887

***3. sz. melléklet
a 8002/2006. (K. V. Ért. 8.) KvVM tájékoztatóhoz***

***A Tihanyi-félsziget vulkanikus képződményeihez
tartozó ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számok***

Helység	Hrsz.	Terület
Tihany	048/1	0,3160
Tihany	048/2	0,2998
Tihany	048/3	0,0385
Tihany	048/4	0,2874
Tihany	048/5	0,2721
Tihany	048/6	0,4191
Tihany	048/7	0,2076
Tihany	048/8	0,2278
Tihany	048/9	0,2261
Tihany	048/10	0,2725
Tihany	048/11	0,3480
Tihany	048/12	0,0489
Tihany	048/13	0,3068
Tihany	048/14	0,4307
Tihany	048/15	0,2044
Tihany	048/16	0,1796
Tihany	048/18	0,2424
Tihany	048/19	2,6470
Tihany	048/20	0,4435
Tihany	048/21	0,1200
Tihany	048/22	0,1470
Tihany	048/23	0,5282
Tihany	048/24	0,3062
Tihany	048/25	0,2158

Helység	Hrsz.	Terület	Helység	Hrsz.	Terület
Tihany	048/26	0,1129	Tihany	051/7	0,2992
Tihany	048/27	0,1129	Tihany	051/8	0,3812
Tihany	048/28	0,2036	Tihany	051/9	0,1933
Tihany	048/29	0,2306	Tihany	052	0,1481
Tihany	048/30	0,5588	Tihany	053/1	0,0900
Tihany	048/31	0,6266	Tihany	053/2	0,0254
Tihany	048/32	0,2165	Tihany	053/3	0,0649
Tihany	048/33	0,1719	Tihany	054	0,0466
Tihany	048/34	0,1708	Tihany	055/1	0,0130
Tihany	048/35	0,1230	Tihany	055/2	0,0113
Tihany	048/36	0,1198	Tihany	055/3	0,0765
Tihany	048/38	4,2968	Tihany	056	0,1319
Tihany	048/39	1,0861	Tihany	057/1	7,8054
Tihany	049/1	0,2956	Tihany	057/2	13,6933
Tihany	049/2	0,3028	Tihany	058/9	3,7354
Tihany	049/5	4,7159	Tihany	059	0,5738
Tihany	049/6	0,6518	Tihany	060	1,0772
Tihany	049/7	0,8577	Tihany	061/1	63,8864
Tihany	049/8	1,1872	Tihany	062	0,5255
Tihany	049/9	1,5465	Tihany	063	0,3343
Tihany	049/10	0,8616	Tihany	064	1,6678
Tihany	050	0,0957	Tihany	065/2	0,2284
Tihany	051/1	3,9771	Tihany	065/3	0,2501
Tihany	051/2	0,3189	Tihany	065/4	0,2507
Tihany	051/3	0,2162	Tihany	065/7	0,2404
Tihany	051/4	0,2638	Tihany	065/8	0,4504
Tihany	051/5	0,0751	Tihany	065/9	0,4503
Tihany	051/6	0,7690	Tihany	065/10	0,4507

Helység	Hrsz.	Terület	Helység	Hrsz.	Terület
Tihany	065/11	0,5736	Tihany	067/22	0,2140
Tihany	065/12	0,5745	Tihany	067/23	0,2173
Tihany	065/13	0,0995	Tihany	067/24	0,2159
Tihany	065/14	0,053	Tihany	067/25	0,2147
Tihany	065/15	0,5307	Tihany	067/26	0,1953
Tihany	065/16	2,0414	Tihany	067/27	0,2963
Tihany	065/18	5,6015	Tihany	067/28	0,2275
Tihany	065/19	17,4847	Tihany	067/29	0,1499
Tihany	065/20	0,0598	Tihany	067/30	0,6825
Tihany	065/21	0,7067	Tihany	067/31	0,2981
Tihany	066	0,1726	Tihany	067/32	0,2275
Tihany	067/2	0,2246	Tihany	067/33	0,0594
Tihany	067/3	0,2890	Tihany	067/34	0,1972
Tihany	067/4	2,4138	Tihany	067/35	0,1977
Tihany	067/8	0,1530	Tihany	067/36	0,1316
Tihany	067/9	0,1530	Tihany	067/37	0,1315
Tihany	067/10	0,2295	Tihany	067/38	0,1645
Tihany	067/11	0,2294	Tihany	067/39	0,1315
Tihany	067/12	0,2291	Tihany	067/40	0,1726
Tihany	067/13	0,2298	Tihany	067/41	0,2960
Tihany	067/14	0,2956	Tihany	067/42	0,2655
Tihany	067/15	0,1538	Tihany	067/43	0,2279
Tihany	067/16	0,1533	Tihany	067/44	0,1023
Tihany	067/17	0,1746	Tihany	067/45	0,1679
Tihany	067/18	0,0986	Tihany	067/46	0,2139
Tihany	067/19	0,1853	Tihany	067/47	0,1638
Tihany	067/20	0,1858	Tihany	067/48	0,1595
Tihany	067/21	0,1882	Tihany	067/49	0,1544

Helység	Hrsz.	Terület	Helység	Hrsz.	Terület
Tihany	067/50	0,1497	Tihany	072/8	0,2073
Tihany	067/51	0,1453	Tihany	072/9	0,4170
Tihany	067/52	0,1403	Tihany	072/10	0,4029
Tihany	067/54	0,1167	Tihany	072/11	0,2538
Tihany	067/55	0,1151	Tihany	072/12	0,4511
Tihany	067/56	0,1296	Tihany	072/13	0,6079
Tihany	067/57	0,1330	Tihany	072/14	0,2622
Tihany	067/58	0,0975	Tihany	072/15	0,2715
Tihany	067/59	0,1049	Tihany	073/2	14,8451
Tihany	067/60	0,1232	Tihany	073/3	0,0085
Tihany	067/61	0,1335	Tihany	074/8	0,9277
Tihany	067/62	0,1130	Tihany	074/9	0,7042
Tihany	068	0,2134	Tihany	075/4	0,1743
Tihany	070/6	2,0253	Tihany	075/6	0,3631
Tihany	070/7	0,1708	Tihany	075/7	0,4452
Tihany	070/8	0,1893	Tihany	075/8	0,0283
Tihany	070/9	0,1983	Tihany	075/9	0,3041
Tihany	070/10	0,1251	Tihany	075/10	0,1645
Tihany	070/11	0,1102	Tihany	075/11	0,3676
Tihany	070/12	0,6147	Tihany	075/12	0,3705
Tihany	071	0,0753	Tihany	075/13	0,2977
Tihany	072/1	0,4347	Tihany	075/14	0,3245
Tihany	072/2	0,6785	Tihany	075/15	0,2853
Tihany	072/3	0,4117	Tihany	075/16	0,1386
Tihany	072/4	0,4480	Tihany	075/17	0,5897
Tihany	072/5	0,2277	Tihany	075/18	0,1305
Tihany	072/6	0,2172	Tihany	075/19	0,2916
Tihany	072/7	0,183	Tihany	075/20	0,1956

Helység	Hrsz.	Terület	Helység	Hrsz.	Terület
Tihany	075/21	0,0555	Tihany	090	0,6025
Tihany	075/22	0,0680	Tihany	093/20	0,2148
Tihany	075/23	0,0294	Tihany	093/29	0,1102
Tihany	075/24	0,2640	Tihany	093/70	0,0673
Tihany	075/25	0,2802	Tihany	093/86	0,2431
Tihany	075/26	0,0657	Tihany	093/94	52,6026
Tihany	075/27	0,0841	Tihany	0104/3	60,3616
Tihany	075/28	0,0872	Tihany	0104/4	0,0540
Tihany	075/29	0,1570	Tihany	0104/5	0,1161
Tihany	076	0,0331	Tihany	0104/6	0,2489
Tihany	079	0,5307	Tihany	0105	0,2666
Tihany	080	0,2688	Tihany	0106/8	2,1421
Tihany	081	7,0367	Tihany	0107	0,1887
Tihany	082	0,0184	Tihany	0108/1	0,1566
Tihany	083/1	0,6403	Tihany	0108/2	0,2037
Tihany	083/2	0,1531	Tihany	0108/3	0,2013
Tihany	083/3	0,1044	Tihany	0108/4	0,2170
Tihany	083/4	0,0874	Tihany	0108/5	0,1963
Tihany	083/5	0,1983	Tihany	0108/6	0,2365
Tihany	083/6	0,1633	Tihany	0108/7	0,4623
Tihany	083/8	14,8759	Tihany	0109	0,0157
Tihany	084	0,2634	Tihany	0110/1	0,1661
Tihany	085	0,1804	Tihany	0110/2	0,2385
Tihany	086/1	0,975	Tihany	0110/3	0,2075
Tihany	086/2	0,0452	Tihany	0110/4	0,2002
Tihany	086/3	0,0290	Tihany	0110/5	0,2064
Tihany	087	45,8945	Tihany	0110/6	0,0793
Tihany	089/2	0,1261	Tihany	0110/7	0,0366

Helység	Hrsz.	Terület	Helység	Hrsz.	Terület
Tihany	0111/9	0,2114	Tihany	0113/27	0,0426
Tihany	0111/23	0,0502	Tihany	0113/28	0,1833
Tihany	0111/35	0,0361	Tihany	0113/29	0,1844
Tihany	0111/39	10,1467	Tihany	0113/31	0,3939
Tihany	0112/1	0,2812	Tihany	0113/32	0,3158
Tihany	0112/2	0,2066	Tihany	0113/33	0,3122
Tihany	0112/3	0,1970	Tihany	0113/34	0,3029
Tihany	0112/4	0,3916	Tihany	0113/35	0,3014
Tihany	0112/5	0,4339	Tihany	0113/36	0,2966
Tihany	0112/6	0,4937	Tihany	0113/37	0,2997
Tihany	0112/7	0,8966	Tihany	0113/38	0,2958
Tihany	0112/8	0,0790	Tihany	0113/39	0,2946
Tihany	0112/9	0,3189	Tihany	0113/40	0,4144
Tihany	0112/10	0,1630	Tihany	0113/41	0,5037
Tihany	0112/11	0,2028	Tihany	0113/42	0,3524
Tihany	0112/12	0,3963	Tihany	0113/43	0,3495
Tihany	0112/13	0,4607	Tihany	0113/44	0,3117
Tihany	0112/14	1,5277	Tihany	0113/45	0,3141
Tihany	0113/17	0,0791	Tihany	0113/46	0,3231
Tihany	0113/18	0,0706	Tihany	0113/47	0,3655
Tihany	0113/19	0,0853	Tihany	0113/48	0,3342
Tihany	0113/20	0,0509	Tihany	0113/49	0,3179
Tihany	0113/21	0,2206	Tihany	0113/50	0,3147
Tihany	0113/22	0,1085	Tihany	0113/51	0,3150
Tihany	0113/23	0,0894	Tihany	0113/52	0,3896
Tihany	0113/24	0,0702	Tihany	0113/53	0,3301
Tihany	0113/25	0,0952	Tihany	0113/54	0,5373
Tihany	0113/26	0,1628	Tihany	0113/55	0,3871

Helység	Hrsz.	Terület	Helység	Hrsz.	Terület
Tihany	0114	0,0737	Tihany	0115/77	0,3132
Tihany	0115/37	1,7834	Tihany	0115/78	0,3024
Tihany	0115/38	0,3016	Tihany	0115/79	0,3139
Tihany	0115/39	0,2990	Tihany	0115/80	0,3181
Tihany	0115/40	0,2506	Tihany	0115/81	0,3200
Tihany	0115/41	0,1640	Tihany	0115/82	0,3219
Tihany	0115/42	0,1476	Tihany	0115/83	0,3204
Tihany	0115/43	0,3440	Tihany	0115/84	0,3289
Tihany	0115/44	0,2604	Tihany	0115/85	0,3259
Tihany	0115/45	0,1144	Tihany	0115/86	0,1662
Tihany	0115/46	0,1476	Tihany	0116	0,3185
Tihany	0115/47	0,1084	Tihany	0117/2	0,6383
Tihany	0115/48	0,1280	Tihany	0117/3	0,4258
Tihany	0115/49	0,1204	Tihany	0117/20	0,4053
Tihany	0115/50	0,1564	Tihany	0117/21	0,3328
Tihany	0115/64	0,3265	Tihany	0117/22	0,3206
Tihany	0115/65	0,3261	Tihany	0117/23	0,3555
Tihany	0115/66	0,3339	Tihany	0117/24	0,4562
Tihany	0115/67	0,3284	Tihany	0118	0,1039
Tihany	0115/68	0,3288	Tihany	0119/1	0,1612
Tihany	0115/69	0,3335	Tihany	0119/2	0,0952
Tihany	0115/70	0,3225	Tihany	0119/3	0,0646
Tihany	0115/71	0,3289	Tihany	0119/4	0,1242
Tihany	0115/72	0,3165	Tihany	0119/5	0,1547
Tihany	0115/73	0,3220	Tihany	0119/6	0,1677
Tihany	0115/74	0,3100	Tihany	0119/7	0,1557
Tihany	0115/75	0,4060	Tihany	0119/8	0,1381
Tihany	0115/76	0,3593	Tihany	0119/9	0,1827

Helység	Hrsz.	Terület	Helység	Hrsz.	Terület
Tihany	0119/10	0,1856	Tihany	0122/3	0,1800
Tihany	0119/11	0,1750	Tihany	0122/4	0,1742
Tihany	0119/12	0,3477	Tihany	0122/6	0,1501
Tihany	0119/13	0,1676	Tihany	0122/7	0,0922
Tihany	0119/14	0,1717	Tihany	0122/8	0,0820
Tihany	0119/15	0,3887	Tihany	0122/9	0,1017
Tihany	0119/16	0,2274	Tihany	0122/10	0,0931
Tihany	0119/17	0,2532	Tihany	0122/11	0,0986
Tihany	0119/18	0,2838	Tihany	0122/12	0,0967
Tihany	0119/19	0,1600	Tihany	0122/13	0,2175
Tihany	0119/20	0,1764	Tihany	0122/14	0,2182
Tihany	0119/21	0,3836	Tihany	0122/15	0,6631
Tihany	0120/15	0,3118	Tihany	0122/16	0,0229
Tihany	0120/16	0,5351	Tihany	0122/17	0,1728
Tihany	0120/17	0,4252	Tihany	0122/18	0,1729
Tihany	0120/18	0,3040	Tihany	0122/19	0,1736
Tihany	0120/19	0,3131	Tihany	0123	0,0337
Tihany	0120/20	0,3118	Tihany	0124/1	0,1853
Tihany	0120/21	0,4112	Tihany	0124/2	0,2220
Tihany	0120/22	0,3762	Tihany	0124/3	0,2019
Tihany	0120/24	0,3640	Tihany	0124/4	0,2674
Tihany	0120/25	0,3700	Tihany	0124/5	0,0824
Tihany	0120/26	0,4257	Tihany	0124/6	0,2573
Tihany	0120/27	0,2776	Tihany	0124/7	0,0981
Tihany	0120/28	0,1880	Tihany	0124/8	0,3037
Tihany	0121	0,0429	Tihany	0124/9	0,1054
Tihany	0122/1	0,2914	Tihany	0124/10	0,6266
Tihany	0122/2	0,1818	Tihany	0124/11	0,1328

Helység	Hrsz.	Terület	Helység	Hrsz.	Terület
Tihany	0124/12	0,1824	Tihany	0125/16	27,2052
Tihany	0124/13	0,1808	Tihany	0126/1	0,3371
Tihany	0124/14	0,1903	Tihany	0126/2	0,1807
Tihany	0124/15	0,2313	Tihany	0126/3	0,1802
Tihany	0124/16	0,2509	Tihany	0126/4	0,2519
Tihany	0124/17	0,3818	Tihany	0126/5	0,1796
Tihany	0124/18	0,1936	Tihany	0126/6	0,1795
Tihany	0124/19	0,6734	Tihany	0126/7	0,1791
Tihany	0124/20	0,2717	Tihany	0126/8	0,1794
Tihany	0124/21	0,4972	Tihany	0126/9	0,1788
Tihany	0124/22	0,2569	Tihany	0126/10	0,2505
Tihany	0124/23	0,2480	Tihany	0126/11	0,3215
Tihany	0124/24	0,5045	Tihany	0126/12	0,3214
Tihany	0124/25	0,4933	Tihany	0126/13	0,6427
Tihany	0124/26	0,2646	Tihany	0126/14	0,1783
Tihany	0124/27	0,2885	Tihany	0126/15	0,1785
Tihany	0124/28	0,3022	Tihany	0126/16	0,3817
Tihany	0124/29	0,2675	Tihany	0126/17	0,5711
Tihany	0124/30	0,1545	Tihany	0126/18	0,1913
Tihany	0124/31	0,1581	Tihany	0126/19	0,2313
Tihany	0124/32	0,3266	Tihany	0126/20	0,2328
Tihany	0124/33	0,2227	Tihany	0126/21	0,1998
Tihany	0124/34	0,2196	Tihany	0126/22	0,1999
Tihany	0124/35	0,1755	Tihany	0126/23	0,1999
Tihany	0124/36	0,2066	Tihany	0126/24	0,1999
Tihany	0124/37	0,4103	Tihany	0126/25	0,1998
Tihany	0124/38	0,4065	Tihany	0126/26	0,1999
Tihany	0124/39	0,0658	Tihany	0126/27	0,1998

Helység	Hrsz.	Terület	Helység	Hrsz.	Terület
Tihany	0126/28	0,2000	Tihany	0128	0,2502
Tihany	0126/29	0,1998	Tihany	0129	13,3874
Tihany	0126/30	0,1999	Tihany	0130/1	0,5756
Tihany	0126/31	0,2000	Tihany	0130/2	0,5757
Tihany	0126/32	0,1999	Tihany	0130/3	0,3841
Tihany	0126/33	0,1999	Tihany	0130/4	0,3841
Tihany	0126/34	0,1998	Tihany	0130/5	2,0862
Tihany	0126/35	0,1999	Tihany	0131	0,0756
Tihany	0126/36	0,1999	Tihany	0132/1	2,3563
Tihany	0126/37	0,1994	Tihany	0132/3	0,3888
Tihany	0126/38	0,1994	Tihany	0132/4	0,1897
Tihany	0126/39	0,1995	Tihany	0132/5	0,3276
Tihany	0126/40	0,2000	Tihany	0132/6	0,0141
Tihany	0126/41	0,2000	Tihany	0132/7	1,0377
Tihany	0126/42	0,2000	Tihany	0132/8	1,0372
Tihany	0126/43	0,2000	Tihany	0132/9	1,0376
Tihany	0126/44	0,2000	Tihany	0132/10	1,0375
Tihany	0126/45	0,2000	Tihany	0132/11	1,0375
Tihany	0126/46	0,2000	Tihany	0132/12	1,0375
Tihany	0126/47	0,2000	Tihany	0132/13	1,0373
Tihany	0126/48	0,1999	Tihany	0132/14	1,0372
Tihany	0126/49	0,2000	Tihany	0132/15	1,0376
Tihany	0126/50	0,2000	Tihany	0132/16	1,0374
Tihany	0126/51	0,2001	Tihany	0132/17	1,0374
Tihany	0126/52	0,2002	Tihany	0132/18	1,0377
Tihany	0126/53	0,3107	Tihany	0132/19	1,0374
Tihany	0126/54	0,6925	Tihany	0132/20	1,0373
Tihany	0127	0,3961	Tihany	0132/21	1,0376

Helység	Hrsz.	Terület
Tihany	0132/22	1,0376
Tihany	0133	33,2357
Tihany	0134	0,0792
Tihany	0135/1	2,4108
Tihany	0135/2	13,9315
Tihany	0135/3	1,0318
Tihany	0136/1	32,7198
Tihany	0136/4	0,0328
Tihany	0136/5	0,1521
Tihany	0136/6	0,3616
Tihany	0136/7	0,4018
Tihany	0136/8	0,2797
Tihany	0137	0,7441
Tihany	0138/1	0,1568
Tihany	0138/2	47,9915
Tihany	0138/3	0,0692
Tihany	0139/3	2,2559

kei elnyerték a „környezetbarát csomagolás” védjegy-használati jogot:

HOK-PLASTIC
Műanyaggyártó és Kereskedelmi Kft.
 (6782 Mórahalom, VI. ker. 23.)
„NOR-X lebomló adalékanyagot tartalmazó
bevásárló táskák.”

A pályázatok értékelése a termékek alábbi előnyös környezeti tulajdonságait emelte ki:

- biológiai úton lebomlanak;
- a települési szilárd hulladéklerakók terhelését csökkentik;
- a lebomlás során nem keletkeznek mérgező anyagok.

Cikkek, tanulmányok

Adalékok a természetvédelmi és a környezetjog történetéhez

1. A természetvédelmi jog gyökerei: az erdőjog kezdetei

1.1. Bevezetés

A római XII táblás törvényekben (i. e. 451–449.) megjelenő actio de arboribus a történelem talán első környezetjogi szabálya. Itt nem a fa, mint természeti érték számított, hanem a fa, mint a magántulajdon tárgya. A 19. század előtt nem beszélhetünk valódi környezetvédelemről, és a 20. század (századforduló) előtt természetvédelemről. A környezetvédelem a nemzeti jogalkotásban látott először napvilágot, mely a védett tárgykör természetével magyarázható. Azon belül a magánjogban. Míg a természetvédelem a nemzetközi közjogban jelenik meg először, s csak később (nem sokkal – néhány évtizeddel – később) kerül át a nemzeti jogalkotásba. Ez a természeti értékek (ritka állatfajok, bálnák vadászatának korlátozása...) védelmével magyarázható.

1.2. Az erdőjog kezdetei Franciaországban

1219-ből, a Kapeting uralkodók idejéből származik a legrégebbi francia földi erdőrendelet. A Villers-Cotterets-i erdővel kapcsolatban ruházta fel az erdőöröket igazság-

Közlemény

**A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
 Környezetbarát Termék Közhasznú Társaság
 közleménye
 környezetbarát termék minősítésről**

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Környezetbarát Termék Közhasznú Társasága közli, hogy a környezetvédelmi és vízügyi miniszter döntése alapján 2006. június 29-én a következő gyártó „bevásárló táska” termé-

szolgáltatói jogkörrel, a fakereskedők illegális fakivágásainak visszaszorítására.

Fokozatosan kialakították az Eaux et Forêts (Vizek és Erdők) királyi adminisztrációját. VI. Fülöp uralkodásától kezdve az erdők, mint közkincs védelme akcentuálódik. VI. Fülöp francia király 1346. május 29-i rendeletében, az Ordonnance de Brunoy-ban úgy rendelkezett, hogy nem ad ki a kezéből több szolgalmi, használati jogot. Az Eaux et Forêts ügynökei rendszeresen vizsgálták az erdők területén; ellenőrizték a királyi vagyonnal kapcsolatos esetleges visszaéléseket. V. Károly az 1376. évi Ordonnance de Melun-ben vetette meg a későbbi 1669. évi ordonnance alapjait.

Eleinte az erdőjog a mintegy 200 ezer hektárnyi királyi erdőterületet volt hivatott védelmezni. A százéves háború alatt a fakitermelés visszaszorult. Ez természetesen kedvezően hatott a természetre.

A 15. században ismét megerősödő erdőhasználat kedvezőtlen mechanizmusait I. Ferenc és II. Henrik rendeleteik sorában kísérelték meg visszafogni. Mégis, rendelkezéseik többsége monarchikus szemszögből a királyi vadászokat, a király magántulajdonát próbálta védeni.

1516 és 1518 között megvetették a francia büntetőjogi erdővédelem alapjait. Abus et dégradations des forêts (az erdők pusztítása, kíméletlen igénybevétele) elnevezés alatt futottak azok a törvényi tényállások, melyeket pénzbüntetéssel rendelt szankcionálni az udvar.

1520-ban annak érdekében, hogy Párizst elegendő fűtőfával láthassák el, a magántulajdonban lévő erdőkhez kapcsolódó használati jogokat is korlátozták. 1537-ben pedig a parlamentek ellenőrzési jogköre alá vetették az egyházi és világi gazdálkodó tulajdonosok szálerdeiből származó fakereskedelmet. Az 1566. évi Moulins-i Edictum értelmében a korona erdeit tilos volt elidegeníteni.

A 17. század elején különösen megnőtt a fakivágás, s csak 1669-ben sikerült egy, az egész országra kiterjedő királyi ordonnance-ot hozni. Az 1669. augusztus 13-i rendelet XIV. Lajos egyik legnagyobb szabású jogszabálya volt. Az uralkodó rendelete nyomán az Eaux et Forêts közigazgatás megújult az egész országra kiterjedően. Az erdővédelmi hatóság mind büntetőjogi, mind pedig polgári jogi hatáskörre tesz szert. Az okok már ismertek: tengerhajózás, kereskedelem, ipar és csupa más, sok-sok faanyagot igénylő működési terület. A vadászat és a belvízi hajózás felett is ez az államigazgatási szerv őrködött. A király erdei itt is előnyt élveztek. Az uralkodó számára kedvezően járt el az Eaux et Forêts. Ami viszont az egyház, illetve egyéb, magánszemélyek tulajdonában lévő erdőségeket illette, itt erős kontroll érvényesült: minden komolyabb fakitermelés előzetes állami engedélyhez volt kötve. Bonyos minimális vágásérettségi kort be kellett tartani. A 10 esztendősnél fiatalabb fák kivágását tiltották. A király hivatalnokai ellenőrző látogatásokat tettek az erdőkben, a szabályok betartatása végett. A községek erdeinek mintegy negyede különleges státuszt élvezett (rezervátum), és kizárólag uralkodói pátensben kaphattak engedélyt ezeken

a területeken a fakivágásra. A fakitermelés csak a talaj jó termőképességének fenntartása mellett volt realizálható. A talaj humusztartalmának, ásványi kincseinek megfelelő konzerválása nélkül nem létezik fenntartható fejlődés. Az 1669. évi ordonnance különleges jelentősége éppen ebben rejlik. Sajnálatos módon éppen az érintett ordonnance végrehajtási deficite lett az erdővédelmi gondok eredője. A nagyurak magánterületein igen nehéz volt a király hivatalnokainak ellenőrzést gyakorolni. A szuverén uraságok, illetve a termelőközösségek összefogtak az ordonnance kijátszására, és csak nagyjából hatvan esztendővel annak promulgálása után kezdték igazán komolyan venni. A rendelet egyik fő hibája abból eredt, hogy azt a párizsi tölgyerdőre szabták, tehát csak a párizsi-medencére és más síkságok erdeire volt alkalmazható. Ami a rendelet büntetőjogi vonatkozásait illeti, azokat azért nem lehetett kivitelezni, mert éppen a coutume-ökkel (észak-franciaországi szokásjog) ütköztek.

Mivel az Eaux et Forêts közigazgatási szervén kívül a tengerészeti hatóságok is befoly(hat)tak az erdőigazgatás gyakorlásába, egységes szervezetrendszer helyett folytonos hatásköri vitákban örlődtek fel a lényegi problémák. XVI. Lajos fizikokratái az erdők privatizációja mellett törektek lándzsát. Ez pedig nem kedvezett a hosszútávon tervezhető erdőgazdaságnak, végső soron az erdők védelmének. Az állam szerepének háttérbe szorulása a vadkapitalizmus csíráiban nem biztosított kedvező légkört az erdővédelem ügyének. Egy 1766. évi királyi rendelet értelmében 15 esztendei adómentességet élveztek a letarolt erdőterületek.

A francia forradalom harcot vívott a köztulajdon ellen, így részesítve előnyben a fakitermelés magánkézbe adását, mely azután az erdős területek ellenőriz(het)etlen kizsákmányolásához vezetett. Az 1669. évi ordonnance az 1791. szeptember 4-i törvényben abrogálódott. E jogszabály 6. cikkelye értelmében a magántulajdonban lévő erdőségekben az erdőfelügyelők nem gyakorolhattak többé adminisztratív jogokat. Az erdőtulajdonos szabadon rendelkezhetett erdejével. A cahier de doléance-nak nevezett nemzetgyűlési panaszfüzetekben feljegyzett igényeknek megfelelően az egyházi vagyont elaprózták, magánosították. Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés 1790. augusztus 6-i és 23-i dekrétumai a nagyobb erdőségeket, mint nemzeti vagyont nem engedték elidegeníteni. A Code Civil la propriété est le droit de jouir et de disposer... kezdetű ismert tulajdonjogi szabálya aláhúzta az eddigieket, s egyértelműen magánjogi korlátok közé szorítja az erdőterületekhez kapcsolódó jogokat és kötelezettségeket. Csak az 1803. április 29-i (9 floréal an XI) törvény vezeti vissza a francia jogrendbe a magántulajdonban lévő erdőségek iratásának közjogi ellenőrzését. A Bourbonok restaurációja 1814-ben újabb erdő-eladásokat hoz: Louis báró eltörli a közvagyon képező erdőségek elidegenítési tilalmát, hogy így kísérelje meg rendbe hozni a fiscus hiányát. Az 1817. március 25-i törvény 145. cikkelye az erdőnek mint az állam magánvagyonának elidegenítését az állam kizáróla-

gos jogává nyilvánította, és ezzel visszatértek az 1669. évi ordonnance idejéhez.

1824-ben megnyitja kapuit az Eaux et Forêts iskola, majd az 1827. május 21-i Erdőtörvény (Code forestier) – mely az 1669. évi ordonnance-tól a forradalmi idők törvényhozásáig keletkező jogszabályhalmazt foglalta össze – megszabja a korai modern erdőjog alapjait: la conservation des forêts est l'un des premiers intérêts des sociétés... (az erdők megmentése minden társadalom egyik legfőbb érdeke...). Az erdőkkel kapcsolatos bűncselekményeket a kódex a rendes bíróságok hatáskörébe utalta. A községek erdeit az állami erdőségekkel egyetemben a közigazgatás szigorú ellenőrzése alá vonta. Ezzel az erdővédelmi büntetőjog és az erdőjogi közigazgatás végleg elválík egymástól. Újra primér jelentőséget kap a szálerdők szaporítása. A magántulajdonban lévő erdőségekre nézvést azonban csak az Erdőtörvény 219. cikkelyében foglalt bejelentési kötelezettség jelentett közjogi korlátot. 1859. június 18-án születik meg a magánerdők kifejezett engedély nélküli irtását tiltó törvény Franciaországban. A 20. cikkely a magyarországi I. Erdőtörvényben is fellelhető módon, de már a mintaként szolgáló osztrák Reichsforstgesetz is időben megelőzve az erdővédelem legfőbb indokaként a talaj erodálódásának kiküszöbölését jelöli meg: védeni kell az erdőt, mert az megóvjá a talajt a vízmosásoktól, a szélről, fagytól stb. Tehát a közérdek a vágási engedély meg nem adásában manifesztálódik.

A Második Birodalom 1860. július 28-i törvénytörvényének célja volt, hogy a közérdeket fölébe helyezze a magánérdek védelmének. A hegyi legeltetést végzők munkájuk korlátját látták az így kialakult jogi helyzetben. Önmagában a hegyek védelme nem számított volna elegendő indoknak a fakivágások korlátozására, ám amennyiben a talaj védelme megkívánta, a közigazgatás megtilthatta a fakivágást. Az 1864. június 8–11-i törvény tovább pontosította a jogi szituációt. A letarolt területek befűvesítése helyett a közigazgatási hatóság elrendelhetett visszaerdősítést is (1–2. cikkely). A lakosság mindebben a gazdasági fejlődés gátját látta.

A Harmadik Köztársaság alatt Franciaországban megerősödött az erdővédelem. Az 1882. április 4-i törvény a lepusztított hegyvidékek szanálásáról rendelkezett, míg az 1913. július 2-i törvény, a loi Audiffred értelmében önkéntes kötelezettségvállalással – ma úgy mondanánk egy ilyen helyzetben, hogy közigazgatási szerződés keretei között – magánerdő-tulajdonosok is alávehették magukat az erdőjogi közigazgatásnak. 11 700 hektár került így a közigazgatás látókörébe.

Az I. világháborút követően az erdővédelem terepében a közhatalom voluntarista álláspontra helyezkedik; főleg az észak-keleti országrészben hajtanak végre jelentős erdősítéseket. Az 1922. április 28-diki törvény a véderdőről rendelkezett; kiterjedt hegyvédelmi programot hordozott. A lavinák, víz- és szélerózió (főleg homokos területeken) elleni védekezés, a hegyek-lankák megmentése a jövő generációk számára megfelelő kártalanítás mellett be-

avatkozást engedett a közjog számára a magántulajdonban lévő erdőterületeken. A kapcsolódó tulajdonosi jogosítványok korlátozása, szigorú előírások, szigorú szankciók alkalmazása megfelelő anyagi ellentételezéssel párosult.

A mai francia adótörvény 1370. cikkelyének felelt meg a loi Sérot-ként emlegetett, 1930. április 16-i törvény 15. szakasza, mely adójogi kedvezményeket biztosított azoknak, akik az erdővédelmi közjogi normákat precízen betartották. Ezzel próbálták erdővédelemre ösztönözni a lakosságot. Az 1959. december 28-i törvény 59. szakasza, az ún. Monichon-féle törvénytörvény módosítás további adókedvezményeket helyezett kilátásba az erdőjogszabályokat betartók számára. Míg eredetileg a visszterhes tulajdonátörházási ügyletek esetén az összeg háromnegyede mentesült az adófizetési kötelezettség alól, az utóbbi módosítás már a nem visszterhes jogügyletekre – ajándékozás, öröklés stb. – is kiterjesztette ezt a kedvezményt. Astie a Revue juridique de l'environnement lapjain 1978-ban kifejtett gondolataiban úgy látta, hogy akár egyetlenegy emberöltő alatt végbemehet Franciaország erdeinek „kiárusítása” (ASTIE, p. 37).

Az 1934. július 20-i törvény 4. cikkelye értelmében minden bevetett, fásított földterület mentesült a fásítás első harminc évében az ingatlanadó alól.

1946 óta olyan támogatási rendszerrel próbál a francia állam a magánkézben lévő erdők helyzetén lendíteni, mely kölcsönt és szubvenciót biztosít a költségvetésből, a Crédit agricole (agrárbank) speciális kölcsönöket folyósít. Valamint az 1946-ban létrehozott Nemzeti erdőalapból (Fonds forestier national) is hasonlóképpen támogatja az állam a magántulajdonú erdők fejlesztését. Ez utóbbi forrás révén 1947 és 1971 között mintegy másfél millió hektárra nőtt az erdőterületek nagysága Franciaországban. Az 1963. augusztus 6-i törvény a 25 hektárnál nagyobb erdők tulajdonosait a magánerdők igazgatására létrejött központ által meghatározott irányelvek betartására kötelezte. Az 1985. december 4-i törvény szerint csak azok a magánerdő-tulajdonosok kaphatnak állami támogatást, akik bizonyítják, hogy az állam által meghatározott elvek mentén haladva, megfelelő gazdálkodást folytatnak, és nem áll szándékukban feldarabolni-elaprózni erdeiket [2. cikkely (2) bekezdés].

A városfejlesztés jogi keretei között igazán csak az 1960-as-1970-es évektől jelenik meg fő szempontként az erdővédelem. Valójában már az 1914. március 14-i törvény a tízezer vagy annál több lakossal bíró települések számára előírta, hogy városfejlesztési terveikben a lakosság egészséges emberi környezetének megteremtése érdekében fásított területeket, parkokat létesítsenek. Az ezt a jogszabályt kiegészítő 1924. július 19-i törvény értelmében a polgármester, vagy annak hiányában a prefektus a megyei bizottság (commission départementale) javaslata alapján megtilthatta lakóépületek létesítését, amennyiben az például hátrányosan érint erdős területeket. 1935-ben regionális urbanisztikai terveket készítettek, és a közmunkák, a föld termősitése, valamint a lakóépületek felhúzása

a prefektus engedélyéhez volt kötve. Ezen engedély megadásának feltétele, hogy az említett tevékenységek összhangban álljanak a területi városfejlesztési tervvel. 1 hektárnál nagyobb terület esetén a belügyminiszter a területi bizottság és az érintett megyék prefektusainak véleményezése alapján dönt az engedély tárgyában. Az 1943. június 15-i urbanisztikai törvény mindezt megerősíti: csak minimum húsz nappal azt követően szabad megkezdeni a fakivágást, hogy a munkálatok tervét a prefektushoz eljuttatták; így elegendő idő marad, hogy megvizsgálhassák, mennyiben felel meg a területi városfejlesztési tervnek. Mindezek jelzik, hogy az urbanisztika per tangentem bár, de foglalkozott az erdővédelemmel már az V. Köztársaság kikiáltása előtt is. Mégis, igazán csak 1958-tól beszélhetünk róla, amikor nagyüzemben fogtak hozzá a városfejlesztési tervek végrehajtásához. 1961-ben országos szinten törvényileg rendezték az urbanisztikai kérdéseket, és az állam komoly területfejlesztési, erdő- és környezetvédelmi politikát indított útnak a gyakorlatban. Nagyvárosok – így Párizs – területén igyekeztek visszaszerezni az erdős területeket, foltokat az állam tulajdonába, hogy parkokat, pihenőterületeket létesítsenek. Így sikerült megvédeni a még fennmaradó erdők jó részét. Az Erdőtörvény is bizonyos revízióra került e politika részeként.

Csakúgy mint hazánkban, Franciaországban is elsősorban kukoricatermesztéshez (melyben az ország hazánkkal együtt Európában az élen járt és jár ma is) kerestek az első világháború kezdetétől újabb és újabb mezőgazdaságilag megművelhető földeket. Földspekulációk áldozatává váltak az erdők, hiszen ekkor még az államigazgatáshoz bejelentett fakivágást csak kifejezett ellenindokkal tilthatta meg a hatóság. Így legtöbbször nem adtak efféle indokot, vagy egyszerűen a válaszási határidő leteltével automatikusan megkezdődhettek a fakivágások, mintegy a hatóság hallgatolagos jóváhagyása mellett. Maga az állam is jelentős nagyságú területeket ragad el építkezési céllal a meglévő állami erdőállományból. Az 1969. december 24-i törvény értelmében a fakivágás államigazgatási engedélyhez kötött, melyet kizárólag a miniszter és a Conseil d'État (közigazgatási legfelsőbb bíróság) javaslata alapján tagadhat meg. Míg az Erdőtörvény eredeti 311-3. szakasza értelmében az állam mindössze Franciaország erdeinek megóvásával, az ivóvíz-ellátás szempontjaival mint közérdekkel, illetve a lejtős, erózióknak kitett földterületek védelmével indokolhatta az engedély meg nem adását, az 1969. évi új jogszabály már az érintett terület biocönózisának megóvását, majd 1976-tól a lakókörnyezet védelmét (le bien-etre de la population) is lehetséges indokként jelöli meg. Mindehhez járult a Conseil d'État jogértelmező-jogmagyarázó tevékenysége, mely a gyakorlat talaján is megteremtette a jogszabály végrehajthatóságát. Fakivágás esetén az érdekelt félnek fizetnie kell. Ez alól azonban mentesülhet bizonyos, törvény által meghatározott esetekben. (Az 1985. december 4-i törvény bővítette a kivételek körét.)

1.3. A magyarországi erdőjog történetéből

A faizás azt a haszonvételt jelentette, mely az úrbéreseket a földesúr erdejében illette meg. Az úrbériség megszüntetése ezt a haszonvételt nem érintette (1848. évi IX. törvénycikk). Mindezeknek a haszonvételeknek a számbavételével kellett meghatározni azt az erdőterületet, amely a volt úrbéresesek közös erdejeként a földesúr erdejétől elkülönítendő volt. De számításba kellett venni azokat a viszonyszolgáltatásokat is, melyekkel a faizási haszonvételek fejében az úrbéresesek a földesúrnak tartoztak (favágás, ölfahordás). Bizonyos böngészési joggal is bírtak az úrbéresesek. Az 1935. évi IV. tc. 3. §-a kimondta, hogy a volt úrbéresesek közös erdeire is az Erdőtörvény hatálya terjedt ki. (A közös úrbéri legelőkre ellenben nem.) Ha mégis vita keletkezett, a földművelésügyi miniszter hatáskörébe tartozott annak eldöntése.

Az 1852. évi osztrák Reichsforstgesetz másaként keletkezett 1879. évi XXXI. törvénycikk az Erdőtörvény elnevezést viselte. Mint az 1. § deklarálja, az erdők használatát és kezelését mások jogainak épentartása mellett csak az e törvényben írtak korlátozzák. Hangsúlyos a magántulajdon szentsége, védelme, ám a közjog is kiemelt szerepet kap. A fejlődés hasonlatos a Franciaországihoz. E jogszabály hatálybalépése előtt a kiegyezés előtt keletkezett osztrák pandantörvény volt érvényben az okkupált Magyarországon. Az 1879. évi XXXI. tc-et az 1935. évi IV. tc. egészítette ki, mely már az Erdő- és természetvédelemről elnevezést viselte. Ez utóbbi jogszabály nagymértékben az 1879. évre épül, csak azt nagy mennyiségű friss törvényszöveggel egészíti ki. Az 1935. évi ún. II. Erdőtörvény tehát az

I. Erdőtörvény revíziója nyomán, a kor követelményeihez igazodva került megfogalmazásra és gyakorlati alkalmazásra.

Az 1935. évi IV. tc., a II. Erdőtörvény 19. szakasza szerint minden erdőtulajdonos köteles tőle telhetően óvni és védelmezni erdejét emberek, állatok, különösen rovarok, élősködő- és gyomnövények károsításától. Az elemi csapásoktól való védelmezés természetesen kizárólag a meteorológiai mérésekkel előre látható csapásokra terjedhet ki, hiszen a többi ma is vis maiornak minősülne.

Az 1935. évi második erdőtörvény külön címszó alatt, de egy jogszabályban szabályozta a természet- és erdővédelmet. 1961-től a természet és az erdők védelme külön-külön jogszabályban került szabályozásra hazánkban.

A francia esetben látott adókedvezmény már a hazai I. Erdőtörvényben is megjelenik. A 2. § értelmében adómentesség, vagy a viszonyokhoz mérten adókedvezmény vonatkozott a hegyoldalakon védőerdő-funkciót betöltő magántulajdonú erdős területekre, melyek a vízmosságok, kő- és hógörgetegek ellen jelentettek természetes védelmet. A hiba csak az volt, hogy az I. Erdőtörvény kihirdetését követően 5 esztendő állt a földművelésügyi, ipari és kereskedelmi miniszter rendelkezésére, hogy a tulajdonos és a közigazgatási bizottság meghallgatásával ezeket az erdő-

területeket kijelölje, és az adómentesség, illetve kedvezmény csak a kijelölés időpontjától kezdődően illette meg a tulajdonost. A

4. szakasz szerint a futóhomokot visszatartó erdős területeken a fakivágás tilos volt. Továbbá a fölösleges irtás megakadályozására a mezőgazdasági művelésre amúgy sem alkalmas talajon álló erdőt sem volt szabad kivágni. Ez szintén a korabeli francia jogalkotásra emlékeztet (lásd: 1.2. alfejezet!). A mezőgazdasági művelés elterjedése, az agrártermelés szükségessége jelentette Franciaországban is az erdőkre nézve a legfőbb veszélyt az első világháború körüli időkben. Az éhínség nemcsak a Föld elmaradottabb részeit fenyegette – a háborúzó államok háttérországában kellett megtermelni a hadviselők élelmezését. Mindez igen nagy károkat okozott a „fejlett világ” erdőállományában.

A Hajdú-féle 18. század végi büntetőtervezet a gyűjtogatást büntetendőnek értékelte. Az 1879. évi I. Erdőtörvény értelmében Magyarországon aki erdőtüzzel találkozott, köteles volt arról haladéktalanul értesíteni a legelső útjába eső ház lakóit, amennyiben azt a tűzirtáló önmaga nem volt képes eloltani. Az értesített lakók pedig 1) vagy az erdőbirtokost, vagy 2) az erdőfelügyelettel megbízott személyt, vagy 3) a legközelebbi községi elöljáróságot kellett, hogy azonnal értesítsék. A II. Erdőtörvény 28. szakasza értelmében a főszolgabíró, illetve a polgármester vagy halaszthatatlan sürgős esetben a községi elöljáróság köteles volt a lakosságot az oltáshoz azonnal kirendelni. Ha szükség volt rá, a szomszédos községek lakosságát is – a hivatali út betartása mellett – igénybe vehették az oltási munkálatokhoz.

A hazai első Erdőtörvény hat címből állt: 1) Az erdők fenntartásáról, 2) Az erdei kihágásokról, 3) A kopár területek beerdősítéséről, 4) Az erdei termékek szállításáról, 5) Az országos erdei alapról, 6) Zárhatározatok. A címeken belül fejezeteket találunk, melyek számozása címenként újrakezdődik. A címekből is kitűnik a törvényhozó koncepciója, továbbá, hogy túlnyomórészt közjogi – mai értelemben államigazgatási – szabályrendszerrel állunk szemben. Mindazonáltal magánjogi elemek – például törvény által létesített szolgálomak – és a Csemegi-kódexen kívül helyet kapó „büntetőjogias” kihágási szabályok is helyet kapnak a törvényműben.

A hazai II. Erdőtörvény tíz címre oszlott, azon belül fejezetekre, hasonlóan, mint az I. Erdőtörvény. Itt a címek jelentősen kibővült szabályozást tartalmaznak: 1) Az erdők fenntartása és az erdőgazdálkodás, 2) Az erdők megosztása, 3) Erdei termékek szállítása, 4) Közérdekű erdőtelepítések, 5) Az erdőbirtokossági társulatok, 6) Természetvédelem, 7) Erdőrendészeti hatóságok; a jogorvoslatok; a rendes bírói út igénybevétele; az erdészeti igazgatás szervezete, 8) Büntető rendelkezések, 9) Az Országos Erdei Alap, 10) Vegyes, átmeneti és zárórendelkezések. A címek árulkodnak a törvény mondandójáról.

A ma hatályos szabálysértési diszpozíciók közül az 1935. évi IV. törvényben enumerált áthágások sorában több is helyet kapott: tilos fakivágás, mezei szabálysértés,

üzügi szabálysértés... A II. Erdőtörvény 6. címe, a Természetvédelem, mint nevesített jogvédelmi jogalkotási terület az I. Erdőtörvényhez képest feltétlenül többlétszabályozást jelent. A 213. szakasz kimondja, hogy a természetvédelem célja egyfelől minden olyan behatást elhárítani, amely a védelem tárgyának (lásd: lentebb!) eredeti épségében való fennmaradását, illetőleg tájképi szépségét vagy egyéb sajátos természeti tulajdonságait sértené vagy veszélyeztetné; másfelől lehetővé tenni a védelem alá vont állat- és növényfaj zavartalan tenyésztését; megóvni a védett forrás és patak vizének tisztaságát és biztosítani a forrásokat a vadon tenyésző állatok számára.

A természetvédelem tárgya 1) a természettudományi szempontból értékes alakulatok (mint hegy, szikla, kőzet, barlang, forrás, vizesés, tó, egyes fák), továbbá 2) történelmi esemény emléke vagy hagyomány (monda, rege) miatt, ma úgy mondanánk, hogy műemlékvédelmi szempontból fontos történelmi és természeti emlékek. A természeti emlék ma is a hatályos Természetvédelmi Törvény (1996: LIII. tv.) által védett terület kategóriáját jelenti. A tájkép védelme, mai szóhasználattal a natúrparkok (kirándulóhelyek, bioszféra-rezervátumok), erdők esetén a magterületek fokozott oltalma a kikapcsolódás céljaira. Továbbá a flóra és a fauna, az állat- és a növényvilág oltalma is a II. Erdőtörvény természetvédelmi céljai között szerepelt. Az 1906. évi I. törvénycikk a mezőgazdaságilag hasznos madarak nemzetközi védelméről kelt párizsi egyezmény becikkelyezéséről Magyarországon szintén e helyet említendő.

A természetvédelem igen szűkre szabott helyet vívott ki magának a II. Erdőtörvényben is, de legalább már ott szerepelt. A természetvédelem teljes egészében a földművelésügyi miniszter irányítása és főfelügyelete alatt állott. A felállítandó Országos Természetvédelmi Tanács feladata volt azonban a természetvédelmi rendelkezések palládiuma alá besorolható természeti értékek felkutatása és lajstromozása.

A II. Erdőtörvénnyel szoros összefüggésben áll az 1923. évi XVIII. törvénycikk az erdészeti igazgatásról. Őt fejezetet tartalmazott. Az első az erdészeti igazgatás szerveit határozta meg: a) alsó fokon a magyar királyi erdőhivatalok, b) középső fokon a magyar királyi erdőigazgatóságok, c) felső fokon pedig a magyar királyi földművelésügyi miniszter. Magyarország területét erdőigazgatási kerületekre – ezek több vármegye, vagy város törvényhatósági területét is érinthették –, azokat pedig erdőhivatali kerületekre osztották fel.

Az erdőadminisztrációt az erdőigazgatók, azok helyettese, az erdőfelügyelők, az erdőrendezők, a szükséges tiszt és segédszemélyzet, valamint az erdőigazgatóság mellé rendelt számvevőség látta el.

Az 1923. évi XVIII. tc. II. fejezete Az államrendészeti műszaki és gazdasági segédszolgálat és az erdővédelem szerveiről szolt, a III. fejezet A jogorvoslatokról, a IV. fejezet pedig az Átmeneti rendelkezésekről.

Az 1923. évi XIX. tc. az alföldi erdők telepítéséről és a fásításokról rendelkezett. Mint az az 1. §-ban le van fektetve, a magyar Alföld mezőgazdasági termelésének előmozdítása, továbbá az egészségügyi és klimatikus viszonyok megjavítása érdekében, valamint a lakosság szükségletének fedezése céljából ... erdőket kell telepíteni és fasorportokat – szélfogókat – vagy fasorokat kell létesíteni. Előszörban a szélről erodálódó futóhomok, szikes földrészek, ártéri területek beerdősítése volt tehát e törvény célja. A törvényhozó a gazdasági művelés és a közegészség szempontjait vette figyelembe. Elrendelték továbbá, hogy az alföldi tanyák belső magvát fasorral kell elhatárolni. A gyümölcsfák telepítése elsőbbséget élvezett az út menti fásításoknál megválasztott fafajták esetén. Amennyiben a gazdasági fásítás szomszédos birtokok mezsgyéjén történt, a szomszédjogi viták elbírálásánál a helyi törvényhatóság által megalkotott és az igazságügy-, valamint a földművelésügyi miniszter által jóváhagyott, a helyi szokásokat és gyakorlatot figyelembe tartó szabályrendelet nyújtott útmutatást. Az erdősítési kötelezés alapvetően és elsődlegesen a Magyar Állam tulajdonában lévő területekre vonatkozott, de szükség esetén – ha ez a terület nem volt elegendő – magánbirtokok területének legfeljebb 10%-ára is elrendelhető volt az erdősítési határozat. Az erdőhivatal előzetesen kijelölési tervet kellett, hogy készítsen, amely alapján az erdősítéseket elvégezték. Mielőtt azonban erre sor kerülhetett volna, 30 napra hirdetményezték a kijelölési tervet, melynek alapján az érintettek a községi előljárásnál (illetve a városi tanácsnál) észrevételeket tehettek. Az érintett birtokok érdek-képviselői rendszerben már a kijelölési terv kidolgozásában is részt vehettek. A 14. § értelmében a jóváhagyott erdősítési, fásítási terv kivitelezése, a telepített erdő fenntartása-ápolása a birtoktulajdonos közzogi kötelezettsége volt. Az állam adókedvezményrel, -mentességgel, továbbá ingyen nyújtott facsemetékkal és szakszerű talajvizsgálatok térítésmentes elvégzésével támogatta ezt a nagyszabású, számos megyét érintő erdősítési műveletet.

Erdőrendészeti áthágást követett el az erdősítésre kötelezett birtoktulajdonos, amennyiben ebbéli kötelezettségének nem tett eleget, illetve hamis adatszolgáltatással vagy a kijelölési munkával megbízott állami közeg munkájának akadályozásával gátolta a törvényben foglaltak végrehajtását (19. §).

A kijelölést az erdőkataszterben jegyezték fel, mely egy speciális ingatlan-nyilvántartás volt (18. §).

Az 1923. évi XX. törvénycikk az Országos Erdei Alapról rendelkezett, melyből a) az erdőgazdasági fejlesztésekre, b) az erdészeti tudományokra, c) bizonyos erdőrendészeti intézkedésekkel kapcsolatos kiadásokra és d) az állami erdőbirtokok kiegészítésére alkalmas erdőrészeket, ingatlanokat stb. megszerzésére fordítottak. Az Alap bevétele volt pl. az erdőrendészeti kihágási bírság. Az Alap tőkéjét a földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszter jóváhagyása mellett kezelte.

Az állami erdőőrzési szolgálat alkalmazottainak létszámát az 1922. évi V. tc. 624 főben maximálta. A Tc.

2. §-a értelmében az állami erdőőrzési szolgálatra végleges minőségben csak erdészeti szolgálatra alkalmas, 24. életévét betöltött, büntetlen előéletű olyan magyar állampolgár volt alkalmazható, aki az 1879. évi ún. I. Erdőtörvényben meghatározott szakminősítéssel rendelkezett.

Az 1877. évi XX. tc. – a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről – 106. §-a szerint a vagyon kezeléséből kifolyó eladásokat a gyám vagy gondnok saját felelősségére kellett, hogy teljesítse. E joga azonban erdővágásoknál csak a rendes évi vágást meg nem haladó famennyiségre terjedt ki.

A 19–20. század fordulójának hazai jogszabálytömegében már számtalan helyen találunk erdővédelmi joggal kapcsolatos elszórt szabályokat.

Az 1923. évi XXI. törvénycikk az erdőbirtokhitelről rendelkezett. Jelzálogosított erdőbirtokra alapozott kötvények kibocsátását engedélyezte a törvényhozó, az ott meghatározott korlátokkal.

A törvényhozó az 1935. évi ún. II. Erdőtörvény hatálya alá sorolja a földadókataszterben vagy az erdők törzskönyvében e törvény hatálybalépésekor is erdőként nyilvántartott területeket, továbbá az ott nem nyilvántartott, de erdőjellegű, faállománnyal borított területeket, valamint a fent említett módon újraerdősítésre, -fásításra kijelölt földeket. Olyan kivételeket engedett e törvénycikk, mint a karácsonyfatelepek, bot- és fűzveszőtermelő-telepek, közterületek, illetve istentiszteleti és kegyeleti helyek. Továbbá említést tesz a volt erdőterületekről, melyeket mezőgazdasági művelés céljából fátlanítottak. Akárcsak Franciaországban, hazánkban is a mezőgazdasági művelés szüksége jelentette az egyik legfőbb veszélyt a szálerdőkre. A II. Erdőtörvényünk 3. címében foglaltak szerint természetvédelmi területre, vallási vagy kegyeleti helyül szolgáló ingatlanra, valamint vallási, közoktatási, tudományos vagy kegyeleti célú ingatlanra, amely nem erdő vagy mezőgazdasági terület, erdei szükségbeli szolgálmi út nem volt létesíthető (88. §).

Az Erdőtörvény szövegezésében az erdőtulajdonos a gazdálkodást az okszerű követelmények, az erdő állapotának és rendeltetésének figyelembevételével úgy kellett, hogy folytassa, hogy az erdő fennmaradása, a talaj termőereje állandóan fennmaradjon, sőt fokozódjon, valamint, hogy a faállományok kellő ápolásban és védelemben részesüljenek (9. §).

A jogszabály a zsemeke erdőkezdemények védelmében még a legeltetést is tiltotta bizonyos esetekben

(11. §). A véderdők védelmében tilalmakat fogalmazott meg: így nem volt szabad gyökerestől fát kitépni stb. Általánosságban az ún. üzemtervben foglaltakat rendelte iránymutatásnak tekinteni. Az üzemtervet az erdőrendészeti hatóság által megállapított határidőn belül, de az erdőtulajdonos kívánságait is szem előtt tartva kellett elkészíteni. Később e szerint végezték az erdőgazdálkodást. Erdőben kő-, agyag- stb. bányákat csak az üzemtervben

meghatározottak szerint volt szabad működtetni. A 16–17. szakaszok értelmében a földművelésügyi miniszter kivételesen engedélyt adhatott, hogy egy erdős területet kivégeznek az erdőművelés alól, ám mivel ez nagy általánosságban közérdeket sértett, csak az Erdőtörvényben meghatározott – út, szállítóberendezés, épület vagy közérdekű műlétesítésére, illetve bányászati vagy ipari – célra. A felsorolt célok esetében – a miniszteri indoklás szerint – nem kellett tartani károsodástól. Továbbá rendkívüli gazdasági szükség (erről fentebb, a háborús élelmezés kapcsán már értekeztem) esetén az erdőigazgatóság meghallgatása mellett a földművelésügyi miniszter engedélyt adhatott egy-egy területnek az „erdő” művelési ág alóli végleges kivételére, amennyiben a tulajdonos vagy helyette más személy legalább ugyanakkora, de más területet erdősített be. A jogbiztonság érdekében a másik, „csereterületen” végzett erdőtelepítési munkálatok sikeres befejezése után volt csak szabad az erdőirtást az erdőművelés alól kivont területen megkezdeni.

A II. Erdőtörvényünk 20. cikkelye értelmében az erdőrendészeti hatóság vagy a vadászatra jogosultat, vagy az erdőtulajdonost a vadállomány irtására is kötelezhette, ha a vadak túlzott elszaporodása az erdősítést akadályozta, a fiatal fákban (fiatalosok) a vadak kárt tettek. Mindezen erdőrendészeti intézkedéseket az erdőtulajdonos saját költségén kellett, hogy végrehajtsa.

Szakszerű erdőkezelés céljából államerdészeti kezelést rendelhetett el (illetve később szüntethetett meg) az erdőrendészeti hatóság. Magántulajdonban lévő erdők esetében különösen akkor, ha a tulajdonos nem alkalmazott erdőmérnököt. Mindez tehát nem érintette a tulajdonjogot – kizárólag az erdészeti szakmai szempontok betart(at)ását szolgálta.

A II. Erdőtörvény 2. címében foglaltak szerint területileg összefüggő erdőt tulajdon-átruházással kapcsolatban természetben megosztani kizárólag a földművelésügyi miniszter előzetes hozzájárulása alapján lehetett. Ennek etiológiája többféle okot mutat fel: kezdve a megfelelő természetföldrajzi határok megőrzésénél, a szükségbeli út szolgalmának elkerülésén át egészen az önállóan folytatható erdőgazdálkodás szempontjáig. Az erdőmegosztásra irányuló engedélyhez a kérelmet az erdőigazgatóságon keresztül kellett benyújtani.

A Tc. 3. cím II. fejezete a tutajozásról és faüsztatásról rendelkezik. A 4. cím a közérdekű erdőtelepítésekről. Az 5. cím értelmében a közbirtokosságoknak, a volt úrbéres birtokosságoknak vagy ezek csoportjainak, a telepéseknek, valamint külön hatósági rendelkezéssel közös erdőhasználatra kötelezett közösségeknek közös erdeiben tulajdoni vagy használati illetőséggel (arányrészszel) bíró tulajdonostársak kötelesek voltak erdőgazdasági és egyéb közös ügyeik intézése, valamint közös érdekeik hatályosabb előmozdítása céljából erdőbirtokossági társulattá alakulni. Minderre az FM-miniszter rendeletében írt határidőn belül, illetve legkésőbb egy évvel azt követően, hogy a közös erdőn a tulajdonostársaknak tulajdonjoguk kelet-

kezett, vagy ez a tulajdon a Tc. hatálya alá került, sort kellett keríteni (146. §). Az erdőbirtokossági társulások intézménye kezdetleges formában, de korábban is létezett, mint ahogy ma is létező jogintézmény. Az erdőbirtokossági társulat kiadásait elsősorban a használati díjakból, valamint az erdőbirtokossági társulati vagyonnak egyéb rendes évi jövedelmeiből kellett fedezni. Ha a kiadások ezekből a jövedelmekből nem fedezhetők, a hiány fedezésére a tagokra azok használati aránya szerint tagsági járulékot volt szabad kivetni (182. §). Az erdőrendészeti hatóság felügyelete alatt működtek (204. §).

A 7. cím 226. szakasza szerint az erdők és a természetvédelem tárgyai felett a főfelügyeletet és a kormányhatósági ellenőrzést a földművelésügyi miniszter mint az erdészeti ügyek legfelsőbb hatósága gyakorolta. Erdőrendészeti ügyekben főszabály szerint első fokon a törvényhatóság közigazgatási bizottságának gazdasági albizottsága, másodfokon a földművelésügyi miniszter járt el. Az Országos Erdőgazdasági Tanács az erdészeti közigazgatásban az erdőgazdasági közérdeknek és az erdőtulajdonosok érdekeinek az összehangolására jött létre véleményezési szerepkörrel (237. §).

És most térjünk át a környezetjog eredetének, történetének felkutatására. A 2. fejezet erről fog szólni.

2. Adalékok a környezetjog történetéhez

2.1. Bevezető gondolatok az állatok kapcsán

A babiloniak a pásztort felelősségre vonták, ha a rábízott nyájban kárt okozott, de még a lucrum cessansért is büntették, ha így a nyáj a kikötött szaporulatot nem érte el. Csakúgy, mint az öntözőárok elhanyagolásából bekövetkezett terméselmaradásért az ezzel megbízott személyt.

Montesquieu szerint az embert a megismerő- és az érzékelőképeség különbözteti meg az állatoktól, melyeknek csupán érzékelőképeségük van, és a növényektől, melyeknek egyik sincs, éppen ezért ez utóbbiak a leginkább megfelelnek a természet törvényeinek. Az állatoknak nincsenek meg azok a legfőbb erényeik, amelyekkel mi bírnunk...a legtöbbjük jobban fenn tudja tartani magát, mint mi, és nem fordítják annyi rosszra indulataikat. (A törvények szelleméről, p. 49.)

Bruegel képein a vadászat mint alapvető emberi tevékenységi forma jelenik meg: az állat az ember kísérőtársa. A Biblia az „öklelős” állat által előidézett halálos seb miatt az állat gondatlan gazdáját halállal rendelte büntetni a forbátnak megfelelően. Dancko (Dankó) professzor 1687-ben német földön latin nyelven publikált jogász doktori értekezésében a fejedelem regáléjának tekintette a ius aucupii, azaz a madárfogás jogát. A madarász adquisitio originaria révén szerzett eredeti tulajdont az uralkodó számára. Ezt Dancko a fejedelem egyik légi jogának tekintette. (Principi iuste adscribi posse ius circa aerem, quod aereum recte appellatur.)

Az 1847. évi erdélyi V. törvénycikk 12. §-a értelmében az úrbéresek csak a földesúr engedélyével vadászhattak, halászhattak annak területén. A kártékony szerek alkalmazását tiltotta e törvényhely.

Az 1883. évi XX. törvénycikk, a korabeli magyar vadászati törvény 8. §-a értelmében a ragadozó vagy kártékony állatok által előidézett károkat nem téríti meg senki, tekintettel arra, hogy a földbirtokos bármikor elpusztíthatja azokat. Vadkár fogalma alá tartozott ellenben a fővadak (szarvas, dāmivad, később – 1918. november 5-től – a medve és a vaddisznó is) által okozott károk, melyeket a birtokos vagy haszonbérlo – akinek a földjén tenyésztették a vadat – köteles volt kárpótlással megtéríteni. A vadászati törvény 7. §-a alapján a tenyésztő vétkességét törvényi vélelemmel állapítják meg, mely jogalapot képez a károsultnak a tenyésztőtől való kárpótlási igényéhez. A vadkár a vétkességtől független – állapítja meg Kolosváry Bálint Reiner Jánosnak A szerződésen kívüli kártérítési kötelek c. munkájára való hivatkozással (KOLOSVÁRY: Vadászati jog, p. 254.) Tehát egyfajta objektív felelősséggel bír a tenyésztő. A jogszabály indoklása kimondja, hogy a mezőgazdasági termelés előtérbe kerülése felvetette a vadak védelmének kérdését Magyarországon. A 19. században még a mezőgazdaság, mára már az ipar az, ami a vadak, állatok védelmének igényét kiváltja hazánkban. Az 1872. évi VI. törvény 8. §-ában megfogalmazott lelőhetési jog már nem került az 1883. évi XX. törvénycikk szövegébe, tekintettel arra, hogy a szomszédnak felesleges lenne ilyen többletjogosultságot biztosítani, mivel a fővadak által okozott károkért kárpótlás jár, a kártékony állatokat pedig bárki szabadon elpusztíthatja.

Az állatok által okozott károk alesetét képező vadkárok esetében fennálló objektív felelősségnek a házi vagy tartott állatok esetére való kiterjesztését javasolja Kolosváry (KOLOSVÁRY: Vadászati jog, p. 136.), azonban ekkor még – s ez voltaképp így is maradt – a vétkesség, a felróható gondatlanság, illetve a mulasztás alapján rendelték büntetni – tehát vétkességi alapon – az állattartót. Kolosváry a veszélyesség fogalmi kritériumai szerint rendelné objektívizálni az emberi felügyelet alatt álló vadállatokat és háziállatokat. A mai differenciálás tehát e két állattípus között nem létezett még a huszadik század elejének az állatok által okozott károk megtérítésére vonatkozó jogában. Kolosváry egészen addig megy el, hogy még a tartott háziállatok esetében is előfordulhatnak olyan magatartásbeli váratlan kitörések, melyek a szelídítés és szoktatás eredményeit semmissé tehetik. A quasi ex delicto álláspontot a vadkárok megítélése esetén elveti Kolosváry, tekintettel arra, hogy a vadászatra jogosítottat általában nem terheli deliktum, mikor a vadászterületen élő vad másnak terményében stb. kárt idéz elő, és azzal a fikcióval él, hogy a vadászati jogosított gondatlansága, hanyagsága idézte elő a kárt; még akkor is, ha ez valójában nem így történt. Ez a fikció alapozza meg a vadkár esetén belépő tárgyi felelősséget a királyságbeli Magyarországon. Jóllehet ez az álláspont mai szemmel éppúgy deliktualitásra utal, csakhogy ekkor

még a deliktum szándékos cselekedet eredménye lehetett kizárólag. Ilyenkor valójában extrakontraktualitásról beszélhetünk. Itt jegyzem meg, hogy a mai magánjogi álláspont az extrakontraktualitás alatt kizárólag szerződésen kívüliséget ért; csupán én magyarázom úgy, hogy olyan szerződésen kívüliségről van szó, melyhez nem kötődik vétkesség, tehát mai szemmel nézve még a hanyagság sem. Valójában a vadkár problematikája a vadászati jog mint regale (királyi jogosultság) megjelenéséhez köthető. Ez a regale a 9. században jelent meg germán talajon először, s innen vettük át a honfoglalást követően. Az 1504. évi XVIII. törvénycikk megtiltotta Magyarországon a parasztnak és a jobbágyoknak, hogy fővadra, nyúlra, császármadarára (fácán, fajd) vadásszanak.

Az 1729. évi XXII. törvénycikk 5. §-a értelmében a tilos területre behatolt kutyákat követheti a vadász, hogy visszahívja azokat, de a vadászatot ott már nem folytathatta. Az említett törvénycikk 7. §-a értelmében azonban ez a korlátozás a nemesek számára kizárólag az erdőkre terjedt ki, a mezőkön idegen területen is folytathatták a vadászatot a kutyákkal is akár. Ez a törvénycikk még a három szent király napjához és Bertalan-éhez köt bizonyos vadászati tilalmakat, mely a népi hagyománynak felelt meg. A 19. század végén a ragados tündöklő miatt kiirtott állatokért kártalanítás járt törvényben meghatározott mértékben.

Az 1802. évi XXIV. törvénycikk értelmében a vadtenyésztő haladéktalan kárbecslés után köteles volt megtéríteni a tenyésztett vad által okozott kárt a károsultnak. Ennek megtagadása actus minoris potentiae, azaz kisebb hatalmaskodás volt, melyet az alispán előtt peresíteni lehetett. Ha nem nemesi származású volt a károsult, akkor a tiszti ügyész képviselte a felperest. Ma a vadkár becslését a települési önkormányzat jegyzője által kijelölt szakértő végzi el, és ennek el nem fogadása esetén harminc napon belül bírósághoz lehet fordulni.

Elhatárolja Kolosváry a vadkártól a vadászati kárt, mely utóbbi a vadászat során személyben, ingóságban a vadászati üzem folytatása és gyakorlása közben jelentkezik. Ez utóbbit Jagdschadennek, míg az előbbit Wildschadennek nevezi. A vadkár esetén expressis verbis a veszélyes üzem kifejezést használja. (A mai magánjog vadkár alatt a vadászati kárt és a vadban okozott kárt érti.)

A vadaskertből kitörő vad okozta kárért a rendes vadkár szabályok értelmében (tehát csak fővadak és vaddisznó, medve?) elsősorban a tenyésztő, továbbá a szomszédos vadászati jogosított lenne a felelős, és ha ez nem volna azonos személy a vadaskert tulajdonosával, úgy az utóbbi ellen visszkeresettel élhetnek (KOLOSVÁRY: Vadászati jog, p. 256.) A tartott vadállatért objektív felelősséggel bírt a birtokos, akárcsak ma. A háziállat kérdése azonban a deliktualis felelősség körében maradt. Hazánkban tehát igen korán elválk a háziállat és a vadállat problematikája a magánjog síkján.

Kolosváry az önhatalom (önvédelem, illetve jogos önszegély), továbbá a hatósági jogsegély intézményeit hívja fel a közvetlen vadászati jogsérelmekkel szemben igénybe

vehető magánjogi jogvédelemben. A vadorzóval szemben önhatalommal lehet fellépni, hiszen itt *periculum est in mora* áll fenn. Ebben az esetben a vadorzót nem illeti meg a védekezés joga. Azonban a vadorzó exkulpálhatja is magát, és ekkor a véltenségre tekintettel nem lehetne megtéríteni a kárt. Ilyenkor Kolosváry Bálint felhívhatónak tartja a jogalap nélküli gazdagodás (*condictio indebiti*) szabályrendszerét a jóhiszemű vadorzóval szemben (KOLOSVÁRY: Vadászati jog, p. 302.) A jogosulatlan vadászás mellett egyéb módon – például az állomány zavarásával, háborgatásával – is magánjogi fellépést lehet megalapozni, amennyiben az vadászati kihágást nem realizál (*ibid.*).

Kolosváry Bálint elhatárolja a vadászati kártérítési jogot a magánjogi kártérítési jogrendszertől; ez utóbbi a vadászat során keletkező magánjogi igények megvalósításának eszköze. Ma az 1996. évi LIV. törvény értelmében a vadászatra jogosult erdővédelmi bírságot köteles fizetni, ha a vadászterületen a vad olyan hosszú távra kiható kárt okoz, mely egyéb úton meg nem téríthető.

A 18–19. században az elbitangolt állat által előidézett kár megtérítése ritkán került bíróság elé: legtöbbször a károkozó állat gazdája és a károsult megegyeztek peren kívül; nem tekintették súlyos esetnek (HOMOKI, p. 221.) Tárkány Szűcs Ernő a magyar jogi folklór kapcsán leírja, hogy a békéltetés a 18–19. századi Magyarországon kiváltképp az állatok által okozott károk esetében az állattartók rendjéből összehívott faluszéke előtt zajlott (TÁRKÁNY, p. 799.) Ez Kelemen László 1822-ből datált munkája szerint – Czövek István fordításában – (KELEMEN: Magyar hazai...) objektív felelősség volt, akárcsak Franciaországban. Eltért a közfelfogásban annak megítélése, amikor az állatban idéztek elő kárt. Ilyenkor amennyiben szerencsétlenség is közbejátszott (azaz *vis maior*), de a károkozó is közrehatott, az állat értékének felét, amikor azonban bosszúságból és szántsándékkal (tehát deliktuálisan) idézték elő az állat károsodását (Czövek István fogalmazásában ez az álnokságos kár), az állat megbecsült értékét kellett kifizetni. Itt vétkes felelősségről volt szó, és csupán a vagyonsökkenést (*damnum emergens*) kellett fizetni szankcióként (HOMOKI, p. 221.) Az állatban keletkezett kár nagyobb súllyal nyomott a latban, mint az állat által előidézett kár megítélése az újkori Magyarországon.

A Jogi Hírlap 1927. I. 1. – 1930. IX. 1. Döntvénytára a vétlen kár fogalma kapcsán leírja, hogy, aki másnak jogvédte érdekét vétlenül, de jogellenesen megsérti, az a sértettnek ebből eredő vagyoni kárát, ha az másként nem térül meg, annyiban köteles megtéríteni, amennyiben azt a fennforgó körülményekre, különösen az érdekelt felek vagyoni körülményeire tekintettel a méltányosság megkívánja (ld: a Kúriának a Jogi Hírlap I. évfolyamában 763. és 1040., valamint a III. évf.-ban 466. sorszám alatt közölt határozatai) (BODA, p. 473.) Nem vonja tárgyi felelősség alá a gyakorlat – *inter alia* – a háziállatok tartását, még ha azok tulajdonságuknál fogva bizonyos veszélyt jelentenek is: pl. ingerlékeny kandisznó (III. évf. 1329 sz.), csiklandós ló (III. évf. 976. sz.), bika (I. évf. 1442. sz. a Győri Tábla) tartását (BODA, p. 476.)

Németországban az objektív felelősség az 1900-as BGB-n kívül került szabályozásra, de az állattartás mint tárgyi felelősséget generáló tevékenység az 1908-ban külön törvénnyel enyhített BGB 833–835. szakaszai alatt került oltalom alá. A német polgári törvénykönyv szerint az állattartás minden formája veszélyes üzemi felelősséget generált a német magánjogtörténetben.

2.2. Környezetjog-történet komparatíven

2.2.1. Az angolszász környezetjog-történetről

Az USA, Kanada, Nagy-Britannia és Ausztrália esetét érintem a 2.2.1. fejezetben.

A környezetjog-történet tárgyalását az Észak-Amerikai Egyesült Államok példájával nyitom. Az Amerikai Egyesült Államok (USA) törvényhozási mechanizmusában az 1960-as évek áttörést jelentett a környezet- és természetvédelmi jogban. 1963-ban jelent meg a Clean Air Act a levegő tisztaságának védelméről, 1965-ben a Water Quality Act a vízminőség védelméről. 1952-ben Londonban több mint négyezren haltak meg a szmog (füstköd) miatt: Nagy-Britanniában 1956-ban keletkezett a Clean Air Act. 1965-ben hozták létre az USA-ban a Terület- és Vízvédelmi Alapot a Land and Water Conservation Fund Act keretei között. 1964-ből datálódik a Wilderness Act az érintetlen természeti területek védelméről, 1961-ből pedig az Open Space and Green Span (Szabad Területek és Zöld Területek) elnevezésű programtervek. Több hal- és vadvédelmi jogszabály is keletkezett az idő tájt az USA-ban. Mint például az 1962. évi Food and Agriculture Act (Törvény az Élelmiszerekről és a Mezőgazdaságról), a veszélyeztetett halfajok és vadfajok védelméről szóló Endangered Species of Fish and Wildlife Act. 1964-ből származik a Highway Beautification Act, azaz az országutak megszépítéséről szóló törvény. Az USA törvényhozása, a Kongresszus az 1960-as évektől szisztematikusan nyilvánított földrajzi tájegységeket, hegységeket, partszakaszokat, tavakat nemzeti kulturális örökséggé, természetvédelmi területté. Erre jó példa, hogy 1960-tól kezdve a Kongresszus hat országosan védett tengerparti szakaszt hozott létre: 1961-ben a Cape Cod National Seashore-t, 1962-ben a Point Reyes National Seashore-t, ugyanebben az esztendőben a Padre Island National Seashore-t etc. Az USA törvényhozása 1872-ben a Yellowstone, 1890-ben pedig a Yosemite nemzeti park létrehozását foglalta törvénybe: ezek voltak a legelső észak-amerikai nemzeti parkok.

A Washington állambeli Henry M. Jackson szenátor 1970-ben kifejtette: Congress is learning to avoid the temptations of economic expediency. It is learning that the right of future generations to a quality life in a quality environment should not be traded for short-term economic gain (ENVIRONMENTAL, p. 12). Azaz a törvényhozás kezdi megtanulni, hogyan kerülje el a gazdasági profit csábítását. Hiszen a jövő generációinak is joguk van az egészséges emberi környezethez, melyet nem cserélhetünk el rövid távú anyagi előnyökért.

Nixon elnök az 1970. januári State of the Union üzenetében szintén kiemelte a környezetjog fontosságát, és további rendelkezéseket helyezett kilátásba annak megóvására.

A hatvanas évek Amerikája előtt mindössze elszórtan találunk környezetet és természetet érintő védelmi jogszabályokat az USA törvényhozási gyakorlatában. Amikor az éppen aktuális helyzet szükségessé tette, születtek erdővédelmi, vadvédelmi, légszennyezés elleni jogszabályok, ám átfogó szabályozási mechanizmus csak a hatvanas években indult be. Hozzátehetjük, akárcsak hazánkban, vagy más fejlettebb országokban.

Nixon elnök 1970-ben, a beiktatását követő első lépésként a NEPA-ként emlegetett Országos Környezetpolitikai Törvényt (National Environmental Policy Act) írta alá. Ennek a törvénynek a célja szövetségi szinten koordinálni minden környezethasználattal járó tevékenységet az USA területén. Az environmental decade-ként (környezetvédelmi évtized) emlegetett 1970-es évek az 1970. április 22-én tartott Earth Day-jel (Föld-nap) vette kezdetét. A szövetségi Kormány minden szervének statútumába – ma úgy mondanánk, hogy – integratív jelleggel belefoglalták a környezetvédelem ügyét. A Törvény által életre hívott Council on Environmental Quality (Környezeti Minőség Bizottsága) az elnöki végrehajtó-hatalom alrendszereként működött, és éves jelentést készített az USA környezeti állapotáról. Eredeti célja az volt, hogy meghatározza az államigazgatás számára az elérendő környezetvédelmi alapnormát. Az újonnan beiktatott szabályok révén a Bizottság elérte, vagy legalábbis elérni szeretne volna, hogy az államigazgatás szintjén már a döntéshozatali eljárásban szem előtt tartsák a környezetvédelem érdekét, és meg se születessenek az azal ellentétes állami döntések.

Fölmerült a területhasználat környezeti szempontú rendezése. Több kongresszusi képviselő, szenátor is ebben látta a környezetvédelem ügyének tényleges megoldását. A területhasználat és a környezetvédelem szempontjai ütköztek-ütköznek a legkirívóbban, így e kérdés rendezése vált az észak-amerikai állam környezetjogának céltáblájává. A fent idézett Jackson szenátor National Land Use Policy néven terjesztette elő indítványát a területhasználati politika országos szinten történő rendezésére.

1960-ra az USA lakosságának csaknem egynegyede élt jelentősen szennyezett levegőben. Ilyen területen az 50 és 70 év közötti korosztályban kétszer annyian haltak meg légúti betegségtől, mint a tiszta levegőt belélegzők közül. Mindez szabályozást igényelt. A hatvanas évek Amerikájában megközelítőleg 65 dollár/fő vagyoni kár keletkezett a légszennyezettségnek köszönhetően. Felmerült mind ezen kérdések anyagi bázisának adók útján történő megvalósítása. A vízvédelem esetén azért tűnik inkább elfogadhatónak egy ilyen, fiskális megoldás, mert a víztisztítást a befolyó adókból, adó jellegű járulékokból – ma úgy mondanánk, hogy igénybevételi járulékból – fedezni lehet. Ami a levegő szennyezését illette, ott nagymértékben a polgári jog területére kellett evezni, hogy a problémára effektív megoldást találjanak. Megelőzően az injunction, utólag a kártérítés intézménye komplex arzenált felvonul-

tató jogintézményi rendszerekből táplálkozik: a bírói esetjog és a törvényi jog kölcsönösen alakították ki e jogterületet. Légszennyezés esetén a közjogi szankcionálás azért sem tűnt elegendőnek, mivel a levegő megtisztítása – különösen a 20. század hatvanas éveiben – nem látszott kivitelezhetőnek. Így a közjogi szankcióval csak az államkincstár járt volna jól, míg a gond valódi gyökerei a helyükön maradtak volna.

A Harvard, a Stanford, a Columbia és más nagy egyetemek Environmental Law Review (Környezetjogi Folyóirat) címen megjelenő időszaki kiadványai nagyban hozzájárultak a környezetjog fejlődéséhez. Az oktatott tárgyak sorában is elfoglalta helyét az USA nagy egyetemén a környezet- és természetvédelmi jog.

Angliában 1611-ben a William Aldred-ügyben a bíróság azért szabott ki kártérítést és alkalmazott injunctiont, mert a szomszédban lévő disznóól szaga szennyezte a levegőt. A füstszennyezett középkori Angliából származik az az uralkodói rendelet, melynek értelmében a nyílt színi szénégetésen kapott füstszennyezőt először csak figyelmeztették, majd elvették az égetéshez használt berendezését, de harmadik alkalommal már egyenesen a fejét vették.

Nagy-Britanniában 1875-ben látott napvilágot a Közegészségügyi Törvény (Public Health Act), melynek célja az egészséges emberi környezet és a lakásépítés minimumkövetelményeinek meghatározása volt. A törvényművelkezésének történetéhez tartozik, hogy Edwin Chadwick, a népegészségügyi mozgalom feje 1838-ban London lepusztult negyedeibe, a slumokba szegényügyi orvosokat küldött vizsgáldni; ennek folyamánya lett 1842. évi jelentése: Report on an Enquiry into the Sanitary Condition of the Labouring Population of Great Britain. A Parlament ezt követően 1848-ban elfogadta a Public Health Act-et, ám annak végrehajtása számos buktatóba ütközött. 1858-ban a jogszabályban írt közegészségügyi feladatokat a Privy Council (Királyi Államtanács) orvosi tagozatára és a Local Government Act Office-ra bízta. Az 1850-es-60-as évek Nagy-Britanniájában a helyi államigazgatási szervek nem tekintették igazán feladatuknak a közegészség ügyét. Még a rájuk ruházott hatáskörüknél fogva sem. 1848 és 1872 között a Public Health Act kódexet olyan fontos szabályozásokkal bővítették, mint a szennyvíz, a szomszédjogi és egyéb zavarások kérdése; védőoltásokkal, betegségekkel kapcsolatos szabályozás; szemétszállítás. Mégis gondot okozott a szabályok betartatása, a helyi és a központi közigazgatás közötti feladatmegosztás antagonizmusai, a szabályok diszpozitivitása. A viktoriánus korszak jogi mechanizmusa nem működött tökéletesen; a jogszabályok végrehajtása akadózott; a jogdszungele elnyelte a törvényhozó koncepciójában lefektetett lényegét. Így 1868-ban az anomáliák kiküszöbölése végett a Kormány felállította a Royal Sanitary Commission-t (Királyi Egészségügyi Bizottság). E testület 1871. évi jelentése vezetett el az 1871. évi Local Government Board Act-hez, az 1872. évi Public Health Act-hez, majd pedig a fent említett 1875. évi Public Health Act-hez. 1936-ban, 1961-ben és 1969-ben történtek jelentős módosítások az 1875. évi változathoz képest. Természetesen egyéb, köz-

egészségügyet érintő rendeletek is születtek, és végül 1974-ben megszületett a Control of Pollution Act, a szennyezés elleni törvény. Az 1972. évi Stockholmi Konferencia 22. alapelve kimondta, hogy a különböző országok a tőlük származó környezetkárosítások, -szennyezések áldozatainak kártalanítására nemzetközi szabályokat kell, hogy alkossanak (lehetőség szerint az ENSZ keretein belül). Nagy-Britanniában 1972-ben született meg a Deposit of Poisonous Waste Act a környezetre veszélyes hulladék ártalmatlanításáról. 1863-ból datálódik az Alkali Act, 1876-ból pedig a Rivers Pollution Prevention Act (a folyók szennyezésének megelőzéséről szóló törvény). Az 1990. évi Környezetvédelmi Törvény (Environmental Protection Act) jelentette a következő lépcsőfokot a környezetjog történetében. És ezzel többé-kevésbé elérkeztünk a jelenhez, melynek környezet- és természetvédelmi jogát jelen írásnak nem feladata tárgyalni.

Kanadában 1868-ból származik az első szövetségi halászati törvény, és ebben az évszázadban jelent meg az első erdőtörvény is. Már a 19. században – az európai kontinens nem kis hatására – igen fontos szerepet töltött be a kanadai környezetvédelemben a szomszédjogi alapú környezetvédelmi magánjogi szabályozás.

Ausztráliában mint a Brit Nemzetközösség tagállamában 1830-tól Common Law alapon, a magántulajdon szempontjából ítélték meg a környezetvédelmet, akárcsak Nagy-Britanniában. Egészen 1986-ig, az Australia Acts hatálybalépéséig a londoni székhelyű Privy Council-hoz (brit Belső Államtanács) lehetett fellebbezni. Ausztráliában – messze később, mint Nagy-Britanniában – csak a 20. század elején jelentek meg a víz- és erdővédelmi jogszabályok.

Ausztrália és Új-Zéland szoros együttműködése többek között a környezetvédelem terén az Australian and New-Zealand Environment Council (röviden ANZEC), azaz a közösen működtetett Ausztrál-Új-Zélandi Környezetvédelmi Tanács intézményében kap hangsúlyt.

2.2.2. Adalékok az európai kontinens környezetjog-történetéhez

Svájcban az 1902. évi Forstpolizeigesetz (Erdőrendőrségi Törvény) elsősorban az áradások és a talajerózió keltette problémákra kívánt válaszolni. 1952-ben keletkezett a Gewässerschutzgesetz, azaz a vízvédelmi törvény, amely az első szektorális környezetvédelmi törvény volt Svájcban. Ez azonban éppen szövetségi törvényi jellegénél fogva a helyi szennyvízgyűjtőkon nem sokat segített. Az 1960-as évek természetesen Svájcban is jelentékeny fel lendülést hoztak a környezet- és természetvédelem terén. 1966-ban született meg a Natur- und Heimatschutzgesetz, azaz a Természet- és Tájvédelmi Törvény, valamint 1969-ben a Giftgesetz a mérgezőanyagokról. 1971 januárjában Svájcban egy olyan alkotmánytörvényt fogadtak el, amelyben európai összehasonlításban is igen korán lefektették a környezetjog alapjait: Umweltschutzgesetz. Ennek a törvényműnek a hatálybalépése azonban 1985. január 1-ig váratott magára.

A már említett 1852. évi osztrák Reichsforstgesetz (Bírodalmi Erdőtörvény), valamint más, a vadászatot szabályozó 19. századi tartományi törvények, a germán jogrendű államokban – akárcsak Svájcban és Németországban – a fenntartható gazdasági fejlődés és a fenntartható foglalkoztatás bináris kódja köré szervezték a környezet- és természetvédelem szabályrendszerét.

Ausztriában 1869-ben született meg a Bírodalmi Vízvédelmi Törvény (Reichswassergesetz), amely a vízszennyezés elhárításán túl az árvizek elleni védekezéshez is nyújtott jogszabályi háttérrel. Ez utóbbi szabályozási tárgyban nem sokkal később tartományi vízügyi törvények egészítették ki a Reichswassergesetz-t. Az Anschluß követően 1939-ben a német Reichsnaturschutzgesetz (Bírodalmi Természetvédelmi Törvény) osztrák területen is hatályba lépett.

Ausztriában 1975-ben az Erdőtörvényt (Forstgesetz) az imisszió (káros behatás; az imisszióelmélet mára átértékelődött); elleni védelmi szabályokkal bővítették ki. Szintén 1975-ben került kriminalizálásra a környezet elleni bűncselekmények köre; előbb, mint Németországban, és egy évvel bár, de megelőzve hazánkat (1976. évi II. tv.) is.

Franciaországban a fenti 1.2. alfejezetben írtak szerint kezdődött a környezet- és természetvédelmi jog története. Mint a francia esetben is fentebb már vázoltam a szituációt, Magyarország környezetjog-történetét sem kíséreltem meg az erdőjogi aspektustól teljes mértékben elválasztva taglálni. Így e két ország környezetjogának történelmi távlatait a fenti, 1. fejezet tartalmazza. Innen azonban tovább kell lépni más európai és Európán kívüli államok környezetjog-történetéhez.

Belgium mint a következő francia jogrendű állam környezetjoga a többi európai országhoz képest viszonylag késedelmesen kezdett kifejlődni. Vallóniában például egy 1952. június 10-i jogszabály egy 1888-ban keletkezett jogi normán alapult. Belgiumban az 1974. június 22-i Hulladéktörvény egy nagy talajszennyezési botrány nyomán keletkezett. Az időben nagyjából az Európai Közösségek többi államához hasonlóan a 442/1975/EGK hulladék-kezelési irányelvet követően keletkezett vallon jogszabályt megelőző botrány a körül folyt, hogy Vallóniában illegálisan ciánhulladékot tároltak el, mellyel végül is a talajt szennyezték. Ez az eset teremtette meg látszólag a belga Hulladéktörvény megalkotásához a társadalmi közeg. Ténylegesen természetesen az EGK által megszabott implementálási kényszer hatására került pont a hulladékjogi normaalkotás végére Belgiumban. Ezt a hulladék-kezelési irányelvet később, a kilencvenes évek elején kiegészítették-módosították; ekkorra azonban a Belga Királyság már felzárkózott a fejlett államok környezetjogához.

Akárcsak a Francia és a Német Bírodalomban, a Holland Királyságban is a 19. század Ipartörvénye, az ipari építkezések, a környezeti-természeti elemek rovására kialakuló-fejlődő piacgazdaság és a környezeti magánjogi igények – szomszédjogi zavarások; zaj, rezgés, kilátás, tájkép stb. –, valamint a természet védelmének közjogi igénye közti harmónia megteremtésének feladata jelentette a környezetjog-történet első lapját. Az 1952. május 15-i

Hinderwet (Törvény a Zavarásról, Környezetterhelésről) egészen a holland Polgári Törvénykönyv 1824. évi változatáig nyúlik vissza. A holland Burgerlijk Wetboek 6. könyvének 162. cikkelye az alapja ennek a vétkes felelősségnek, mely a francia jogra (Code Civil 1382. szakasz) rimel. A Hinderwet értelmében közjogi engedély volt szükséges károkozás veszélyével járó építési tevékenység megkezdéséhez. Ugyanezt a 19. századi osztrák Baurecht esetében is láttuk.

Hollandiában a felszíni vizek szennyezése elleni védelemről szóló 1969. évi törvény nyitotta meg a sort a hetvenes évek ezt követő környezet- és természetvédelmi jogalkotási produktumai előtt. A közösségi jogalkotás kötelező átültetése jelentette a legfőbb hajtóerőt.

Az 1979. június 13-diki Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiene (Kerettörvény a Környezet-egészségügyről) adta meg a környezetvédelem keretszabályait Hollandiában, melyet további olyan, akkor még merőben újak számító jogintézmények követtek, mint a környezetvédelmi járulékok (környezetterhelési díj, igénybevételi járulékok, betétdíj stb.), valamint a környezeti felelősség (milieuaansprakelijkheid) kérdése. Végül 1993. január 1-jén hatályba lépett a Wet Milieubeheer (Környezetvédelmi Törvény). A holland törvényhozó a Wet Milieubeheer-be számos, korábban a Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiene-ben szabályozott területet átvett és egyúttal módosított is.

Dániában a tengerpart védelmére készültek először, a 19. században környezetvédelmi jogszabályok. A 20. század elején a meglévő Erdőtörvényt és a Természetvédelmi Törvényt környezet-egészségügyi szempontokkal javították fel.

Kiemelkedő környezetvédelmi politikájára tekintettel Koppenhágát választották az Európai Környezetvédelmi Ügynökség székhelyéül.

A svéd környezetjog története a 19. századi vízügyi és szomszédjogi szabályozásokkal kezdődött. Európában igen korán, már 1907-ben elfogadták a Természetvédelmi Törvényt. 1958-ban hozták meg az Egészségvédelmi Rendeletet: az emberek egészségét óvták a káros környezeti behatásoktól.

Nem véletlen, hogy az Egyesült Nemzetek Szövetsége 1972-ben Stockholmban tartotta első nagy környezetvédelmi konferenciáját. Ugyanis 1969-ben Svédországban elfogadták a Miljöskyddslagen-t, a Környezetvédelmi Törvényt, mely alkotmánytörvényi jelleggel integrálta a környezetvédelmet a svéd jogrendszerbe. A jogszabály a környezetvédelmi szempontok szerint fenyegetett területeket teljes állami ellenőrzés alá vonta. A Riksdag (svéd Parlament) 1988-ban környezetvédelmi programtervet fogalmazott meg, és 1990-ben a Kormányzat öt szektorális akcióprogramot – levegő, tenger, veszélyes anyagok, természetvédelem és vízügy – fogadott el.

Olaszországban 1976 és 1982 között alakultak ki a modern környezetjog szabályai.

Spanyolországban a nemzetközi természetvédelmi közjog hatására a 20. század elején jelenik meg a természetvédelem fogalma. 1925. november 17-i keltezéssel ismerünk

egy királyi területrendezési rendeletet. A ma környezetjogának ezek a joganyagok jelenthetik az őst.

Portugáliában 1919-ből datálódik az első vízvédelmi törvény. Az 1970. évi 9. sz. Természetvédelmi Törvény volt az első ezen a téren. A „szekfűs forradalom” Alkotmánya is tartalmazott bizonyos környezetvédelmi rendelkezést. Portugália 1986-ban csatlakozott az Európai Gazdasági Közösséghez, s ezzel megkezdődött az új, modern környezet- és természetvédelem fejezete a portugál jogalkotásban. 1987-ben fogadták el a Lei do Bases do Ambiente-t, azaz a Környezetvédelmi Kerettörvényt. Ezt követően az itt megadott felhatalmazás alapján dekrétumokban szabályozták a szektorális környezetjog egyes részterületeit. A luxemburgi székhelyű EU Bíróság 1986 óta csaknem évente marasztalta el a déli államokat – köztük Portugáliát – jogrendjük környezetjogi deficite miatt. De ez már a jelen. Vissza a történelemhez!

Görögországban 1912 óta a veszélyes ipari tevékenység előzetes engedélyeztetési eljárásához kötött. Az 1975. június 11-i új görög Alkotmányban szerepel a környezetvédelem, ám csak 1986-ban fogadták el az egységes, átfogó szabályozással szolgáló Környezetvédelmi Alkotmánytörvényt. Akárcsak Magyarországon, Görögországban is az 1970-es évek végén kezdett a környezetvédelmi jog dogmatikája a szakfolyóiratok oldalain kijegesedni, és a környezetvédelmi jog tudományát – melyet addig a közigazgatási jog különös részének tekintettek – elkezdtek önálló tantárgyként tanítani az egyetemen.

Lengyelországban a környezetjog története a tipikus közép-európai utas megoldást mutatja. Az erdő- és természetvédelem a középkorban kizárólag a földesúr privilégiumait volt hivatott oltalmazni (vadászati tilalmak). A 19-20. század fordulóján a gazdasági-technikai fejlődés a már tárgyalt problémákat vetette fel. 1934-ben az első világháború után ismét függetlenné vált Lengyelországban napvilágot látott az első Természetvédelmi Törvény. Közel egy időben a német pandanjogszabállyal, és közel azonos tartalommal. Nem véletlenül. A példa a német Természetvédelmi Törvény volt. Az 1949. évi novella pótolta az eredeti textusból kimaradt olyan szabályozást, mint a természeti erőforrások megóvását, valamint a fenntartható környezethasználatot: a gazdaság-ipar és a környezet-termesztet egyensúlyát kísérelték meg ebben a novellában felállítani.

A lengyel vízvédelem terén már 1922-ben keletkezett jogszabály. Majd 1961-ben fogadta el a szejm a vízszennyezés elleni védelemről szóló törvényt. 1962. május 30-án új Vízvédelmi Törvényt fogadott el a lengyel Parlament. A hetvenes években az ipari-gazdasági változásokra reagálva Levegőtisztasági Törvényt alkottak, csakúgy, mint a többi fejlett európai államban.

A mai Csehország területén már 1838-ban természetvédelmi területté nyilvánítottak dél-bohémiai területeket, valamint Zofin érintetlen erdőségét. Jóllehet a mai Szlovákia területén a favágás korlátozásáról és a vadászatra szánt vadállomány (vadaskert) védelméről született jogszabály már a második világháború vége előtt is, a környezet- és természetvédelem csak ezt követően vette fel modern jog-

szabályi formáját. Az ötvenes években hazai törvény hiányában az osztrák-magyar vízvédelmi jogszabályrendszert alkalmazták. Az 1956. évi 46. törvény, a Természetvédelmi Törvény egészen 1989-ig változatlan formában volt jelen a csehszlovák jogrendben. Az 1960. évi csehszlovák Alkotmány 15. § (2) bek. az állam kötelességévé nyilvánította a szép környezet megteremtését-megővását a népjólét érdekében. A gyakorlat azonban nagy eltéréseket mutatott a jogszabályi közegben lefektetett szavakhoz-gondolatokhoz képest: elméletben sok minden működni látszott, ami később halva született.

Csehszlovákiában is megjelent a hetvenes évek második felétől a környezetjog mint egyetemi diszciplína. Az 1991. december 5-i Általános Környezetvédelmi Törvény volt hivatott egységes környezetvédelmi jogot teremteni; egységes környezetjogi konceptus- és szabályrendszer elfogadtatása révén.

2.2.3. Környezetjog-történet az európai kontinensen kívül: a japán eset

A 17. század elején kezdődött Ashiónál a rézbányászat a Watarase-folyó partja mentén. 1880-ban a helyi farmereknek és halászsoknak feltűnt, hogy a bánya szennyezi a vizeket. A gazdálkodó parasztok a Watarase-folyót egyszerűen csak Halál-folyónak kezdték hívni a rengeteg kemikália miatt. A tonhalászat csődöt mondott, szennyes árvizek öntötték el a földparcellákat. 1891-ben kérelemmel fordultak a mezőgazdasági és kereskedelmi miniszterhez, hogy zárassa be a bányát. Még a japán képviselőházban is felszólaltak a bányakoncesszió megvonása mellett. A Kormány megpróbálta eltussolni az ügyet: arra hivatkoztak, hogy az érintett bányászat nem sértett közérdeket, és a koncessziót birtokló üzletember, Furukawa már megtett minden preventív intézkedést a további szennyezések elkerülése végett, valamint hozzákezdett a már meglévő vegyi szennyezés előtti eredeti állapot helyreállításához. Furukawa olyan látszatszerződések köt a farmerekkel-halászsokkal, melyekben vállalja, hogy kártérítést fizet a hátrányosan érintetteknek, és egyúttal megtisztítja a szennyezett területeket. Ezt azonban ő sem gondolta komolyan. A szerződések olyan klauzulát tartalmaztak, miszerint az alatt a négy esztendő alatt, amíg Furukawa a tisztítást végzi, a farmerek lemondanak jogorvoslati jogukról. Az 1894–1895-ös japán-kínai háborút követő években Furukawa megpróbálta a farmerekkel kötött szerződéseit időben megnyújtani. A sajtó, az egyház, civil szervezetek felfigyeltek az Ashio-országúrra. 1900-ban a Tokyóba tüntetni induló farmerek összecsaptak a rendőrökkel: Kawamata község-nél rendbontásba torkollott az ügy. A közbotrány kiéleződött. A tüntetők elleni büntetőeljárás végül felmentő ítéletet hozott.

Egy másik rézbánya hasonló, csak valamivel kisebb volumenű ügyet generált Japánban: Besshiben. 1690 óta folyt ott bányászat, ám a 19. század végére itt is botrányos környezetszennyezést „diagnosztizáltak”. A mezőgazdasági és kereskedelmi miniszter arbitrálsa mellett sikerült elérni, hogy a kárt szenvedett gazdákat kártalanítsák. További esetek közül kiemelem még az Asano cementtársaság

környezetszennyezési ügyét. 1883-ban a Japán Kormány koncessziót adott egy magáncégnek egy korábban állami kezelésben lévő cementbánya kiaknázására. Cementpor lepte el a környéket. A lakosok állampolgári szerveződésbe kezdtek ebben az esetben is. Nyolc esztendőig azonban nem történt semmi. Végül 1916-ra sikerült elérni, hogy a cementszennyezés forrását megszüntessék.

A japán környezetjog-történet kezdeti nagy ügyei közül aláhúzom még a Hitachi bányatársaság füstszennyezési ügyét. Az ügy 1914-re oldódott meg a természet – széláramlat – és a technika – magasan az égbe nyúló kémény-csővek építése – együttes alkalmazása révén. A kénoxidot végül sikerült megfelelő légárammal elterelni a tájról. Azonban itt is a Kormányzat szakembereinek kellett lezárniuk az üzem és a környékbeliek vitáját. A Suzuki-ügyben klórgázzal szennyezte a gyár a környéket. A megoldás hasonló volt, mint előzőleg láttuk. További fontos alapesetek a japán környezetjog történetének hajnaláról az Osaka Alkáli Társaság ügye, az Arata-folyó szennyezése. A második világháború alatt hasonló civilmozgalmakkal nem igen találkozunk, mivel a háborúban álló Japánban az a harci szellem bomlasztásának minősült volna. Az USA és a Japán a 19. század végén, a 20. század elején hasonló módon, ad hoc megoldással próbálta rendezni a fel-felmerülő környezetszennyezéseket. A globális megoldáshoz azonban még nem ért meg ekkorra a kellő kormányzati felismerés: a „jövőbe látás”. 1880 táján ébredtek rá az emberek mindkét kapitalista államrendezkedésű országban a perleési környezetjogi politizálásban rejlő „fegyverzetre”. Konstitucionalizált perekben, az Alkotmányra hivatkozva követelték az érintettek a helyi és a centrális kormányzat beavatkozását.

Az 1950-es évek közepén kezdtek jelentkezni tömegével a lakosság körében a korábbi környezetszennyezések keltette betegségek.

Az átfogó környezetvédelmi szabályozás még váratott magára. A különböző, környezetszennyezéssel érintett prefektúrák regionális rendeletek keretei közé kívánták szorítani a környezet- és természetvédelem ügyét Japánban belül. Megszületett az első vízminőség-védelmi törvény.

A 19. század végén japán kitarta kapuit a nyugati iparosodási tendenciák előtt, és ez magával hozta a környezetjogot, majd a természet megővésének kérdését. A bányászat a víz- és tájvédelem ügyét is felszínre hozta. Központilag irányított szabályokkal próbálták elejét venni a természeti erőforrások teljes felélésének. Bányákat zártak be. Tüntetések, erőszakba torkolló demonstrációk sora kísérte az iparosodás kezdeti lépéseit Japánban. A kauzalitás elvének a bányákárok esetén történő kezdeti megjelenésével a veszélyes üzem veszélyes jelzője háttérbe szorult, és helyét átvette a kár és az ezt előidéző magatartás közötti okozatosság konstatálása.

Munkavállaló-védelmi, valamint ipartörvények jelentették a mai japán környezetjog történetének kiindulópontját a 19. századi Japánban. Az ipartörvényen kívül nyugati, észak-amerikai mintára nemzeti parkokat létesítettek. A környezetjog-történet hajnala tehát végső soron globálisan hasonló jellegű intézkedések mentén alakult világszerte.

Az iparosodás következményeként Tokyóban és Osakában már 1949-ben bocsátottak ki környezetvédelmi tárgyú jogszabályokat, de ezek nem váltották ki a kívánt eredményt. Azt követően, hogy hétszáz halász elfoglalt egy papírgyárat, mivel a gyár által keltett vízszennyezés miatt nem tudtak elegendő halat fogni, két vízvédelmi törvény is hatályba lépett. Továbbá 1962-ben egy levegőtisztasági jogszabály.

Japánban az 1970-es évektől környezetvédő mozgalmak jelentek meg a közélet porondján: a nyilvánosság előtt rámutattak a különféle vegyi anyagok – az ipari szennyvizek higany-, illetve kadmiumszennyezettsége; a légtér kén-dioxidral való szennyezése; – és az egyre növekvő számú betegségek (pl. asztma) közti ok-okozati összefüggésre.

1971 és 1973 között négy nagy polgári kártérítési per is zajlott az alsó fokú japán körzeti bíróságokról kiindulva. Ilyen perek sokasága mutatta meg a civilszerveződés, az állampolgár erejét a környezetért és természetért való tenni akarásban. Az ügyeket azokról a városokról nevezték el (Minamata, Yokkaichi...), ahol a környezetszennyezés keltette betegséget először felfedezték. Innen ered pl. a Minamata-kór.

1971. május 24-én fogadta el a japán törvényhozás az országos Környezetvédelmi Ügynökség felállításáról szóló törvényt.

1967-ben megjelent a környezetvédelem alapjairól szóló törvény, mely a gazdasági fejlődés és a természeti értékek megóvása közti finom egyensúly, röviden a fenntartható fejlődés kívánalmát fogalmazta meg 1. §-ában. 1970-ben módosították, és még további tizennégy környezetvédelmi jogszabályt fogadtak el. Az 1967. évi környezetvédelmi alaptörvény jelentős revíziót követően, 1993. november 19-én lépett hatályba az így módosult formában.

Bibliográfia

Astie, P.: L'impot et la protection de la nature. L'exemple du régime en faveur des mutations forestieres (i.e. Az adó és a természetvédelem. Az erdőkre vonatkozó tulajdon-átruházási ügyletek példája), *Revue juridique de*

l'environnement (i.e. Környezetjogi folyóirat), Párizs, 1978. 1. sz.

Boda Gyula ismertetésében a Jogi Hírlap 1927. I. 1. – 1930. IX. 1. Döntvénytára. Magánjog. 2. kiadás. A Jogi Hírlap kiadása, Budapest, 1930.

Corvol, Cf. A.: L'Homme et l'arbre sous l'Ancien Régime (i.e. Az Ember és a fa a Nagy Francia Forradalom előtti időkben), Économica kiadása, Párizs, 1984.

Environmental Law (i.e. Környezetjog), kiadta a Research and Documentation Corporation, Henry M. Jackson et al., New York, 1970.

Fromageau, Jérôme – Guttinger, Philippe: Droit de l'environnement (i.e. Környezetjog), Eyrolles Kiadó, Párizs, 1993.

Gresser, Julian – Koichiro Fujikura – Akio Morishima: Environmental Law in Japan (i.e. Környezetjog Japánban), kiadta: The Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Massachusetts, London, Anglia, 1981.

Homoki Nagy Mária: Szerződésen kívüli károkozásért való felelősség a 18-19. században, in: Nagy Károly emlékkönyv, Szeged, 2002., pp. 211–223., szegedi jogi kari Acták, Tomus LXI.

Hughes, David: Environmental Law (i.e. Környezetjog), Butterworths kiadása, London, Dublin, Edinburgh, 2. kiadás, 1992.

Kelemen László: Magyar hazai polgári magános törvényről írt tanítások (Czövek István magyarázatában), Pest, 1822.

Kloepfer, Michael – Mast, Ekkehart: Das Umweltrecht des Auslandes (i.e. Külföldi környezetjog), Schriften zum Umweltrecht, Band 55, Duncker & Humblot Kiadó, Berlin, 1995.

Kolosváry Bálint: Vadászati jog, Budapest, 1923., a Stúdium kiadása

Montesquieu, Charles-Louis: A törvények szelleméről (De l'esprit des lois), fordította Csécsy Imre, Sebestyén Pál, Osiris Kiadó – Attraktor Kft., Budapest, 2000.

Tárkány Szűcs Ernő: Magyar jogi népszokások, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003. (első kiadás: 1981.)

dr. Julesz Máté
kutató, Szeged

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI ÉRTESÍTŐ

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium hivatalos lapja

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

A szerkesztésért felelős: dr. Dombi Éva, 1011 Budapest, Fő utca 44–50. Telefon: 457-3311.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.). Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a Fama Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746,

e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen,

1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti

Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu).

2006. évi éves előfizetési díj: 13 608 Ft áfával. Egy példány ára: 1218 Ft áfával.

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 1786–2396

Formakészítés: SPRINT Kft.

06.2470 – Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert vezérigazgató-helyettes.

